ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA V CELJU

»Zasavski tednik« — glasilo SZDL občinskih odborov SZDL Trbovlje, Hrastnik in Zagorje in Litija — Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Stane Suštar — Naslov: Uredništvo in uprava »Zasavskega tednika«, Trbovlje, Trg revolucije 25 — Telefon 60-191 — Račun pri Komunalni banki Trbovlje 600-714-1-148 — List izhaja vsako sredo — Letna naročnina 480 din, polletna 240 din, četrtletna 120 din, mesečna 60 din — Cena izvoda v kolportaži 10 din — Tiska: Tiskarna Časopisnega podjetja »DELO« v Ljubljani — Rokopisi morajo biti v uredništvu najkasneje vsak ponedeljek dopoldan — Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.

Zasavski TEDNIK

Štev. 40 — TRBOVLJE, 28. septembra 1960 — Cena 10 din — Leto XIII.

REVIRJI Z VELIKIM ZANIMANJEM SPREMLJAJO POTEK ZGODOVINSKEGA XV. ZASEDANJA GENERALNE SKUPŠČINE OZN

Delovni ljudje revirjev protestirajo

Še za nobeno zasedanje Generalne skupščine Združenih narodov ni vladalo v revirjih tako zanimanje kot za sedanje. Posebno še, da je na čelu naše delegacije naš vodja tovariš Tito, dosleden borec za svetovni mir in sodelovanje z vsemi narodi sveta.

Dogodki, ki so se odigrali v prvih dneh zasedanja, ter izgredi najbolj propadlih ljudi, četnikov, ki so grobo žalili predsednika FLRJ in že poprej napadli jugoslovanska konzula, niso šli mirno in tiho mimo naših delovnih ljudi, ki se vsak dan živo zanimajo za potek tega zgodovinskega zasedanja.

V Trbovljah so bila v zvezi s temi dogodki posebna protestna zborovanja delovnih kolektivov, ki so v posebnih resolucijah, naslovljenih na Ambasado ZDA v Beogradu, zahtevali, da se spoštujejo delegati na zasedanju OZN. — Na obratu Trbovlje rudnika Trbovlje-Hrastnik so se 21. septembra med obema delovnima izmenama zbrali člani tega delovnega kolektiva. Nihče ni manjkal. Bilo jih je preko 800 rudarjev, ki so pritrdili besedam sekretarja občinskega komiteja ZK Trbovlje Janeza Železnika, ki je v svojem govoru pred zbranimi rudarji poudaril zgodovinsko pot naše delegacije na čelu s predsednikom Titom na zasedanje Generalne skupščine OZN.

Na protestnem zborovanju v Trbovljah so navzoči ostro obsodili postopke v ZDA in pojav neodgovornih ljudi ter zahtevali, da se naši delegaciji omogoči redno delo na tem zasedanju OZN. — Tako protestno zborovanje je bilo nadalje tudi v STT, kjer se je zbralo 600 članov delovnega kolektiva, govoril je pa sekretar tovarniškega komiteja ZK Ivo Trentelj. Prav tako so se zbrali k protestnemu zborovanju 150 članov kolektiva Cementarne Trbovlje, na katerem je govoril predsednik občinskega odbora SZDL Trbovlje Slavko Borštnar, ter v Elektrarni Trbovlje, kjer se je zbralo preko sto članov delovnega kolektiva, a govoril je Hinko Kamnikar, popredsednik ObLO Trbovlje.

Na vseh teh zborovanjih so sprejeli protestne resolucije, toplo pa pozdravili, da nas na tem zgodovinskem zasedanju Generalne skupščine OZN zastopa na čelu naše delegacije naš tovariš Tito.

TEDNIKOV OKVIR

Aktualno - razorožitev

DANAŠNJE TAKO IMENOVANO RAVNOVESJE V OBOROŽEVANJU JE OSTVARJENO NA TAKO VISOKI IN NEVARNI RAVNI VOJNE TEHNIKE, DA DEJANSKO Z VSAKIM DNEM ČEDALJE BOLJ IZGUBLJA SVOJ SMISEL. TO RAVNOVESJE NE PRINAŠA VARNOSTI, KAKOR BI NAS RADI PREPRIČALI PRISTAŠI USTREZNE POLITIKE. NASPROTNO, SPREMINJA SE V STANJE POPOLNE NEGOTOVOSTI IN NENEHNE SMRTNE NEVARNOSTI ZA ČLOVEŠTVO.

RAZOROŽITEV, ČE JO GLEDAMO IZ DOVOLJ ŠIROKE PERSPEKTIVE, BI DEJANSKO POMENILA SVOJEVRSTNO OBLIKO POZITIVNE MENJAVE SVETA IN ODNOSOV V NJEM.

MI VERUJEMO IN TRDIMO NAPOSLED, DA VOJNA NI VEČ NEIZOGIBNA, AMPAK DA OBSTAJAJO VSE REALNE MOŽNOSTI, DA BI JO ZA VEDNO IZKLJUČILI KOT SREDSTVO POLITIKE IN REŠEVANJA MEDNARODNIH SPOROV.

NAS, PREDSTAVNIKE VELIKIH IN MAJHNIH DRŽAV V ENAKI MERI, ČAKA VELIKA IN EDINSTVENA NALOGA, DA S SKUPNIMI NAPORI PRISPEVAMO, DA BODO LJUDJE IN NARODI ŠIROM PO SVETU KRENILI NASPROTI VEDREJŠI PRIHODNOSTI.

TITO NA XV. ZASEDANJU GENERALNE SKUPŠČINE OZN

RESOLUCIJA AMBASADI ZDA V BEOGRADU

Vsa svetovna javnost budno in z velikim zanimanjem spremlja letošnje XV. zasedanje Generalne skupščine OZN v New Yorku. Organizacija Združenih narodov, kjer so včlanjene skoraj vse države na svetu, je edina, ki rešuje zapletene meddržavne probleme, kar je v preteklosti že neštetokrat dokazala. Svetovna organizacija OZN je še prav danes, v najkritičnejših trenutkih, odkar obstaja, poklicana, da zastavi vse svoje sile za ohranitev miru na svetu.

Stremljenje naših narodov, da na letošnjem zasedanju OZN konstruktivno sodelujejo po svoji delegaciji pod vodstvom predsednika republike, maršala Tita, je pa nevarno skaljeno zaradi izzivanj in napadov določenega števila ljudi v New Yorku proti članom naše delegacije in naši družbeni ureditvi.

Delovni kolektiv našega rudnika, zbran na zborovanju dne 21. septembra 1960, obsoja taka neodgovorna početja v ZDA in kroge, ki dopuščajo gonjo proti predstavnikom naše države, ki so člani uradne delegacije jugoslovanskih narodov na letošnjem zasedanju Generalne skupščine OZN. Pričakujemo od pristojnih oblasti v ZDA, da napravijo vse ukrepe, da se gibanje naše delegacije zaščiti pred izzivanji in napadi ter omogoči nemoteno delo.

Le na ta način bo omogočeno redno in konstruktivno delo naši delegaciji, ki je prišla na letošnje zasedanje iz tega razloga, da čimveč doprinese za ohranitev svetovnega miru.

S SKUPŠČINE ZAVODA ZA SOCIALNO ZAVAROVANJE V ZAGORJU

PRED NOVIMI NALOGAMI

Zadnja skupščina samoupravnega organa zagorske podružnice ljubljan. okrajnega zavoda za socialno zavarovanja je razpravljala o nekaterih najvažnejših nalogah, ki čakajo socialno zavarovanje v prihodnjem obdobju, zlasti še po prehodu ob ustanavljanju komunalnih uradov za socialno zavarovanje. Ugotovili so sicer, da so organi samoupravljanja kot celota bili delavni, nekatere komisije bi se pa lahko večkrat shajale, zlasti še komisija za zdravstvo, ki bi morala obravnavati številna vprašanja s svojega področja.

Ob tem, ko so ugotavljali vzroke porasta nesreč in bolezenskih izostankov v prvem polletju letošnjega leta, so grajali malomaren odnos nekaterih članov komisije za higiensko - tehnično zaščito pri zagorskem ObLO, ki bi morala razpravljati in sestaviti program za »Teden varnosti«, se pa zaradi tega, ker ni bila sklepčna, ni sešla. Menili so, da je treba vprašanju nezgod in bolezenskih izostankov posvetiti vso pozornost, saj so gospodarske organizacije z območja zagorske občine plačala že v prvem polletju letošnjega leta nad 12 milijonov dinarjev prispevka za socialno zavarovanje po posebni stopnji zaradi prevelikega števila bolezenskih in nezgodnih izostankov.

7 dni po svetu

GOSPODARSKO SODELOVANJE Z ZAR

V Beogradu se mudi minister za javna dela ZAR Musa Arafa, ki se je sešel s članom ZIS Slavkom Komarjem. V daljšem razgovoru sta razpravljala ter proučila dosedanje gospodarsko sodelovanje med obema državama.

AVSTRIJCI V KONGU

Pozivu generalnega sekretarja OZN Hammarskjoelda so se odzvali tudi Avstrijci ter sklenili poslati v Kongo okrog 250 vojaških zdravnikov, veterinarjev, sanitetnega in tehničnega osebja za sile OZN v Kongu.

INTERVENCIJA OZN V LAOSU?

Predsednik laoške vlade, princ Suvana Fuma, je prejšnji teden izjavil, da bo morala OZN intervenirati v Laosu prej, preden se bo sedanja kriza v tej državi spremenila v vojni spopad. Situacija v Laosu je kritična, ker se Tajska neposredno vmešava v zadeve Laosa. Uporniške enote Laosa uporabljajo tajsko ozemlje, kjer ustanavljajo skupno skupne tajsko-laoške čete proti zakoniti vladi Laosa.

POTREBA O SKUPNI AKCIJI IZVENBLOKOVSKIH DRŽAV V OZN

Predsednik Gane Nkrumah je izjavil, da je potrebna skupna akcija izvenblokovskih držav v OZN, da bi na zasedanju Generalne skupščine dosegli stvaren napredek miru.

ZAHTEVE KOROŠKIH SLOVENCEV

Glavna organizacija koroških Slovencev v Celovcu ter svet slovenskih narodnih organizacij na Koroškem in narodni svet so poslali avstrijski vladi skupni pismeni predlog z zahtevo, da se v državnem proračunu za prihodnje leto določijo potrebna finančna sredstva za vzdrževanje osnovnih in srednjih šol ter za uresničenje drugih obveznosti.

ZAHODNA NEMČIJA SE OBOROŽUJE

Drugi dom bonnskega parlamenta Bundesrat je odobril povečane izdatke, namenjene za oborožitev Zahodne Nemčije v letu 1961. Tako bi znašali izdatki Bundeswehra in delež Nemške zvezne republike pri vzdrževanju tujih čet na njenem ozemlju 12,4 milijarde mark, kar je za 1,7 milijarde več kot lani.

JUGOSLOVANSKA OPREMA ZA SIRSKE NAFTOVODE

Minister za industrijo sirske pokrajine Združene arabske republike Saman je sporočil v Damasku, da so naši državi poverili dobavo opreme za gradnjo sirskih naftovodov. Vrednost pošiljk je 3,5 milijona dolarjev. Tako bo Železarna Sisak poslala tja 13.000 ton in 510 km brezšivnih cevi za naftovode.

TELEGRAMI

ZAGORJE OB SAVI. — V ponedeljek je bil v sejni sobi SZDL v Zagorju ob Savi sestanek vseh sekretarjev osnovnih organizacij ZKS za območje občine Zagorje, na katerem so razpravljali o pripravah na volilne konference v osnovnih organizacijah Zveze komunistov.

HRASTNIK. — Na 14. skupni seji obeh zborov občinskega ljudskega odbora v Hrastniku so razrešili člane dosedanjega sveta za blagovni promet ter imenovali člane novoustanovljenih svetov za gostinstvo in turizem ter tržišče. Za predsednika sveta za gostinstvo in turizem so imenovali Slava Šentjurca, za predsednika sveta za tržišče pa Staneta Ačkuna. Imenovali so še člane sveta za Zavod za posredovanje dela Hrastnik in za predsednika Jožeta Grebena ter razrešili in imenovali dva nova člana v svetu za splošne in notranje zadeve.

MAMOLJ. — V Mamolju nad Litijo so zadnjo nedeljo izročili svojemu namenu šolsko poslopje. S pomočjo občinskega ljudskega odbora in s pomočjo tamkajšnjih prebivalcev so preuredili kmečko stavbo v šolsko poslopje.

TRBOVLJE. — Jutri bo v Trbovljah seja obeh zborov občinskega ljudskega odbora Trbovlje. Med drugim bodo na seji razpravljali o delu ljudskega odbora in o trgovinski mreži v občini.

ZAGORJE OB SAVI. — Prve dni oktobra bo v Zagorju ob Savi gostoval mešani pevski zbor »France Prešeren« iz Kranja pod vodstvom Petra Liparja. Na turneji po nekaterih industrijskih središčih Slovenije se bo tudi Zagorjanom predstavil s celovečernim pevskim koncertom.

HRASTNIK. — Zbor proizvajalcev hrastniškega občinskega ljudskega odbora je na svoji zadnji seji sklenil, da se naj v podrobnosti izdela poročilo o realizaciji družbenega plana v gospodarskih organizacijah v hrastniški občini za prvih devet mesecev letošnjega leta. Hkrati se pa naj poroča tudi o nagrajevanju v gospodarskih organizacijah.

Obvestilo Zagorjanom

Obveščamo vse zagorske krvodajalce, da bo v dneh 28., 29., 30. septembra 1960 krvodajalska akcija in prosimo, da se je polnoštevilno udeležite.

Obenem sporočamo, da pripravlja občinski odbor RK za dne 21. oktobra 1960 proslavo krvodajalcem v Delavskem domu. Tisti pa, ki so dali kri 5-krat ali 10-krat, dobijo srebrno ali zlato značko.

Odbor

VREME

ZA ČAS OD 29. SEPTEMBRA DO 9. OKTOBRA

Pretežno deževno in hladno vreme, nizko po gorah sneg. — Okrog 5. oktobra približno 3 dni zboljšanje, nato zopet dež.

dr. V. M.

ZAČELI SO SE OBČNI ZBORI SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV

V korak z današnjimi potrebami

Ne le zavoljo bližnjega kongresa »Svobod« in prosvetnih društev, tudi zaradi naraščajočih potreb po kvalitetnem in poglobljenem kulturno - prosvetnem in vzgojnem delu, smo letos prisiljeni organizirati vsebinsko res dobre občne zbore. Če mi je dovoljeno polemizirati na tem področju, potem bi rad opozoril na troje, po moji sodbi zelo važne stvari, ki jih prosvetna društva ob načrtovanju za novo sezono ne bi smela prezreti.

Prvič: odločili smo se vsebinsko obogatiti kulturno-prosvetno delo z dejavnostjo klubov. Pri nas v Zasavju so klubi razmeroma naglo zrasli, mnogi so že mimo organizacijskih težav, medtem ko se spet drugi ubadajo z znanim refrenom: kje dobiti primerne prostore in kje potrebna sredstva za njihovo opravo? Takšna je pač otroška doba klubov in šele, ko jo prestanejo, lahko govorimo o vsebini dela. Dobra vsebina dela pa zahteva poznavanje prilik in potreb današnjega človeka. Če smo se odločili, da ustanovimo klube, potem moramo pač znati prisluhniti ljudem, njihovim potrebam in željam ter okusu. Samo takrat lahko rečemo, da nam ne gre za klube zavoljo klubov, pač pa za interese ljudi. Zdi se mi, da bi morali o vsebinski plati delovanja klubov na občnih zborih največ govoriti, predvsem pa pred ljudi razgrniti naše načrte, ljudje pa naj jih sprejmejo ali pa zavrnejo. Pred kratkim so mi amaterji iz Čemšenika prinesli vprašanje: Kakšna pa naj bo vsebina kluba? Ko sem jim odgovoril, da pač taka, da bo ljudi privabljala in jim hkrati razen zabave nudila tudi vpogled v to ali ono področje našega družbenega življenja, so razumeli, da pač ne bo tako lahko zadovoljiti ljudi. Vesel sem bil, ker sem opazil, da bodo Čemšeničani sedaj precej razmišljali, ko bodo sestavljali program dela svojega kluba.

Drugič: med upravnimi vodstvi naših društev se je ustalilo mnenje, da je z ustanovitvijo delavskih univerz odpadla z njihovih ramen skrb in odgovornost za vzgojno-izobraževalno delo med članstvom Svobod in prosvetnih društev. Hudo zgrešeno mnenje, ki utegne več škoditi kot koristiti. Že res, da postajajo delavske univerze s svojo organizacijsko in vsebinsko usmerjenostjo prvoodgovorne za razmah izobraževalne dejavnosti, toda poljudnoznanstveno izobraževanje ostaja še venomer domena dela naših prosvetnih organizacij. Pač pa imajo prosvetna društva zdaj v tem svojem delovanju zavezника, ki mu je ime Delavska univerza, in ki lahko društvom pomaga pri organizaciji te dejavnosti. To torej pomeni, da bodo prosvetne organizacije še vedno kadrovale ljudi, če lahko uporabim ta izraz, ker imajo pač zelo tesne zveze z ljudmi in lahko prisluhnejo njihovim potrebam in željam. Najbolje so pač ravnali tam, kjer so društva poslala svoje vzgojno-izobraževalne programe dela občinskim svetom, le-ti so jih pa izpopolnjene s pripombami dali delavskim univerzam. S tem pa nočem reči, da se je končala naloga prosvetnih društev, ker bodo delavske univerze lahko dale samo predavatelje, torda tudi sredstva, medtem ko bodo morala prosvetna društva skrbeti za obisk predavanja in za ostale oblike izobraževalnega dela. To je v bistvu zelo enostavno, in ponavljam: kjer so ravnali tako, lahko pričakujejo dobre rezultate.

Tretjič: mi smo zadnja leta močno zanemarili delo z mladimi ljudmi.

Dovolili smo, da se je pred našimi očmi kar naprej višala starostna doba aktivnih amaterjev, ne da bi kaj prida storili za obratno pot. V naši samozaverovanosti smo šli celo tako daleč, da smo si obetali pomoč občinskih komitejev mladine, ki naj bi bili »izvoznik« mladih ljudi za naše potrebe. Zdaj se nam to maščuje. Maščuje domalega na vseh področjih našega dela in ponekod bo že kar hudo popraviti to napako. Pa vendar: nikdar ni prepozno, samo čas je že, da se streznemo in da storimo kaj več, kot da samo tožimo in tarnamo, da ni in ni mladih ljudi, ki bi bili pripravljeni sodelovati z nami, ker so pač nagnenja mladih ljudi usmerjena v sodobno tehniko. To ni res, ker so nagnenja različna. Odveč bi bilo dajati v tej smeri kakšne recepte, ker so pač prilike v vsakem kraju drugačne in bi poenostavljanje samo škodovalo. Ne gre pa pozabiti, da imamo obilne možnosti razviti delo z mladimi ljudmi, počenši od amaterskega področja do najrazličnejših klubov.

To bi bile glavne stvari, ki jih ob letošnjih občnih zborih ne bi smeli prezreti, ko bomo sestavljali programe dela. V Zasavju so se, kot rečeno, občni zbori pravkar začeli. Prav bi bilo, da bi jih spremljali z veliko pozornostjo. Ne gre namreč pozabiti, da so postali ljudje vse bolj zahtevni in da pričakujejo od naših prosvetnih organizacij živo, sodobno dejavnost, ki naj jih vzgaja in razvedri. Razvedrilo podčrtano, kajti razvedrilo postaja neločljiv sestavni del celotne dejavnosti naših prosvetnih organizacij. Izkušenj skoroda nimamo, razen na nekaterih področjih. Znano je pa, da pri sestavljanju programov na tem področju lahko najprej »ustrelimo« mimo, kar bi nam ljudje močno očitali. Izbrati bo treba pač take oblike zabavne dejavnosti, ki jo zmoremo in za katero je vsaj osemdeset odstotkov verjetnoste, da bo uspela.

M. V.

PREDNI ZBIRALCI STAREGA ŽELEZA, KRP, PAPIRJA IN DRUGIH ODPADKOV SKRBE, DA DOBE ODKUPNE POSTAJE »ODPADA« DOVOLJ SUROVIN

PRED KONFERENCAMI ORGANIZACIJ LJUDSKE MLADINE V RADEČAH

Že dalj časa se mladinska vodstva v Radečah sistematično ukvarjajo s pripravami na letne konference aktivov na svojem področju. Občinski komite LMS v Hrastniku je v zadevi prepustil pobudo mestnemu komiteju v Radečah, ki je že določil datume konferenc. Pričakovati je, da bodo le-te dale celoten pregled uspešne dejavnosti v preteklosti.

Aktivi v Radečah, Tovarni papirja, Vrhovem in Svibnem ter v Zidanem mostu združujejo skupno skoro tri sto mladih ljudi, ki se ukvarjajo z raznimi oblikami dela v svoji organizaciji. Pri tem delu se pa pojavlja nešteto problemov, o katerih bo treba razpravljati tudi na letnih konferencah. Opaža se namreč neenakomeren razvoj dela po posameznih organizacijah. Tako so na primer ugotovili, da so organizacije v Vrhovem, Radečah in še drugje zelo delavne, medtem ko je aktiv LMS v Zidanem mostu zaradi neaktivnosti svojega vodstva precej slabši. Dalje bo treba posvetiti vso pozornost obravnavi ideološke vzgoje članstva, ki sicer ni slaba, vendar pa obstajajo možnosti za dosego večjih uspehov. Povezava med aktivi je izrednega pomena za celotno delo. Le-ta pa ni na zadovoljivi višini. Mladina v centru nudi vse premalo pomoči vaškim aktivom, čeprav so dane realne možnosti na tem področju. Problem kadrov je delno že rešen, vendar bi bilo prav in potrebno, da ravno letne konference dokončno rešijo to vprašanje.

TEDEN OTROKA OD 3. DO 10. OKTOBRA:

Začetek akcije za varstvo in pomoč našim najmlajšim

Razumljivo je, da so priprave za teden otroka, ki bo od 3. do 10. oktobra, dosegle te dni vrhunec. Kot lani bo tudi letos teden otroka ne samo zaključna manifestacija v kar najširšem obsegu, ampak pomeni skoro vsepovsod pričetek številnih akcij za varstvo in pomoč najmlajšim državljanom naše domovine.

Že pred časom so občinski odbori Socialistične zveze delovnih ljudi v Zasavju imenovali na svojih sejah, kjer so razpravljali o pripravah na letošnje praznovanje tedna otroka in hkrati pregledali uspehe in neuspehe lanskoletnega praznovanja, za sestavo in izvedbo programov ob tednu otroka. Tako bodo v vseh občinah v Zasavju v času od 3. do 10. oktobra občni zbori Zveze prijateljev mladine, na katerih bodo razpravljali o programih, ki bi jih bilo treba vsekakor upoštevati pri sestavi petletnih perspekivnih načrtov gospodarskega razvoja. Prav bi bilo, da bi v času letošnjega tedna otroka še posebej jasno in odločno zahtevali, da predvsem urbanisti, ki sestavljajo urbanistične načrte za mesta, predele, oziroma posamezne četrti, vse bolj in dosledno upoštevajo pri projektiranju novih sanovanjskih naselij tudi potrebo po raznih igriščih in drugih objektih za otroke.

Letos bi morali člani delovnih kolektivov in organi delavskega samoupravljanja — vse bolj kot druga leta — v tem času razpravljati o sodelovanju in pomoči, ki bi jo le-ti lahko nudili tako predšolski in šolski mladini ter varstveno — vzgojnim ustanovam. Vendar pa ne bi bilo zadosti, če bi o teh vprašanjih le razpravljali in sklepali, potem se pa ne bi z vsemi močmi prizadevali, da bi sklepe tudi uresničili. Dejstvo je da bi lahko velikokrat delovni kolektivi — kot so to doslej večkrat že storili — pomagali šolam in predšolskim ustanovam, čeprav gre pri tem le za malenkostna denarna sredstva, včasih je pa potrebna res samo dobra volja.

Po vseh štirih zasavskih občinah so izdelali obširne programe za teden otroka. Tako obsežne, da o njih v celoti niti ne moremo pisati. V **Trbovljah** si bodo skupaj s stanovanjskimi skupnostmi, s šolami in družbenimi organizacijami prizadevali, da bodo vzposobili otroški ustanovi na Vodah in v Zgornjih Trbovljah, kjer bo celodnevna oskrba. V tem čas bodo zgradili dvoje novih otroških igrišč, enega nasproti Delavskega doma (tudi mislijo pritegniti k delu hišni svet, da bi gradnjo pocenili), drugo pa na Dobrni, kjer so tamošnji prebivalci opravili že nad 600 prostovoljnih delovnih ur. Med stanovanjskimi skupnostmi bodo pa razpisali tekmovanje za ureditev novih otroških igrišč. Na tistem območju, kjer bodo državljani opravili največ del, bodo dobili še na območjih po 100.000 din za nakup oprave za otroška igrišča. V tednu otroka bo pričela delati v Trbovljah pri občinski zvezi Prijateljev mladine vzgojna posvetovalnica za starše. Razen tega bodo v času praznovanja pomagali šolam pri organizaciji različnih športnih in drugih tekmovanj, obiskali okoli 50 bolnih defektnih otrok in jih obdarili ter pripravili v sodelovanju s trboveljsko Delavsko univerzo vrsto predavanj za starše. Organizirali bodo še dvoje enodnevnih letovanj, občinska Zveza prijateljev mladine bo pa v sodelovanju z organizacijo Ljudske tehnike Strojne tovarne organizirala enodnevni izlet okoli 40 otrok iz Trbovelj v Prebold, Žalec, Celje, Rimske toplice in Zidani most.

V **Hrastniku** nadaljujejo z urejanjem otroških igrišč v Hrastniku in na Rudniku, v tednu otroka bodo pripravili več lutkovnih predstav, pričeli bodo s predavanji v šolah za starše v Hrastniku, na Dolu in v Radečah, v sodelovanju z delavsko univerzo bodo pričeli s šolo za mlade zakonce. V samem Tednu otroka bodo uredili dve izložbi, v katerih bodo z besedo, slikami in grafikoni prikazali skrb za otroke. Na občnih zborih Zveze prijateljev mladine bodo obravnavali progarm varstva v perspektivnem planu gospodarskega razvoja, pionirje in vzgojne delavce bo pa sprejel predsednik občinskega odbora SZDL Hrastnik.

O pripravah na praznovanje Tedna otroka v občini **Zagorje ob Savi** smo pisali že v predzadnji številki našega lista.

V **Litiji** bodo izdelali sociološko analizo prebivalstva, posvetili vso skrb varstveni vzgoji, opravili ustanovni občni zbor Društva prijateljev mladine, v sodelovanju z delavsko univerzo pripravili več vzgojnih predavanj za starše, organizirali nastop otroških pevskih zborov v Litiji in v Šmartnem bodo pa prikazali v izložbah delo šolske in predšolske mladine.

GRADNJA NOVE ŠOLE

Več kot sto komunistov s področja stanovanjske skupnosti Radeče je v triurni razpravi na konferenci poverjeništva obravnavalo celo vrsto gospodarsko-političnih vprašanj. Predvsem je bil ponovno postavljen na dnevni red problem gradnje nove šole, ki je postal že tako pereč, da se poraja vprašanje učnih uspehov mladega rodu glede na to, da je v sedanjih prilikah nemogoče dvigniti kvaliteto pouka.

Po izjavah odgovornih tovarišev bodo z gradnjo nove, sodobne šole v Radečah pričeli prihodnje leto in naj bi bila dovršena v treh letih. Vzporedno s tem vprašanjem se pa postavlja pred vse družbene činitelje v kraju velika naloga v zvezi z materialno podlago za gradnjo šole. Nedvomno bo zato potrebno in nujno polno razumevanje gospodarskih organizacij ter slehernega državljana v Radečah in okolici.

Društveno življenje je treba dvigniti na nekdanjo višino. To je kompleksna naloga, ki stoji pred komunisti. Tu ni treba iskati novih oblik, saj so Radečani v tem pogledu daleč spredaj. Treba je le predvsem aktivno delati in najti možnosti za hitrejši razvoj.

Delo stanovanjske skupnosti je bilo na konferenci prikazano kot zelo dobro. Treba bo pa doseči še večjo širino, tako v pogledu servisov kot v celotni komunalni dejavnosti. Tega problema ne bo težko rešiti, saj kažejo ljudje mnogo zanimanja za to.

Dalje je konferenca obravnavala ideološko in splošno vzgojo državljanov, organizacijska vprašanja osnovnih organizacij ZK, delo družbenih organov, gospodarsko stanje v podjetjih in še obilo drugih vprašanj.

Na kraju so bili sprejeti zaključki, ki že sami po sebi zahtevajo aktivno delo, hkrati pa dovolj jasno kažejo mesto in vlogo članov ZK in njihovih organizacij

NA JESENSKEM IZLETU V HRASTNIŠKI OKOLICI

PLENUM OBČINSKEGA KOMITEJA ZKS TRBOVLJE

O delu občinskega ljudskega odbora

Pretekli četrtek je bila seja občinskega komiteja ZKS Trbovlje, ki se je je udeležil zraven članov odbora tudi član okrajnega komiteja ZKS Ljubljana Stane Fele. Na tem zasedanju je občinski komite obravnaval delo obeh zborov občinskega ljudskega odbora, zborov volivcev, delo svetov in komisij ter delo upravnega aparata ObLO. Sama razprava je pokazala in ugotovila, da se zbori volivcev sklicujejo preredko in da tudi udeležba zborov volivcev dosega le 12 % vseh volivcev. Problematično je nadalje izvrševanje predlogov volivcev. Ti se sprejemajo, a se kasneje v celoti ne izvršujejo. Vendar je iz poročila povzeti, da je bilo na zborih volivcev sprejetih 234 sklepov oz. predlogov, od katerih je bilo realiziranih 191.

Ko so na sestanku komiteja razpravljali o delu obeh občinskih zborov, so ugotovili, da so seje obeh zborov sicer redne, da je pa dnevni red teh sej večkrat preobširen. Na tak dnevni red v mnogočem vpliva to, da imajo svoti pri občinskem ljudskem odboru, ki jih je šestnajst, premalo kompetenc. Je pa tudi vprašanj, ki bi se po kratki poti lahko reševala v okviru svetov in se dala potem obema zboroma samo v potrditev.

Ob tej priliki so ugotovili, da je število članov svetov pri ljudskem odboru preveliko. Zato je bil sprejet predlog, da se število teh članov zmanjša, v svete pa vključijo člani, ki bodo voljni delati. — Ko so obravnavali udeležbo sej obeh občinskih zborov, so dognali, da je med člani zborov vrsta odbornikov, ki prihajajo na sejo samo takrat, kadar se obravnavajo vprašanja tistega podjetja, v katerem je odbornik zaposlen.

Upravni aparat na občini je svoje delo v redu opravljal kljub pomanjkljivi zasedbi delovnih mest. Na sedežu ljudskega odbora manjka devet referentov in ena strojepiska.

Na podlagi poročila in razprave so na seji komiteja sklenili, da se zbori volivcev v bodoče sklicujejo redno, kot to določajo zakoniti predpisi. Ljudski odborniki morajo biti v stalnem stiku z volivci in je potrebno, da na zahtevo volivcev takoj skličejo zbor volivcev ter na njem rešijo vprašanja, ki so na dnevnem redu v določeni volilni enoti, ali pa sklenejo, da o teh problemih razpravlja v danem primeru ljudski odbor, o čemer je treba na naslednjem zboru volivcev poročati, tako da bodo volivci na tekočem, kako je z rešitvijo sproženih vprašanj. Zbori volivcev se morajo skrbno pripraviti, prav tako se leti ne smejo zamenjavati z množičnimi sestanki organizacij SZDL.

Trenutno je potrebno, da se skličejo zbori volivcev, ki naj bodo v času od 10. do 18. oktobra t. l. Prav tako je potrebno, da odborniki zbora proizvajalcev poročajo svojim volivcem-proizvajalcem v podjetjih o stanju izvršitve letnega plana. — Važen sklep glede rednega poteka dela LO, namreč da v njem ne bo zadržkov, je, da se ne rešuje nobeno vprašanje, ki ni nujno potrebno, da pride na dnevni red zasedanja ljudskega odbora. Gospodarske organizacije so dolžne, da prinesejo oz. pridejo s svojimi zahtevami in predlogi vsaj 14 dni pred sklicanjem seje LO. — Da občinski ljudski odbor pridobi zadostno število strokovno sposobnih uslužbencev, prosvetnih in zdravstvenih delavcev, se naroča občini, da najame kredit iz sklada za zidanje stanovanjskih hiš in zgradi zanje zadostno število stanovanj.

V drugem delu plenuma je občinski komite ZK razpravljal o bližnji okrajni konferenci ZKS Ljubljana, ki bo predvideno 25. novembra t. l. Plenum je sprejel načrt oziroma ključ, kako se volijo delegati za to konferenco, ki jih bo iz Trbovelj 25. Vsaka osnovna organizacija ZK mora imeti oz. sklicati do 5. novembra t. l. svojo delovno konferenco, na kateri se volijo delegati za okrajno konferenco ZK.

Živahna gradbena dejavnost v Hrastniku

V Hrastniku letos precej gradijo. Investitor mnogih gradenj je tudi hrastniški občinski odbor. Zato je razumljivo, da je svet za družbeni plan in finance pripravil za zadnjo sejo hrastniškega občinskega ljudskega odbora svoje finančno poročilo o gradnjah v Hrastniku ,ki ga je pozneje v razpravi na seji dopolnil še predsednik ObLO Hrastnik, tovariš Stane Brečko.

Kakor znano, zidajo v Hrastniku šolo narodnega heroja »Rajka«. Predračunska vrednost za to gradnjo je nekaj nad 116 milijonov dinarjev. Hrastniški občinski ljudski odbor ima z izvajalcem del pogodbo, po kateri mora biti gradnja končana do letošnjega dneva republike. Kljub nekaterim problemom je upati, da bo šola izročena 29. novembra svojemu namenu.

Vzporedno z gradnjo ceste v Hrastniku urejajo tudi kanalizacijo in vodovod. Gradnja ceste po novi trasi bo veljala 60 milijonov dinarjev. Računali so, da bo cesta dovršena že do 1. novembra — zaradi gradnje mostu pri Birtiču in zaradi nekaterih dodatnih del (ureditev raznih stopnišč in obvozov) ter zaradi težav z dostavo kock bo odsek nove hrastniške ceste od spodnje šole do rudnika urejen do 29 .novembra letos.

V Hrastniku gradijo nadalje Potrošniški center, in sicer s sredstvi iz posojil iz investicijskih skladov ObLO in OLO ter s pomočjo veletrgovine Prehrana iz Ljubljane. Dela bodo do roka — do deva republike — dovršena.

Pri gradnji novega Zdravstvenega doma v Hrastniku, ki bo veljal 147 milijonov dinarjev, računajo tudi na pomoč gospodarskih organizacij in okrajnega zavoda za socialno zavarovanje. Načrti so že vloženi in upajo, da bo idejni načrt v nekaj dneh potrjen.

V Hrastniku in Radečah urejujejo prav tako novo sodobno cestno razsvetljavo. Urejevanje nove razsvetljave bo veljalo 18 milijonov dinarjev, podjetje Elektro Trbovlje je pa prispevalo sredstva za montažo razsvetljave.

V Radečah so dogradili novo cesto ter vzporedno uredili kanalizacijo, in sicer iz sredstev sklada za potrebe družbenega standarda in s pomočjo Papirnice. V Radečah bodo pričeli zidati tudi novo šolo. Glavni projekt za to novo šolo se že izdeluje. Pri gradnji bodo sodelovali s sredstvi Papirnica in ObLO ter državljani (zlasti še z lesom, ki ga bodo darovali za gradnjo nove šole kmetje). Urejujejo pa sicer tudi šolo v Zidanem mostu.

Razstava mladih

Občinski komite Ljudske mladine Trbovlje bo priredil v času od 3.—10. oktobra razstavo mladih slikarjev: Franceta Anžela in Marijana Remca iz Ptuja ter domačina Leopolda Hočevarja. Mladi umetniki, ki bodo razstavljali tokrat v Trbovljah, so pred nedavnim razstavljali tudi v Ptuju, kjer je razstava doživela prav lep uspeh. France Anžel in Leopold Hočevar sta že stara znanca iz mladinske revije »Mlada pota«, Marijan Remec se jima je pa pridružil kot študent Akademije za upodabljajočo umetnost. Anžel bo v Trbovljah razstavil predvsem dela, ki obravnavajo motiviko iz haloških goric, Remec je pa upodobil na platno predvsem makedonske motive. Leopold Hočevar bo pa tudi tokrat ostal zvest zasavskim revirjem, razen tega bo razstavil tudi več portretov. Vsekakor bo razstava omenjenih mladih slikarjev precej privlačna in zanimiva, posebno zato, ker je podobnih razstav v Trbovljah prav malo. -pb-

Na kratko po domovini

V PRIPRAVI ZA NOV ZAKON

1

Namesto cestnih uprav in sekcij posebna podjetja. Predviden je dopolnilni davek na goriva in davek na mopede in kolesa. Promet bo sestavni del gospodarstva komune. Novi zakon s spremembami je potreben zategadelj, ker promet na naših cestah stalno in nenehno narašča. Čedalje več je pri nas vozil, medtem ko so sredstva za vdrževanje ista kot leta 1956. Novi zakon bo predvideno sprejet januarja 1961 in bo omogočal v tem pogledu znatno izboljšanje.

ORKESTER BREZ INŠTRUMENTOV

2

Tak orkester pa imajo najbrž, ki je edini in igra brez vsakega instrumenta, v Šibeniku. To je skupina imitatorjev godbe na pihala, ki tako dobro posnemajo vse inštrumente, da lahko prirede pravcat koncert. Pred kratkim so nastopili v oddaji zagrebškega Radia: »Mikrofon je vaš« in kmalu potem tudi na televiziji.

PRESENEČENJE MILIVOJA ŽIVKOVIĆA

3

Da bi kdo že v dveh dneh dobil odločbo o pokojnini, se verjetno še ni zgodilo nikomur. Pač pa je bil to Milivoje Živković, železniški uslužbenec iz Strugara, ki je 17. avgusta prosil za pokojnino in že 19. avgusta dobil prošnjo ugodno rešeno. Ekspeditivnost zavoda za socialno zavarovanje v Kragujevcu bi si želeli prav gotovo tudi v Zasavju in kje drugje.

FRANCE BEVK ODLIKOVAN

4

Znani slovenski pisatelj France Bevk je pred kratkim slavil 70-letnico. Ob njegovem življenjskem prazniku mu je predsednik Ljudske skupščine LRS Miha Marinko izročil Red zasluge za narod prve stopnje, s katerim je odlikoval predsednik FLRJ ob sedemdesetletnici našega pisatelja.

PRIHODNJE LETO ŽE 150 SAMOPOSTREŽNIH TRGOVIN

5

Prihodnje leto bodo v naši državi odprli 150 novih prodajaln s samopostrežbo, kar pomeni, da bo naša trgovina dobila vsak mesec po 12 modernih, novih prodajaln. Sedaj imamo v Jugoslaviji 103 takih poslovalnic. Največ jih je v Srbiji, in sicer 54. Dosedanje izkušnje samopostrežnih trgovin so pokazale dobre rezultate in se je v mnogih krajih povečal promet za štiri do pětkrat. — Od leta 1961 do 1965 bodo pri nas porabili približno 200 milijonov dinarjev za odpiranje novih prodajaln s samopostrežbo.

TISK V POGOJIH DRUŽBENEGA UPRAVLJANJA

6

Prejšnji teden je bila v Beogradu seja Zveznega odbora novinarjev Jugoslavije, ki je bila posvečena pripravam na kongres Zveze novinarjev Jugoslavije, ki bo 8. in 9. decembra v Beogradu letos. Sklenili so, da bo glavni referat na kongresu »Tisk in druga informacijska sredstva v pogojih družbenega upravljanja«. Med drugim bo poseben referat o problemih lokalnega tiska.

SEJA SVETA ZA INDUSTRIJO IN PROMET OLO LJUBLJANA

7

V Litiji je bila 21. septembra 18. seja sveta za industrijo in promet OLO Ljubljana skupno s svetom za industrijo ObLO Litija. Na seji so razpravljali o problemih razvoja industrije na območju litijske občine, o polletni realizaciji okrajnega plana industrije in prometa za leto 1960 ter potrdili nekaj investicijskih programov. — Razpravljali so tudi o stanju v litijski občini, o perspektivnem petletnem planu razvoja industrijskih podjetij ter realizaciji družbenega plana za prvo polletje 1960 v litijski občini. Na območju občine je 5 industrijskih podjetij, ki so v minulih letih morala temeljito obnoviti in modernizirati svoje obrate. Fizični obseg prizvodnje v tem letu v primerjavi z letom 1957 se bo povečal komaj za 1 odstotek. Dosedanja rekonstrukcija še ni prišla popolnoma do veljave in bodo rezultati vidni šele v nekaj letih.

PO SVETU

Uvodni govori v razpravo

XV. zasedanje Generalne skupščine se je začelo ob zanimanju, kakršnega svetovna javnost še ni pokazala ob domala nobeni drugi priložnosti. Samo novinarjev se je zbralo več kot dva tisoč, čeprav je na galerijah in v delovnih sobah novinarskega kluba prostora za polovico manjše število in je le — 500 pisalnih strojev... Kot smo že pisali, je tokrat v New Yorku zbrano največje število predsednikov držav oziroma predsednikov vlad, kar daje zasedanju svojstven pečat, ne samo po zunanjem videzu, marveč tudi po tehtnosti in avtoritativnosti vsega, kar je na skupščini povedanega. S tem pa je seveda skupščina dobila neverjetne možnosti, da dobro in uspešno konča delo (»če bodo državniki pametni in razumni«, kot je zapisal nek britanski list), to se pravi, da polšče začetno pot, ki bo svet popeljala iz slepe ulice, v katero je zabredel po vojni v nebrzdani oboroževalni tekmi, ki je posledica čedalje hujše blokovske razdeljenosti.

V otvoritvenih svečanostih so sprejemali nove člane: sprejetih je bilo štirinajst novih držav — republika Ciper in trinajst afriških držav, ki so v času med obema zasedanjema dobile neodvisnost. Sprejem novih članic ni bil samo zunanja svečanost. Ko so delegati na novo sprejetih držav zasedli svoja mesta, se je razmerje sil v Generalni skupščini kvalitetno spremenilo: skupina dvainštiridesetih držav azijsko afriške skupine izvenblokovskih držav je postala najmočnejša skupina v OZN. Z drugimi besedami to pomeni, da noben predlog enega ali drugega bloka ne bo mogel dobiti potrebne večine, če ga ne bodo podprle azijsko-afriške države. To po drugi strani pomeni, da so zlonamerna in prazna vsa natolcevanja kitajskega tiska češ, »revizionistična Jugoslavija se zavzema za krepitev OZN, za katero vsi vedo, da je podrejena ameriškemu ipmerializmu...« (Seveda s tem ni rečeno, da je v času obstoja OZN včasih res ni bilo tako, da je včasih dajala zahodnemu bloku naklonjena večina pečat delu te svetovne organizacije).

V prvih dneh generalne debate so govorili predstavniki — najvidnejši predstavniki — obeh blokov in izvenblokovskih držav: predsednika Eisenhower in Tito ter ministrski predsednik Hruščev.

Velikansko odobravanje, ki ga je žel govor našega predsednika v vseh izvenblokovskih državah, dobi pravo težo in pravi pomen šele tedaj, ko ugotovimo, da so ga s konstruktivno subjektivnostjo in z zelo velikim zanimanjem in resnostjo sprejeli tudi v državah obeh blokov, na Zahodu in na Vzhodu (z izjemo Kitajske, kjer so govor predsednika Tita najnesramneje popačili in ga potem napadli).

Prav ta pozornost govoru našega predsednika dokazuje vso pravilnost jugoslovanske zunanje politike, pravilnost prizadevanj, s katerimi skuša Jugoslavija že vsa leta hladne blokovske vojne v okviru svojih možnosti raztajati led in pripraviti ugoden teren za prepotreben konstruktivni stik med Vzhodom in Zahodom. »To je bojni klic k prenehanju hladne vojne,« je čez sedem kolon napisal eden največjih newyorških listov.

Kaj je pravzaprav naloga sedanjega zasedanja Generalne skupščine, ki se imenuje tudi jubilejno zasedanje in od katerega pričakuje svetovna javnost vsaj to, da zaustavi drsenje navzdol, pravi hladni vojni nasproti? Njena naloga nedvomno ni toliko v tem, da išče krivca za sedanje stanje (v takem iskanju je le malo verjetnosti, da bi se »krivec« in »tožitelj«, to je Vzhod in Zahod, lahko potem, ko bi bila ugotovjena »krivda«, sporazumela za skupne, konstruktivne korake, da se stanje zboljša). Ugotovitev, da je na primer sedanji napetosti krivo oboroževalno tekmovanje (ne da bi podrobno razpravljali o tem, kdo ga je sprožil), pa bi že omogočila blokovskima partnerjema, da se sporazumeta tudi o načinu, kako pristopiti k tem, da bi to tekmovanje ustavili — takoj in popolnoma ali postopno in le delno v prvi fazi ni bistveno in prvotno vprašanje. To bi bil toliko lažji in uspešnejši proces, ker bi vsak konstruktivni predlog v tej smeri, pa naj ga da ena ali druga blokovska stran, podprle vse izvenblokovske države, ki so življenjsko zainteresirane na tem, da v zajamčenem miru grade zase in za svoje ljudi boljšo prihodnost.

Morda je prav zaradi tega Titov govor pred Generalno skupščino naletel tolikšno priznanje po vsem svetu. Predsednik republike ni nakazal samo to, kakšno smer misli zasledovati v zunanji politiki Jugoslavija, marveč tudi način, kako pristopiti k reševanju najbolj pečečih mednarodnih vprašanj in kar je morda še bolj važno, govoril je o poti, ki je sprejemljiva za vse, ki ne terja žrtev od enega in ne prinaša prednosti drugemu.

V govorih predsednika Eisenhowerja in premiera Hruščeva smo pogrešali prav to. Ne eden ne drugi ni povedal nič kaj bistveno novega; oba sta pravzaprav povedala to, kar smo iz njunih ust že zdavnaj izvedeli, kar pa na žalost ni obrodilo nobenih sadov. Skratka, vodilna državnika Vzhoda in Zahoda sta prikrajšala svetovno javnost in pričakovanje, v katerem je ta javnost živela, za nove konstruktivne in uresničljive pobude.

Toda napak bi bilo, zadržati se le ob tej plati obeh govorov. Kot pozitivno je treba omeniti, da niti Hruščev niti Eisenhower nista v svojih govorih uporabljala terminologije iz hladne vojne čeprav ni ostalo nezapaženo, da so propagandni izrazi še vedno prevladovali v njunem govorniškem slogu. To pa je v popolnem soglasju z blokovskim gledanjem na sedanje zasedanje Generalne skupščine; to gledanje bi bilo mogoče strniti v stavek, ki ga je zapisal »New York Herald Tribune«: »To zasedanje je konfrontacija dveh koncepcij in boj za prijatelje med izvenblokovskimi državami.«

Ni potrebno posebej poudarjati škodljivosti takega gledanja, ki lahko zavre sleherno konstruktivno delo velike skupščine OZN; velike ne samo po številu delegacij — šestindevedeset držav je zastopano na Manhattanu — marveč velike predvsem po resnosti problemov, o katerih razpravlja po odgovornosti in po sestavu delegacij, ki prisostvujejo njenemu delu.

RUDAR MED VAMI

10 LET DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA NA RUDNIKU TRBOVLJE-HRASTNIK

V tem mesecu je minilo deset let, odkar je delovni kolektiv prevzel v upravljanje rudnik. Pretečena leta so bila obdobje vedno večjih zmag trboveljskih in hrastniških rudarjev pri izpolnjevanju proizvodnih nalog.

Z uvedbo delavskega samoupravljanja je kolektiv z neposredno udeležbo in preko svojih upravnih organov aktivno sodeloval pri reševanju gospodarskih nalog v rudniku. Vpliv kolektiva se je povsem najbolj odrazil ob proizvodnih rezultatih, saj bo na primer rudnik v svoji proizvodni zgodovini dosegel letos največjo produkcijo in postal pri tem milijonar v količini pridobljenega premoga. Ne samo to — tudi količina na moža nakopanega premoga je letos rekordna, proizvodnja na zaposlenega pa prav tako največja v zgodovini rudnika. V pričujočem članku se nočemo ustavljati pri številkah, navajanju statističnih podatkov, ki se registrirajo na sedežu podjetja, marveč hočemo kot kronisti zapisati enega izmed važnih uspehov rudarjev Trbovelj in Hrastnika v svobodni domovini, še posebej pa v obdobju desetletnega delavskega samoupravljanja velikega zasavskega premogovnika.

Prav posebna prizadevanja organov samoupravljanja so bila zabeležena na področju izpopolnjevanja sistema nagrajevanja. Prehod od dirigiranih plač na udeležbo dohodka po delovnem učinku, je zahteval ustrezno spremembo: v letošnjem letu je delavski svet rudnika sprejel nov pravilnik o nagrajevanju in obračunu osebnih dohodkov po ekonomskih enotah in nagrajevanju po enoti proizvodnje. S tem pravilnikom so uvedeni novi normativi za stimulativnejši sistem nagrajevanja. Odprava mezdnega odnosa delavcev in njihova neposredna udeležba na ustvarjenem dohodku podjetja je plod naše delavske samouprave. V ta prizadevanja so se trboveljski in hrastniški rudarji vključili v polni meri.

Tretje posebno obeležje ob 10-letnici delavskega samoupravljanja je pa vsekakor tudi nadaljnja demokratizacija mehanizma samouprave delavcev. Poseben člen pri tem je uvedba obratnih delavskih svetov kot oblika nadaljnjega izpopolnjevanja in vključitev večjega števila delavcev v samoupravo. Decentralizacija upravljanja podjetja v tem smislu je nov uspeh delovnega kolektiva, ki jo je izvedel v večji meri prav v letu 1960, ob praznovanju pomembne obletnice.

Vsekakor bi lahko še naštevali rezultate desetletnega delavskega samoupravljanja na Rudniku Trbovlje — Hrastnik. Naš namen ni bil, da podrobneje navajamo dosežene uspehe, pač pa je naš namen le, da opozorimo na tri najvažnejša področja, na katerih se bo predvsem razvijalo bodoče delo političnih organizacij v podjetju. Tem vprašanjem bodo morali posvečati vso pozornost tudi organi samoupravljanja od osrednjega do obratnih delavskih svetov. Za nadaljnje izpopolnjevanje na teh treh področjih bo pa treba še bolj kot doslej vključevati delovni kolektiv kot celoto, kajti le neposredna udeležba vseh proizvajalcev v upravljanju je lahko porok za nadaljnjo demokratizacijo našega delavskega samoupravljanja. Tej nalogi se pa mora v največji meri posvetiti sindikalna organizacija v podjetju, tako obe sindikalni podružnici kot njuni odbori v obratih.

t.

VSE VEČ PREMOGA

V SLOVENSKIH PREMOGOVNIKIH BODO LETOS DO KONCA LETA NAKOPALI BLIZU 5 MILIJONOV TON PREMOGA

Slovenski premogovniki so letos dosegli lepe proizvodne uspehe. In to ne samo v povečanih količinah nakopanega premoga, ampak tudi v večji storilnosti, saj je bilo v rudnikih zaposleno za dva odstotka manj rudarjev, kar je pa terjalo tudi večkratno nedeljsko delo rudarjev. Nazadovanje števila zaposlenih delavcev v slovenskih premogovnikih je opaziti že drugo leto zapored, pa navzlic temu stalno iz leta v leto rastejo količine nakopanega premoga. Nedvomno je k temu precej pripomagla tudi uvedba kompleksnega nagrajevanja po učinku, ki zagotavlja rudarjem povečanje zaslužkov v skladu za doseženimi proizvodnimi uspehi.

Letos so do konca meseca avgusta nakopali v slovenskih premogovnikih že 3,176.000 ton premoga. Pretežni del slovenskih rudnikov presega planske naloge, tako da je upati, da bodo do konca leta nakopali blizu 5 milijonov ton premoga, kar bo za 10 odstotkov več, kot so ga nakopali lansko leto, ali 5 odstotkov več, kakor je predvideval letošnji plan proizvodnje premoga v naši republiki.

V rudniku Trbovlje - Hrastnik bodo letos nakopali 1 milijon 74.000 ton premoga, v Zagorju ob Savi pa 686.000 ton premoga. Kakor pričakujejo, bo trboveljsko - hrastniški rudnik presegel predvideni letni proizvodni plan za 13 odstotkov, rudnik v Zagorju ob Savi pa za 11.

Na posvetovanju, ki ga je te dni sklical Republiški sekretariat za industrijo v Ljubljani, so pa razpravljali tudi o nekaterih problemih slovenskih premogovnikov. Med temi stopa v ospredje v zadnjem času zlasti pomanjkanje vagonov. Razen rudnika v Velenju je to vprašanje pereče tudi za rudnika Trbovlje - Hrastnik in Zagore ob Savi. Težave zaradi pomanjkanja vagonov ovirajo proizvodnjo, še posebej v zagorskem rudniku, kjer nimajo premogovnih depojev in je proizvodnja tako odvisna od pravočasne dostave vagonov. Zategadelj bo sekretariat za promet sklical posebno posvetovanje. Na posvetovanju so pa razpravljali tudi o zadevah, ki jih imajo v slovenskih premogovnikih zaradi pomanjkanja obratnih sredstev in o tem, da je potrebno pri nadaljnjem izpopolnjevanju sistema kompleksnega načina nagrajevanja tesnejše sodelovanje med slovenskimi premogovniki.

SREČANJE S PREDSEDNIKOM UO RUDNIKA POLDETOM PETRIČEM

Nikoli brez dela

Pravzaprav ga težko najdete na njegovem delovnem mestu: enkrat tu, drugič v jami in spet kje drugje. No, končno sva se le sešla na Zahodnem obratu. Pogovor je stekel predvsem o delu novega upravnega odbora rudnika Trbovlje—Hrastnik. Njegov predsednik Polde Petrič pripoveduje o tem takole:

— Nisem mislil, da je toliko dela. Naš upravni odbor ni nikoli brez njega. Na seje hodimo vsakih štirinajst dni, pa je še premalo. Kaj rešujemo na sejah? Vse, kar je tesno povezano z življenjem našega rudnika in rudarjev. Razen tega je tu še kopica drugih stvari, za katere smo pristojni. Seveda je med prvenstvenimi nalogami spremljanje gibanja proizvodnje. Kot vse kaže, smo na našem rudniku v letošnjem letu lahko nadvse zadovoljni s proizvodnjo premoga. Že vrsto let nismo dosegli tako zavidljivih proizvodnih uspehov kot ravno letos, posebno v poletnih dneh. Nedvomno je v tem tudi prizadevanje rudarjev in vseh ostalih, ki so tesno povezani s proizvodnjo premoga.

Nič manj niso pomembne ekonomske enote. Kot znano, je naš rudnik razdeljen na šestnajst ekonomskih enot. Nagrajevanje in obračunavanje v okviru teh enot zahteva precej dela. Rezultati obračunavanja ekonomskih enot bodo prav gotovo kmalu vidni. Delovni kolektiv smo že poprej dodobra seznanili z delovanjem in pomenom ekonomskih enot, seveda pa tudi v prihodnje ne bomo zanemarjali tega dela.

Strokovno izobraževanje delovnega kolektiva dobiva tudi pri nas vedno večji pomen. V zadnjem času je šlo skozi tečaje za polkvalificirane 120 ljudi, učne kopače preko 30, kopače 30, visokokvalificirane električarje in kovinarje pa 25 članov delovnega kolektiva. Nekaj naših ljudi pa obiskuje tudi večerno tehnično srednjo šolo v Trbovljah. V letošnjem letu bomo dali poudarek tudi politično ideološkemu izobraževanju na rudniku. V ta namen je rudniški komite Zveze komunistov izdelal že določen program, ki bo zajel člane ZK, mladine, sindikata in ostale člane delovnega kolektiva. Z izvajanjem tega programa bomo začeli že v oktobru.

Pred nedavnim je naš upravni odbor razpravljal tudi o letovanju članov delovnega kolektiva na Rabu in planinskih postojankah Kal, Partizanski vrh in drugod. Rečem lahko, da je v letošnjih poletnih dneh letovalo izredno veliko naših rudarjev, ki so plačevali dnevni penzion v naših počitniških domovih le 250 din na dan. Zanimanje naših rudarjev za letovanja narašča iz leto v leto.

Stanovanjska izgradnja za člane delovnega kolektiva. Pred kratkim smo dogradili stanovanjski blok s 40 stanovanji. Vanje se bodo vselili tisti člani delovnega kolektiva, ki so vplačali prispevek za gradnjo v višini 100.000 din. S tem denarjem smo lahko opremili kuhinje v omenjenih stanovanjih, česar bi sicer zaradi pomanjkanja denarnih sredstev ne[illegible] V letošnjem letu smo pri[illegible] gradnjo dveh stolpnic na Prevčkovem hribu. V Trbovljah imamo namen graditi nato še eno stolpnico. V stanovanja stolpnic se bodo vselili tisti, ki bodo vnaprej plačali prispevek 100.000 din. Ta prispevek pa bodo lahko plačali v obrokih. Z zidanjem stolpnice bo pričel rudnik tudi v Hrastniku, kjer grade za rudniške potrebe več stanovanj. Vsa ta stanovanja zidamo iz sredstev stanovanjskega sklada rudnika. V kolikor nam bo uspelo, bomo morda že prav kmalu pričeli z gradnjo cenejših stanovanj. Računamo, da bi tako stanovanje stalo le 1 milijon dinarjev, kar je nedvomno zelo poceni. Sredstva za gradnjo teh stanovanj bi črpali iz sklada za škodo po rudarjenju.

Kot vidite, je naš upravni odbor reševal kaj raznovrstna vprašanja. Toda to še ni vse. Preveč je vseh stvari, da bi jih naštevali. V prihodnje bo pa naloga našega upravnega odbora kot tudi centralnega in obratnih delavskih svetov, da pravočasno pripravimo do konca letošnjega leta nov tarifni pravilnik. To delo bo zahtevalo vso resnost in skrb naših organov upravljanja. Seveda pa ne bomo zanemarili tudi drugih stvari. Dela nam ne bo nikoli zmanjkalo, preveč ga je.

Pogovor je bil pri kraju. Polde Petrič, predsednik upravnega odbora rudnika Trbovlje—Hrastnik, je spet odšel na delovno mesto, popoldne pa morda na sejo upravnega odbora, ki mu predseduje.

POTEK PROIZVODNJE PREMOGA NA RUDNIKU TRBOVLJE-HRASTNIK

Vsepovsod uspeh

Na Rudniku Trbovlje-Hrastnik je proizvodnja premoga v letošnjem letu v stalnem porastu. Proizvodnja dosega v poletnih mesecih višino, ki je znatno nad povprečki zimskih mesecev, kljub temu, da je produkcija v tem letnem času zaradi številnih letnih dopustov jamskih kopačev običajno nižja.

Povprečna proizvodnja v juliju 1960 je narastla na 3.579 ton dnevno, kar je bil največji doseženi mesečni povpreček v tem letu.

Pa tudi sama storilnost je letos v stalnem porastu. V prvem polletju letošnjega leta se je rudniška storitev povečala na 1.33 on na dnino in moža, medtem ko je bila rudniška storitev lansko leto 1.24 t/š. Rudniška storitev v mesecu juliju je pa znašala kljub dvema praznikoma 1.39 t/š.

Uspeh rudnika v tem letu je posledica ugodnih dosežkov v vseh produktivnih obratih.

V jami Trbovlje so rudarji dosegli dobro proizvodnjo kljub slabim proivzodnjim kapacitetam in večkrat tudi težavnim prilikam na odkopnih etažah z organizacijo večje hitrosti pri napredovanju čel.

Težavne odkopne prilike so se pojavile v VII. Polajskem polju zaradi hribinskih pritiskov in počasnega zasipavanja jamskih praznin, na odkopnem čelu Severne Kadunje po obračanju zaradi nizkih delovišč in zaradi pojava gramoza, na čelih Spodnjega VII. polja in polja v Novi Savi pa zaradi potrebe preskakovanja.

Hitrejše napredovanje čel v Južni Kadunji in Zgornjem Pleskem se očituje posebno v juliju v dnevno doseženih povprečkih napredovanja čela za dvoje polj.

Ker so rudarji odpiralna dela v Spodnjem VII. polju in Sp. Plesko polju z močnimi kapacitetami uspešno skončali, tako da bo v njih mogoče nepretrgono pridobivati premog pri prehodu na odkopavanje nižje etaže, so perspektive za koncentracijo proizvodnje vnaprej ugodne, zlasti še, če bi za transport premoga po etažah uporabljali močnejše transporterje.

Dobra proizvodnja v obeh jamskih obratih v Hrastniku je tudi rezultat boljšega izkoriščanja proizvodnih kapacitet v glavnem zaradi boljšega izkoriščanja transportnih zmogljivosti obeh glavnih jaškov in lokomotiv. V jami na Ojstrem je že v teku koncentrirano odvažanje premoga po progah III. obzorja, v hrastniški jami pa bo mogoče doseči koncentracijo odvoza premoga, ko bosta za VII. obzorje odprti Južno polje in Polje D. Zmogljivost glavnega jaška v Hrastniku se bo pa povečala z novo predvideno prevozno zvezo s Savskega obzorja na obratni prostor s pomočjo strojnega jaška.

Ko bodo v jami Hrastnik rešeni vsi problemi v zvezi s tortretnim zasipnim strojem, katerih odprava je v teku, ne bo zasipavanje odkopnih praznin več nobena ovira za dosego večje koncentracije odkopavanja s hitrejšim napredovanjem čel.

Ovire v proizvodnji v Zahodnem polju in v Južnem skladu zaradi vodnih vdorov so v zadnjem času verjetno manjše zaradi hitrejšega napredovanja čel stalno v isto smer brez obračanja.

Uspeh dela v Hrastniku je viden iz letošnje povprečne dnevne proizvodnje 1.482 ton na moža in dnino, medtem ko je hrastniški kolektiv lani dosegel dnevno povprečno 1.252 ton na moža in dnino.

Investicijska izgradnja jamskih in zunanjih objektov na Dolu se je letos približala koncu, tako da se je ta obrat spremenil iz investicijskega v proizvodni obrat.

Slojišče na Dolu je odprto in se eksploatira s kapaciteto 150—250 ton na dan. Transportna zveza dolskega jamskega obrata s separacijo v Trbovljah je vzpostavljena. Električna energija in komprimiran zrak sta na Dolu zagotovljena v zadostnih količinah. Tudi zunanji objekti: ceste, mostovi, zaviralnice, kopalnice, drobilna postaja itd. že služijo svojemu namenu.

Slojišče v dolski jami se za sedaj eksploatira v bližini izdankov v etažah po prečni in frontalni metodi z rušenjem odkopov. Trenutno se tu ustvarjajo pogoji za vpeljavo hitrejših, bolj koncentriranih eksploatacijskih metod v tem slojišču.

Na oskrbo dolske jame z vozički je ugodno vplivalo to, da so na tem obratu pri skupnem prevozu vključili v obrat doma izdelane jamske vozičke M 10 ter 4 nove troley lokomotive. Ker na križišču na Ojstrem že deluje napajalna postaja za oskrbovanje troley lokomotiv z električno energijo, je bilo mogoče razširiti elektrifikacijo jamskega prevoza na Dol, na VII. obzorje v Hrastniku in na III. horizont na Ojstrem.

Hidromehanične naprave za čiščenje jamskih vozičkov na trboveljski separaciji so pokazale pri poskusnem obratovanju dobre rezultate ter bodo dobro vplivale na boljši izplen premoga.

Proboj in oprema novega, vzporednega rova ob sedanjem Savskem rovu, čigar ustje je pri trboveljski separaciji, ureditev tirnih priključkov separacije na novo ustje Savskega rova ter preureditev pralnice za posebno sortiranje premoga z Dola in Hrastnika, ki vsebuje manj žvepla, bo omogočila plasiranje znatnih količin kvalitetnega, iskanega metalurškega premoga na naše tržišče.

Nadaljnje vsestransko spodbujanje in ustvarjanje dobrega razpoloženja za nadaljnje izboljšave metod in sredstev dela ter osebnega razpoloženja za povečanje storilnosti bo v bližnji prihodnosti ugodno vplivalo na dosego še lepših uspehov rudniškega kolektiva.

Inž. Franc Legat

MLADINA IN NJENO DELO NA RUDNIKU TRBOVLJE-HRASTNIK

Celo leto ni bilo zastojev

Če govorimo o mladini rudnika, potem moramo predvsem poudariti, da je njena organizacija v podjetju zelo razgibana, prav tako njeno vodstvo.

Posebno razveseljivo in značilno je, da je mladina pripravljena udejstvovati se, res je pa tudi, da posamezna vodstva aktivov LMS niso znala to pripravljenost mladine vedno pravilno usmeriti. Važno je nadalje, da v delu mladinske organizacije celo leto ni bilo zastojev.

Nivo politične izobrazbe in razgledanosti — tako je bilo ugotovljeno — je med mladino kajpak različen. Zato je razumljivo, da so tudi delovni programi posameznih mladinskih aktivov različni. Pri tem je treba poudariti, da posamezni sekretarji svoje delo še vedno preveč usmerjajo na reševanje raznih organizacijskih vprašanj in v svojem delu še niso popolnoma samostojni.

Rudniški komite mladine je svoj delovni načrt prilagodil programom aktivov Ljudske mladine. Za boljšo organizacijo in vsebino dela so bile ustanovljene komisije za politično-ideološko delo, za družabno in športno življenje mladine ter komisija za reševanje problematike mladih na rudniku.

Če ocenjujemo delo teh komisij, pridemo do zaključka, da je ideološka komisija svoje delo v celoti izpolnila, saj se je na primer v mladinski politični šoli občinskega komiteja izobraževalo 13 mladincev ter se tako usposobil mladinski kader za delo po aktivih. Člani komiteja LMS so nadalje obiskovali predavanja, ki jih je organizirala krajevna Delavska univerza, in se na ta način vsestransko izobraževali. Posebno skrb je komite posvetil pripravam za volitve v delavske svete in sindikalne podružnice, skoraj vsi so pa seznanjeni s proizvodnim planom podjetja. Zaradi tega zaznamujemo precejšen prodor in afirmacijo mladih v organe samoupravljanja.

Potreba po vsestranski aktivnosti mladine je napotila rudniški komite LMS, da ustanovi Klub mladih proizvajalcev, ki naj bi delo mladine usmerjal na reševanje gospodarsko-proizvodnih vprašanj, se s prirejanjem raznih ekskurzij v druga podjetja seznanjal z njihovimi problemi in navezoval prijateljske stike z mladino teh gospodarskih organizacij. Družabno življenje mladinske organizacije na Rudniku se je predvsem odražalo v obliki raznih izletov aktivov — komite mladine je pa organiziral za naboljše mladince ekskurzijo v Velenje, izlete v naravo ter priredil družabni večer ob razvitju mladinske zastave.

Začetek dejavnosti mladine je v drugem polletju zelo dober in razveseljiv, posebno skrb pa posveča vprašanjem mladine po obratih osnovna organizacija ZK jamskega obrata v Trbovljah. Rudniški komite ZK, ki nudi vso pomoč mladinskemu komiteju, bo sklical skupno sejo obeh komitejev, kar bo doprineslo k še večji aktivnosti rudniške mladine, sindikalna podružnica rudarjev pa preko svojih odborov na obratih omogoča mladini letovanja ter ji nudi potrebna finančna sredstva.

UREK CIRIL, PREDSEDNIK RUDNIŠKEGA KOMITEJA MLADINE TRBOVLJE

Če bodo mladinci preko celega leta pokazali enak delovni elan, potem bodo uspehi na prihodnji letni konferenci prav razveseljivi.

Ciril Urek

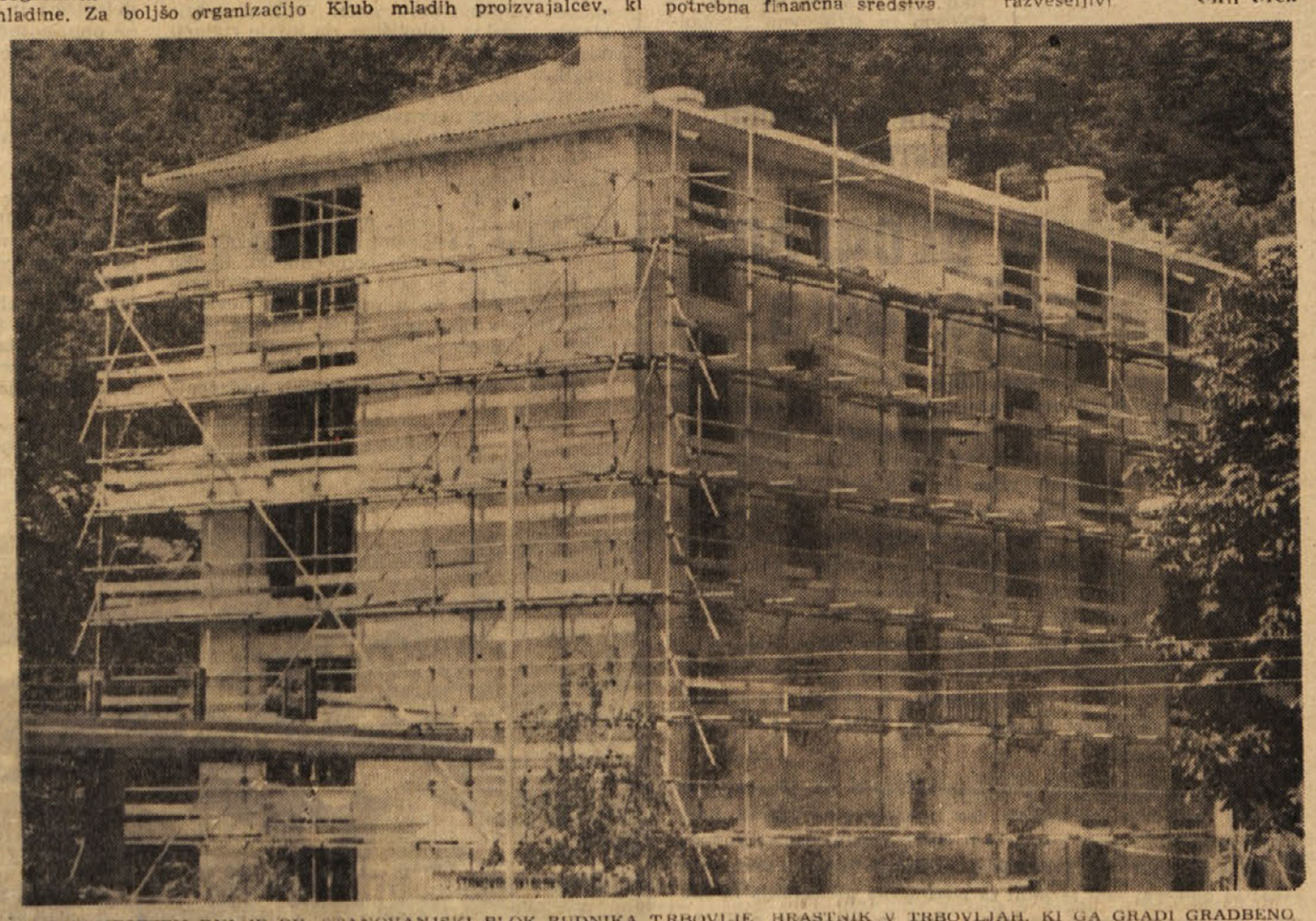

PRED MESECEM DNI JE BIL STANOVANJSKI BLOK RUDNIKA TRBOVLJE-HRASTNIK V TRBOVLJAH, KI GA GRADI GRADBENO PODJETJE »ZASAVJE« VIDETI ŠE TAKLE. SEDAJ PA BOSTA OBA STANOVANJSKA BLOKA KMALU PRIPRAVLJENA ZA VSELITEV; RAČUNAJO, DA SE BODO NOVI STANOVALCI VSELILI DO 29. NOVEMBRA LETOS

NOVO POTNIŠKO LETALO

Britanski inženirji so pred kratkim objavili prve podatke o novem velikem potniškem letalu za dolge proge, ki ga menijo graditi v naslednjih letih. Gre za letalo Vickers Super VC 10, za katerega pravijo, da ga bodo vključili v redni potniški prekooceanski promet leta 1963.

Vickers Super VC 10 bo lahko peljal 212 potnikov v turističnem razredu ali pa 161 potnikov v mešanem, prvem in turističnem razredu. Letalo bo opremljeno s štirimi plinsko turbinskimi motorji vrste Rolls Royce Conway, s katerimi bo mogoče doseči povprečno hitrost 925 km na uro.

NAROČNIKI ZASAVSKEGA TEDNIKA IMAJO PRI MALIH OGLASIH OSMRTNICAH IN ZAHVALAH 50 ODSTOTNI POPUST

Dopust za vse

Letni dopust naj bi služil vsakemu posamezniku predvsem za odpočitek in oddih. Ni še dolgo tega, ko je veljala navada, zlasti med člani kolektiva kmečkega porekla in priseljeno delovno silo, da so koriščali svoj letni dopust takrat, kadar jih je čakalo doma delo, predvsem kmečko. Jasno je, da s takim početjem izgublja letni dopust svoj namen, ker so se prizadeti v vseh teh primerh vračali v službo ali na svoje delovišče pogosto še bolj izčrpani in utrujeni, kot so bili, preden so šli na dopust. Zato naj bi bila naloga nas vseh, zlasti še sindikalnih aktivistov, da propagiramo pravi smisel izrabe letnega oddiha. Sam dopust pa tudi še ni dobro izkoriščen, če ga doma prespimo ali prežimo. Dopust je treba izkoristti predvsem s spremembo ambienta, v katerem po navadi živimo. Treba bi ga bilo preživeti v naravi, na sprehodih, izletih in na letovanju.

Bolj ko se bo spreminjal starostni sestav članov našega kolektiva v korist mlajšim, bolj se bo utrjevala potreba po takem letovanju, od katerega bo imel koristi vsak posameznik, posredno pa tudi skupnost.

Glede izletov v naravo pri nas ni posebnih problemov. Naše okoliške planinske postojanke, kot so Partizanski vrh, Mrzlica, Kal in Kum, dajejo obilo priložnosti za zdrav in cenen oddih. Vsi navedeni planinski domovi so odlično oskrbovani. Z dobro postrežbo in nizkimi cenami penziona zadovoljavajo slehernega, ki si po težkem delu zaželi odpočitka v prelepi planinski naravi.

Kar se tiče letovanja dopustnikov ob morju, smo v zadnjih dveh letih zaznamovali razveseljiv napredek z dograditvijo lastnega počitniškega naselja na Rabu v letu 1959 in ki ima vsega skupaj 150 ležišč v petih paviljonih, vili in treh šotorih, je bilo po prizadevnosti organov upravljanja in uprave podjetja storjen velik korak naprej. Nič več nismo navezani na tuje usluge raznih gostinskih in turističnih podjetij kot prejšnja leta, saj odpade od vseh naših dopustnikov letos 1.142 koristnikov letovanja v lastnem počitniškem domu na Rabu. Razen naših članov in njihovih svojcev se pa hranijo v menzi našega doma glede na njeno zmogljivost tudi drugi dopustniki iz Trbovelj, ki letujejo na Rabu v svojih lastnih postojankah, kot na primer Investicijski biro, Gradbeno podjetje »Zasavje« in Rudnik Senovo. Dnevno izda naša kuhinja tudi do 250 obrokov hrane. Zadovoljiti in nahraniti tolikšno število dopustnikov pa ni mala stvar, ter gre vsa zahvala, da se dopustniki počutijo kot doma, požrtvovalnemu kolektivu počitniškega doma. Jasno in neogibno je, da se pri tako obsežnem delu porajajo tu in tam še trenutne napake in pomanjkljivosti, ki jih celoten kolektiv doma sproti odpravlja, večji del dopustnikov pa z razumevanjem in uvidevnostjo sprejema. Le neznaten del — lahko bi rekli osamljeni posamezniki — ne razumejo prav smisla kolektivnega letovanja v počitniškem domu, zato tudi teže dojemajo razne nevšečnosti, ki se — kot že rečeno — še tudi tu in tam pojavljajo.

Z namenom, da letoviško sezono na Rabu podaljšamo čim dalje, najmanj pa do konca meseca septembra, in da stimuliramo člane kolektiva za čim večji obisk počitniškega doma na Rabu, smo v času od 10. IX. dalje uvedli razen 10-dnevnih tudi 5 in 15-dnevne izmene dopustnikov z enakimi ugodnostmi, ki jih predvideva pravilnik o letovanju. Članom kolektiva, ki so v letu 1960 sicer že izkoristili desetdnevno letovanje, je s tem dana možnost, da v mesecu septembru letujejo še pet dni, v kolikor ne bi bil počitniški dom zaseden s člani kolektiva, ki v letu 1960 še niso letovali.

Na drugem mestu omenjamo letovanje v počitniškem domu na Bledu, ki je v tuji stavbi s kapaciteto 19 ležišč. Skupno z najetimi posteljami pri zasebnikih lahko dom sprejme v eni izmeni do 33 gostov. Dejstvo, da je v vsaki desetdnevni izmeni tudi do 40 dopustnikov, ki se zatekajo že polnih deset let v ta najlepši kraj naše ožje domovine, zgovorno priča, kako priljubljeno je to letovišče. Ker z letošnjim letom poteka najemna pogodba z lastnikom zgradbe, bosta kolektiv in uprava rudnika postavljena pred perečo nalogo, da tudi vnaprej zagotovita članom kolektiva oddih na Bledu. Zaželeno je in pričakujemo, da bodo člani delavskega samoupravljanja skupno z upravo rudnika pri tem pokazala isto prizadevnost, kot je bil to primer s počitniškim domom na Rabu. Sam kolektiv, ki šteje le tri zaposlene s skrbnim upravnikom tovarišem Zvonetom, dobro kuharico tovarišico Julko in vedno nasmejano tovarišico Tatjano, v težavnih okoliščinah skrbi, da se dopustniki res dobro počutijo.

Sedaj pa še besedo, dve, o letovanjih v sindikalnem počitniškem domu na Partizanskem vrhu. Rudarski počitniški dom leži 985 metrov visoko z lepim planinskim klimatskim krajem za letovanje in zimski šport. S svojo nadmorsko višinsko lego se lahko primerja z Jezerskim na Gorenjskem. Sam kraj je po sebi že znan po vsem Zasavju in tudi drugod po svoji izletniški in planinski mikavnosti, da omenimo na primer prijetne sprehode v Medvednico, k Lenartu, na Čebine in Znojile, za podjetnejše pa še Čemšenik. Sam počitniški dom na Partizanskem vrhu je bil zgrajen pretežno z udarniškim delom trboveljskih rudarjev ter je bil dokončno izročen svojemu namenu leta 1951. V njem je razen obsežne gostilniške sobe, jedilnice, kuhinje z vsemi pritiklinami še 12 sob z 32 ležišči. Dom je odprt pozimi in poleti ter je v letošnjem letu sprejel pod svojo gostoljubno streho razen stalnih prehodnih gostov, ki jih je iz dneva v dan vedno več, zlasti ob nedeljah, tudi že preko 200 koristnikov letnega dopusta.

Zaradi tega bi Sindikalni počitniški dom rudarjev na Partizanskem vrhu lahko postal osrednji turistični objekt Zasavja. Seveda bi pa moral biti tedaj deležen podpore vseh družbenih in oblastvenih forumov. Sam Rudnik Trbovlje — Hrastnik je v letošnjem letu namenil določena finančna sredstva za potrebna adaptacijska dela. Vložena sredstva, ki jih je pa žal premalo, bodo koristno uporabljena, tako da utegne počitniški dom na Partizanskem vrhu postati v bližnji prihodnosti NAJLEPŠE in NAJCENEJŠE delavsko letovišče.

Tako preživlja naš delovni človek trenutno dneve svojega letnega oddiha v prijetni zavesti, da je v novi, socialistični Jugoslaviji dopust lahko RES ZA VSAKEGA.

Robert Plavšak

DOM RUDARJEV NA PARTIZANSKEM VRHU.

IZVOZNI STOLP NA RUDNIKU V HRASTNIKU

Naglo povečanje dohodkov

V preteklem letu je več kot 1200 delavskih in uslužbenskih družin s štirimi družinskimi člani z območja vse države (mož, žena in dvoje otrok do 18 let starosti, v katerih je zaposlen samo mož) zapisovalo vse dohodke in izdatke. To, lahko bi rekli nevsakdanjo anketo so izvedli v 37 večjih jugoslovanskih mestih. Na njeni osnovi so tako dobili podobo o tem, kakšen je družinski proračun v delavskih in uslužbenskih družinah.

Razen občutnega povečanja dohodkov v letu 1959 je anketa pokazala v primerjavi s prejšnjimi leti tudi to, da se je v marsičem spremenila struktura potrošnje.

Skupni mesečni dohodki štiričlanske družine so bili leta 1957 25.185 din, leto zatem pa 25.996 din. Lani so pa skupni dohodki dosegli 29.097 din. To kaže, da je bila razlika v dohodkih v letih 1957 in 1958 komaj 811 din, razlika med 1958 in 1959 pa 4101 din.

Anketa je tudi pokazala, kako so se gibali osnovni viri dohodkov v delavskih družinah:

	1957	1958	1959
plače	13.340	13.425	15.450
dobiček	1.247	1.268	1.245
premije in nagrade	348	323	304
nadurno delo	640	495	652
delo izven delovnega razmerja	445	498	644
otroški dodatek	5.802	5.820	5.919

Ti podatki kažejo, da je bil največji porast dohodkov pri osnovnih plačah in da so ostale oblike samo neznaten činitelj v skupnem družinskem proračunu.

V istem obdobju so se sicer povečali tudi izdatki, vendar so bili izdatki leta 1959 le za 2704 din večji kot leta 1958, ker so pa bili v istem obdobju dohodki večji za 4101 din, pomeni to, da je ostalo mesečno za potrebe 1337 din več kot leta 1958.

Značilno je, da je prišlo v preteklem letu do pomembnejših sprememb v strukturi življenjskih stroškov. Izdatki za prehrano so bili sicer še vedno na prvem mestu, vendar so bili le za 616 din večji kot v 1958. letu. Izdatki za obleko so se povečali za 886 din, za pohištvo 560 din, za kulturo in zabavo pa za 153 din. Če upoštevamo, da pri industrijskih proizvodih ni bil opažen močnejši porast cen, je razvidno, da se družinski proračuni usmerjajo vse bolj na dolgoročnejše investicije.

Anketa je dala tudi zanimiv podatek o tem, da skoraj polovica delavskih družin preživi letni dopust izven kraja stalnega bivališča. Dodati je še treba, da je 55 odstotkov vseh takih delavcev preživelo v raznih letoviščih in drugih turističnih krajih.

Izpopolniti sistem dela

Sindikalna podružnica rudnika v Trbovljah ima 7 odborov na njegovih obratih. V začetku leta je bilo nekaj razprav o formiranju samostojnih sindikalnih podružnic, kar je bilo tudi izraženo na nekaterih letnih konferencah po obratih.

Sindikalni odbori obratov imajo glede na število zaposlenih, ki je za nekatere obrate večje od števila članstva v marsikateri podružnici v občini, prav spričo tega zelo važno vlogo, ki jo pa ne odigravajo v zadostni meri.

Sindikalnim odborom obratov sindikalna podružnica vsekakor ni prenesla vrsto kompetenc, ki bi jih le-ti lahko imeli in opravljali. Predvsem sedaj, ko na območju teh odborov delujejo ekonomske enote. Te ekonomske enote zahtevajo od sindikalnih odborov več samoiniciative za obravnavo problemov, kakor so jo leti pokazali doslej.

Prenos samoupravnega delovanja v okviru obratov zahteva tudi večjo aktivnost sindikalnih odborov obratov, ki so neposredno dolžni skrbeti za poglabljanje našega sistema neposredne demokracije, za katerega je treba zainteresirati vsakega posameznega člana delovnega kolektiva.

Zelo odgovorno nalogo pa imajo sindikalni odbori obratov pri nadaljnjem izpopolnjevanju nagrajevanja v okviru ekonomskih enot. Ne gre za to, da ta sistem izdelajo le organi uprave podjetja, marveč se mora v polni meri čutiti neposreden vpliv sindikalnih organizacij na obratih pri izpopolnjevanju nagrajevanja, pri zagotavljanju dviga realnih osebnih dohodkov delavcev vzporedno s porastom proizvodnosti.

Tudi na področju izobraževanja delavcev morajo zastaviti ves svoj vpliv in organizacijsko pomagati pri organiziranju ne le politično-ideološkega in družbeno-ekonomskeskega izobraževanja, marveč tudi pri dajanju sugestij za splošno in strokovno izpopolnjevanje delavcev na delovnem mestu in poklicu.

Navedli smo troje bistvenih nalog sindikalnih odborov na obratih. Nismo posebej podčrtali skrbi za življenjske in delovne pogoje delavcev, ki pomenijo prav tako vzporedno važno in odgovorno nalogo.

Pri osamosvajanju dela v sindikalnih odborih obratov pa mora odigrati zelo važno vlogo vodstvo sindikalne podružnice. Le-ta naj bi razen reševanja problematike celotnega rudnika na področju trboveljske občine dajala več konkretne pomoči odborom obratov. Delo sindikalne podružnice bi moralo biti bolj metodološkega in inštruktorskega značaja. Opozarjanje na posamezna vprašanja, ki se pojavljajo v problematiki celotnega rudnika, da bi jih obrati konkretizirali in sprejemali ustrezne zaključke za bodoče delo.

O vsem tem naj bi razmišljali tako tovariši v sindikalni podružnici kot tovariši v pododborih in v svojem delovnem programu čimprej izpopolnili sistem dela tako v sindikalni podružnici kot v sindikalnih odborih obratov.

t.

Nezgode na jamskem obratu Trbovlje

Na jamskem obratu Trbovlje je bilo letos do konca meseca avgusta 381 delovnih nezgod, zaradi katerih je bilo izgubljenih 5.279 delovnih dni. V istem obdobju v lanskem letu so bile na tem obratu 402 delovni nesreči s 5.676 izgubljenimi dninami.

Prvo mesto zavzemajo še vedno nezgode zaradi padcev premoga ali jalovine s stropa nad delovišči. Drugo mesto zavzemajo nesreče, ki se dogode pri manipulaciji z jamskim lesom.

Na tretjem mestu so nezgode zaradi padca premoga s sten delovišč. Nato se vrstijo poškodbe z jamsko sekiro pri tesarjenju na deloviščih, pri montaži in demontaži jamskih cevovodov, pri manipulaciji z jamskimi vozički, pri delu z jeklenim jamskim podporjem, pri transportni mehanizaciji, pri rušenju odkopov itd. Vse te nezgode pa nastajajo iz določenih vzrokov, ki jih bo treba še v nadalje ugotavljati in odstranjevati. Trditev: »nezgode so bile in bodo«, kar večkrat slišimo, ne drži v celoti. Če si na primer ogledamo samo nezgode zaradi opeklin s kalijevim lugom, ki so ga prepuščali akumulatorji naglavnih svetilk, vidimo, da je bilo v lanskem letu od januarja do avgusta 10 takih nezgod z 228 izgubljenimi dninami, letos pa je bilo nesreč s kalijevim lugom samo troje z 72 izgubljenimi delovnimi dnevi. Kljub temu, da upoštevamo še vedno iste jamske akumulatorske svetilke, ki so seveda letos še bolj izrabljene, smo vendar uspeli tovrstne nesreče znižati za cca 70 %. To smo dosegli na ta način, da smo pričeli v ohišje akumulatorjev naglavnih svetilk vlagati klobučevino, ki vpija kalijev lug. Če bi to klobučevino v svetilkah redneje menjavali in pregledovali, bi nesreče s kalijevim lugom lahko popolnoma odpravili.

Če ugotavljamo, da se največ nezgod pripeti zaradi padca premoga ali jalovine s stropa, lahko v večini primerov z gotovostjo trdimo, da je bil strop nezadostno opažen oziroma zavarovan. Večkrat opazimo na jamskih deloviščih, da imajo rudarji odprt celoten strop, namesto da bi ga odpirali z istočasnim podpiranjem. Večkrat ugotavljamo, da je v večini primerov nezgod te vrste nepravilno odpiranje in nezadostno opaženje delovišč. To stanje bi se lahko precej zboljšalo, če bi vprašanju varnosti posvetili več skrbi zato odgovorni ljudje, kot na primer prvopisani kopači, gospodarji čel, strelci, nadzorniki itd. Največ poškodb s sekirami se po analizah nezgod pripeti kopačem pomočnikom. Redko pa opazimo, da bi prvi kopač opozoril svojega sodelavca na nepravilno in nevarno delo. Ravno tako tudi ostali najraje spregledajo nevarnosti, katerih posledica so nezgode.

Ako se ustavimo pri jamskih nadzornikih, bomo lahko ugotovili, da je njihova misel predvsem usmerjena na pridobljeno količino premoga. Če se mu je na tak dan pripetila nezgoda na njegovem oddelku, v večini primerov ne bo raziskal vzroka nesreče. Navedel bom primer, ki se je na jamskem obratu dogodil pred kratkim: takoj ko je prišlo moštvo v jamo in prevzelo svoje delovno orodje, je eden izmed delavcev padel v nadkopu in se s krampom zbodel v levo roko. Zaradi tega je bil prizadeti 3 tedne v bolniškem stanju. Ko pa je prišel nadzornik iz jame na vsakodnevni raport v pisarno obrata, je izpovedal tole: ‚Imel sem obloženih 10 stropnikov — naložili smo 220 vozičkov — storitev je 10 vozičkov na moža — posebnih dogodkov ni.' Ni pa pomislil na to, da bo nezgoda, ki se je zgodila zaradi neurejenega prehoda po nadkopu, terjala zdravljenje ponesrečenca tri tedne. In tudi če bi poškodovani delavec, ki dela na mehaniziranem širokem čelu, naložil 10 vozičkov premoga dnevno, lahko izračunamo, da je obrat zaradi te nesreče izgubil 200 vozičkov premoga. Kljub temu, da je bil po nadzornikovem mnenju prizadeti delavec nepreviden, je vendar res, da bi v urejenem, z gramozom posutem nadkopu ne bi padel in se poškodoval, tako da je moral 3 tedne ostati doma in se zdraviti. Resnica je namreč, da pričenjamo urejati prostore in delovna mesta običajno šele potem, ko nas je na to opozorila kakšna nezgoda, namesto da bi si prizadevali vsi, ki sestavljamo kolektiv, da bomo opravljali svoje delo vestno ter posvetili več skrbi vprašanju varnosti in na ta način manjšali število delovnih nezgod.

Če pomislimo na opisani primer nesreče, se pravzaprav niti ne zavedamo, da smo z vsako nezgodo na oddelku oškodovani za enotretjinsko proizvodnjo oddelka. Iz tega lahko razvidimo, da so varno delo, urejanje jamskih prehodov, dobro tesarjenje na deloviščih in opominjanje delavcev na razne nepravilnosti pravzaprav najbolj donosne investicije obrata. Kljub temu, da se je število nezgod na jamskem obratu Trbovlje nekoliko zboljšalo in je bilo zaradi tega tudi manj izgubljenih delovnih dni, se z doseženimi rezultati še ne moremo povsem zadovoljiti.

Vprašanju varnosti pri delu bo treba v bodoče posvečati še večjo skrb, saj bomo s tem dosegli lahko boljše finančne rezultate ter zmanjšali trpljenje delavcev. Če pa ob tem pomislimo na izgube človeških življenj, ki so nenadomestljiva, morajo biti naše misli usmerjene predvsem na probleme, ki se tičejo varnosti rudarjev.

Upajmo, da bomo z vsestranskim zavzemanjem dosegli v bodoče v pogledu varnosti še boljše rezultate.

-ik

PRED USTANOVITVIJO KLUBA MLADIH PROIZVAJALCEV NA RUDNIKU TRBOVLJE-HRASTNIK

Sedmi kongres Ljudske mladine Slovenije je sprejel vrsto konkretnih nalog in spodbud za organizacije LMS v gospodarskih organizacijah. Zlasti je bila na kongresu poudarjena nujnost večjega vpliva mladih pri reševanju proizvodno-gospodarskih in drugih problemov. Za vsa ta vprašanja, ki so se porajala pred mladimi proizvajalci, ni bilo nekega določenega sistematičnega dela ali načrta, saj vemo na primer, da je moral rudniški komite mladine spuščati s svojih sej vprašanja, ki so se nanašala na gospodarstvo in proizvodnjo rudnika. Več pa se je komite ukvarjal s politično-ideološkim izobraževanjem mladih.

Po ustanovitvi iniciativnega odbora KMP (Kluba mladih proizvajalcev) pri rudniškem komiteju LMS so se mnogi spraševali, ali bomo sedaj uvedli ločeno delo mladine. Toda tega ne. Člani KMP se bodo predvsem ukvarjali s proizvodno-gospodarskimi vprašanji, aktivno sodelovali pri reševanju teh nalog ter tako doprinesli k vsestranski delavnosti mladine. Vrsta bogatih in konkretnih sklepov, ki so jih sprejeli delavski svet podjetja, sindikalna in mladinska organizacija v teku vsega leta, se bo v KMP prenesla na slehernega mladinca.

Po ustanovitvi kluba bo treba po predhodnih skupnih posvetovanjih mladih članov DS, tehnikov, mladih članov ZK, sindikalnih in drugih organov v podjetju pravilno povezati mladino in jo usmerjati v praktično aktivnost ter ji tako omogočiti spoznavanje številnih družbenih in gospodarskih problemov.

Tako bo vodila organizacija LMS na rudniku s klubom mladih proizvajalcev skrb za družbeno aktivnost mladih strokovnjakov in vseh tistih, ki so bili izvoljeni v razne organe upravljanja in vodstvo organizacij. Ena izmed najvažnejših nalog aktivnosti rudniške mladine je praktično delo v podjetju in njegovo izboljšanje, zato se za ustanovitev KMP na Rudniku Trbovlje-Hrastnik vsestransko zavzemata in nudita pomoč tudi rudniški komite ZK ter sindikalna podružnica rudarjev.

Ciril Urek

PROGRAM IZOBRAŽEVANJA NA RUDNIKU TRBOVLJE-HRASTNIK

Obsežen program izobraževanja

Rudniški komite Zveze komunistov Trbovlje je nedavno tega izdelal širši program politično-ideološkega izobraževanja članov delovnega kolektiva, članov Zveze komunistov, Ljudske mladine, upravnega odbora, delavskih svetov, Kluba mladih proizvajalcev, sindikalne podružnice in obeh sindikalnih odborov. Program zajema delovanje vseh političnih organizacij na rudniku, saj zahteva vedno obsežnejše izpolnjevanje izobraževanja proizvajalcev in upravljavcev konkretno in načrtno delo. Razen političnih tem zajema program tudi družbeno-ekonomsko izobraževanje, ki bo v letošnjem letu vse bolj sistematično in konkretno kot v prejšnjih letih. S politično-ideološkim izobraževanjem bodo na trboveljskem rudniku pričeli že v začetku oktobra, ko se bodo zvrstila prva predavanja. V okviru omenjenega programa bo vsak mesec osem predavanj, ki se bodo nadaljevala vse do začetka aprila.

Da bo politično-ideološko izobraževanje na trboveljskem rudniku nemoteno teklo skozi vso izobraževalno sezono, bosta v precejšnji meri pripomogla tudi izobraževalni center rudnika in delavska univerza Trbovlje s predavateljskim kadrom. Za sedaj so določeni tudi terminj za posamezna predavanja in skupine, kar bo omogočilo nemoteno delo in izvajanje politično-ideološkega izobraževanja na rudniku Trbovlje-Hrastnik.

POGLED NA ZGORNJE TRBOVLJE

(NADALJEVANJE POTOPISA IZ ZADNJE RUDNIŠKE ŠTEVILKE 27/28)

S POTOVANJA PO POLJSKI

(Nadaljevanje.)

Iz Katovic smo krenili proti zgodovinskemu mestu Krakovu. Med potjo tjakaj smo si najprvo ogledali površinski kop, kjer pridobivajo zasipni material za vse šlezijske rudnike in ga od tam prevažajo na posamezne rudnike v specialnih vagonih z normalnotirnimi vlaki. Zasipni material nakladajo z bagri in transportnimi trakovi, torej popolnoma mehanizirano. Na mestu uporabe se vagoni izpraznjujejo avtomatsko. Dno vagona je v sredini pridvignjeno, stranice vozov so pa zaprte s posebnimi zapahi na vzvod. Na razkladalni postaji zapelje vlak s primerno hitrostjo v posebna tračna vodila nad velikimi bunkerji. Tračna vodila avtomatsko odprejo stranice vagonov, zasipni material pa sam zdrsne po nagnjenem pôdu vagona. Vagoni se tako izpraznijo kar med vožnjo.

Med potjo proti Krakovu smo obiskali zloglasno nemško taborišče Oswiecin (Auschwitz). Po programu naj bi se v taborišču zadržali le kakšno uro. Spričo tolikih zanimivosti je pa obisk trajal skoraj tri ure. Dve toni človeških las, na desetine kupov otroških igrač in raznih ostalih predmetov, ki so ostale po fašističnih žrtvah in ki jih niso več utegnili uničiti — vse to in še drugo nas je toliko prevzelo, da smo se resno zamišljeni vozili še nekaj ur in se šele v Krakovu otresli spominov na tiste grozne čase v tem taborišču.

V Krakovu smo si ogledali več zgodovinskih zanimivosti in znano rudarsko fakulteto. Od tod smo odrinili proti rudniku Wieliczka. Rudnik soli je razdeljen na dva dela, v proizvodni del jame in turistični del jame. V turističnem delu jame je na dnu v velikih podzemeljskih prostorih rudarski muzej z nešteto zgodovinskimi znamenitostmi. Pri izhodu iz jame nas je obkolila skupina radovednih otrok, ki so povpraševali po znamkah in po praznih škatlah vžigalic. Še bolj jih je pa gnala radovednost, od kod smo. Ko sem jih vprašal, če so kdaj že slišali ime Tita, so takoj odgovorili, da je to prezident Jugoslavije in da mi prihajamo od tam.

POMENEK INŽENIRJA Z DELAVCI V JAMI

Na povratku v Krakovo smo si mimogrede ogledali velikansko železarno »Nova huta«. Poljaki, ki se dobro zavedajo, koliko sredstev je bilo vloženih za izgradnjo te železarne, so nanjo zelo ponosni. Ne daleč od nje je zgrajeno popolnoma novo, moderno mesto za 100.000 prebivalcev. Za lažjo predstavo velikosti železarne naj navedem nekaj podatkov, s katerimi so nam postregli med samim obiskom. Skupna dolžina tovarniškega železniškega tira znaša 200 km. Asfaltiranega cestišča med posameznimi objekti je 50 km. Vgrajenih je 140.000 ton konstrukcij ter montiranih nad 150.000 ton raznih strojev. V železarni je zaposleno 17.000 delavcev. Letna proizvodnja tovarne je 1,5 milijona ton, plan pa predvideva po dokončanem povečanju železarne proizvodnjo 3,5 milijona ton letno. Ta načrt nameravajo izvesti že v naslednjih štirih letih.

Zanimivo je omeniti, da dovažajo železno rudo iz znanega bazena Krivoi Rok iz Sovjetske zveze, ki je oddaljen več kot 1000 km. Oddelke smo si ogledali le bežno, vozeč se v avtobusu. Nekatere zanimivosti smo pa pogledali natančneje. Največji in tudi najmodernejši stroj v tovarni je stroj za hladno valjanje pločevine, ki je nameščen v 1000 m dolgi hali. Na tem stroju vlečejo pločevino in jo hkrati stanjšajo od debeline 2 mm na 0,4 mm. Približevanje k stroju pomeni precejšnjo nevarnost, saj se pločevina pri izstopu iz 20 m dolgega in 10 m visokega stroja navija na vreteno s hitrostjo več kot 10 metrov na sekundo, lahko pa tudi 20 metrov na sekundo.

V času, ko smo si ogledovali stroj, so ravno skončavali vlečenje ter se je na vreteno širine 1 metra navilo kar 13 ton ali 4000 m pločevine. Na stroju so odtisnjene velike črke SSSR.

Iz Krakova nas je pot vodila na skrajni jug dežele, proti Zakopanom. Zakopani so edini večji in pomembnejši turistični kraj na Poljskem. Stroški letovanja so v tem kraju zelo veliki, želja vsakega Poljaka je pa, da bi vsaj enkrat obiskal Zakopane. Letovišče v primerjavi z našimi podobnimi kraji ni tako raznoliko, življenje v njem ni bilo videti tako razgibano, in turisti so bili razmeroma skromneje oblečeni. Seveda, prava sezona v Zakopanih je pa v zimskem času. Naš vodja skupine je imel prav, ko nas je opozoril na britje, na obleko in seveda tudi na kravato, saj smo bili pri večerji v središču pozornosti, ko smo zasedli mesta ob predpisano pripravljeni mizi, na kateri je bila na vsakem koncu po ena naša zastava, na sredini pa poljska.

Z žičnico smo se povzpeli na 2000 m visok vrh v Tatrah. Žičnica se bistveno razlikuje od naših žičnic, saj obratuje v vsako smer le po ena gondola, ki sprejme hkrati 30 turistov.

Po skoraj trinajstih urah vožnje z avtobusom smo nekako ob osmih zvečer prispeli v mesto Walbrych, kjer je sedež društva, ki je bil naš gostitelj. V walbrychškem bazenu smo si ogledali nekatere jame, med temi jamo Viktorija in Thores ter rudnik Nova ruda in Slupjec. Ker so sloji premoga zelo tanki in jame zelo tesne, sm ose razdelili v dve skupini tako, da bi bili skupini okretnejši.

Pogoji dela v teh jamah niso lahki. Široka čela, nagnjena po padcu sloja, ki je debel 0,4 do 0,8 m in le na posameznih mestih do 1 metra, so dolga tudi več kot 200 ali 250 metrov. Transport z odkopov je mehaniziran. Posebnost mehanizacije je za naše pojme le tako imenovani spodnji trak. Trak, na katerega se naklada premog, teče po tleh, prazen se pa vrača po stropu. V tako nizkem sloju, bi bila drugačna mehanizacija skoraj neuporabljiva. — Na vsa vprašanja so nam zelo radi dajali pojasnila. S primerjavo različnih podatkov, med njimi s podatki o storitvah in stroški v primerjavi z našimi, smo bili hitro na kraju, ker je struktura cene kakor tudi storitev glede na njihove pogoje bistveno drugačna.

Rudnik Nova ruda je znan kot najbolj nevaren po vdorih monoksida in tudi dioksida. V vsako jamo je vstop mogoč samo, če si opremljen z zasilnim reševalnim aparatom, ki ga pa moraš znati ob potrebi tudi uporabljati. V jamo Nova ruda smeš le, če si opremljen z enournim Draegerjevim rešilnim aparatom. Vsi rudarji v tem rudniku so tako rekoč reševalna ekipa. Na upravi tega rudnika so nam objasnili tudi potek zadnje velike nesreče, ki je terjala življenje 180 rudarjev. Pokazali so nam posebne naprave, s katerimi skušajo raziskovati in vnaprej napovedovati vdore omenjenih plinov. To poskušajo doseči z napravo, ki jo potisnejo globoko v vrtino, ki jo zatesnijo z zrakom napolnjenim gumijastim obročem, ter s posebnimi napravami prisluškujejo šumenju pojavljajočega se plina. Šumenje posnemajo na magnetofonski trak in zvoke kasneje detajlno analizirajo. Območja, ki se na ta način pokažejo nevarna za vdor plina, izolirajo, delo za sanacijo nevarnosti pa poverijo posebnemu tehničnemu oddelku, čigar uslužbenci in delavci so za to delo znatno boljše plačani Sicer so pa vsi na tem rudniku zaposleni ljudje plačani za cca 25% više kot ostali.

Zelo zanimiv je bil obisk kombinata Turov, ki leži na tromeji Poljske, Češkoslovaške in Nemčije. S pomočjo dnevnega kopa izkoriščajo bogate naslage lignita za potrebe velike termoelektrarne z zmogljivostjo 1200 MW. Elektrarna je po razmejitvi po drugi svetovni vojni ostala v Vzhodni Nemčiji, to je na levem bregu reke Nyse, na desnem bregu je pa ostal dnevni kop na Poljskem. Ker so razmere med Poljsko in Vzhodno Nemčijo urejene, dostavljajo Poljaki premog neposredno z dnevnega kopa preko meje v termoelektrarno brez kakšnih znakov, da je med temi objekti državna meja.

Dnevni kop je najmoderneje mehaniziran. Trenutna dnevna proizvodnja znaša 12 do 15.000 ton. Premog pridobivajo z velikimi bagri (Radschaufel-Bagger), težkimi po 1000 do 1200 ton, katerih storitev znaša do 600 ton ná uro. Etaže so visoke po 15 metrov in dolge 3,5 kilometra. Na etaži smo videli velikanski bager provenience »Škoda« z zajemalno žlico 7 kub. metrov vsebine. Bager teče goseničasto. Bager pa ne obratuje, ker se v obratu ni obnesel. Lignit nakladajo v specialne vagone normalnega tira in vsebine 40 kub. metrov. Vlake po pet vagonov vozijo lokomotive. Rudnik razpolaga s 35 električnimi lokomotivami težine 10—40 ton. Obratna storitev je 13 do 14 ton/šiht. Za odlaganje odkrivke se poslužujejo velikanskih odlagačev, od katerih tehta eden 1300 ton.

»ŠKODA« BAGER NA DNEVNEM KOPU TUROV, Z ŽLICO 7 KUB. METROV

Blizu mesta Boleslavec smo si ogledali jamo rudnika bakra »Konrad«. Povprečna letna proizvodnja 0,8% bakrene rude znaša 1,8 milijona ton. Jama ni nevarna zaradi plinov, pač pa zaradi vdorov vode, ki se zbira v velikih količinah v krovnini. V rudniku so našli velikanske zaloge bakrene rude, zato ga z veliko naglico večajo in širijo. Že po petih letih bodo šteli ta rudnik med največje na svetu.

Prosti dan v Walbrychu smo izkoristili za ogled tovarne porcelana in porcelanastih izdelkov. Porcelan iz te tovarne je znan širom po svetu.

Povsod med potovanjem še vedno lahko opaziš posledice druge svetovne vojne. Najbolj je menda bila prizadeto mesto Wrodslav, kjer še do danes niso niti do kraja odstranili vseh ruševin. V Wrodslavu smo se udeležili tudi uprizoritve opere »Carmen«. Gledališka dvorana je sicer lepa, vendar je njen strop še vedno podprt z grobo obdelanimi stebri. Opera je bila prizadeta pri nekem bombardiranju. Razen tega smo obiskali in si ogledali sanatorij Polonica.

Povsod, koder smo hodili, so nas ljudje zelo prijazno sprejeli, pa naj si je bilo to na cesti, v lokalih ali pa na deloviščih v jami ali tovarni. Prav lepo smo bili sprejeti tudi pri naših poljskih kolegih, ki so se zelo potrudili, da bi nam naporno potovanje čimbolj olajšali ter ga napravili zanimivega in prijetnega. Mimo vsega, kar sem naštel so nam pokazali še neštete druge zanimivosti.

Skoro vsak večer pa smo se radi ali neradi — ker smo bili včasih do kraja izmučeni — udeleževali različnih prireditev in oficialnih večerij, ki so jih nam na čast prirejala podjetja, občine, a tudi nekateri posamezniki. Razgovori na teh prireditvah so bili zelo živahni. V teh razgovorih s Poljaki smo ugotovili, da so bili prej o marsičem v Jugoslaviji in življenju pri nas drugače informirani. Ob tej priliki smo postavili stvari na pravo mesto. Mnogo diskusije je bilo nadalje o delavskih svetih in o samoupravljanju, sploh pa tudi o življenjskem standardu pri nas in o naši zunanji politiki. Tudi na Poljskem smo v večjih uradih opazili na stenah na slikah večje skupine delavcev. To naj bi bili nekako njihovi delavski sveti, ki pa — kakor so nas informirali — s svojo dejavnostjo in kompetencami niso dosti ali pa nič podobni našim delavskim svetom.

Med potjo po mestih, pa tudi v teh diskusijah smo se zanimali za izložbe trgovin ter za cene posameznih predmetov. Iz njihovega pripovedovanja smo ugotovili, da se življenjska raven na Poljskem dviga. Za zaslužke smo se natančneje zanimali na rudniku Wujek in pa v tovarni porcelana Krzystof. Povprečno dober prvi kopač zasluži tamkaj mesečno okrog 4000 zlotov, učni kopač je pa od njega ločen za 20%. Najmanjša osnovna plačna postavka na rudniku je 50 zlotov na šiht. — Osnovni mesečni zaslužek tretjinskega poslovodje znaša 3600 zlotov, k čemer je prišteti še premijo. Plače tehničnih in vodilnih uslužbencev se razlikujejo od ostalih v znatno večji meri na račun premije, ki znaša včasih tudi do 80% osnovnega zaslužka, redkokdaj pa manj kot 50%. — V tovarni porcelana smo pa zvedeli od tam zaposlenih delavk, da znaša njihov mesečni zaslužek, če delajo v akordu, do 1200 zlotov. Delovna mesta so razen nekaj visokokvalificiranih in kvalificiranih največ polkvalificirana delovna mesta. Razlike med plačami rudarskih delavcev in uslužbencev od plač delavcev in uslužbencev v drugih industrijah so znatne v korist rudniških delavcev in uslužbencev.

Osnovne življenjske potrebščine, kot so na primer hrana, tekstil in usnje, so v ceni znatno višje kot pri nas, Seveda zelo nerealna bi bila primerjava življenjskega standarda s ceno vina. Liter našega rizlinga stane tamkaj 140 zlotov, v boljših lokalih tudi 150 zlotov. Torej delavec z najnižjo tarifno postavko na rudniku mora delati za liter rizlinga kar 2.5 do 3 šihte. Cene tehničnih izdelkov so pa povprečno nižje cene nekaterih takih izdelkov pa celo znatno nižje kot pri nas. Nizke so cene radioaparatov in televizijskih sprejemnikov. Eleganten televizijski sprejemnik s srednje velikim ekranom stane na Poljskem 7000 zlotov. Nizke so tudi cene fotoaparatov. Tudi avtomobili — največ jih je znamke »Škoda« — razmeroma niso dragi. Kljub tem cenam je pa na cestah znatno manj avtomobilov kot pri nas. Največja postavka v izdatkih družinskega proračuna pri vseh ljudeh so stroški za osnovne življenjske potrebščine.

Poljska je industrijsko razvita država, kar je pravzaprav v skladu z njihovo proizvodnjo premoga, ki znaša letno nad 1000 milijonov ton. Po dolžini in širini je Šlezija en sam industrijski kombinat, poln železarn, koksarn, termoelektrarn in drugih tovarn. Ves čas vožnje po Šleziji pa ne zginejo z obzorja stolpi izvoznih jaškov, ki jih je po celi Šleziji 86.

V tako kratkem sestavku je mogoče le bežno opisati del vsega, kar smo videli in doživeli. Cetudi je bila ekskurzija precej naporna — saj smo morali v 14 dneh prepotovati z avtobusom 2800 kilometrov, da smo lahko obiskali prej naštete rudnike in druge objekte — smo dobili o Poljski dobre vtise.

Slovo na železniški postaji Katovice je bilo prisrčno z obilico izrečenih najboljših želja, saj so želje Poljakov — mir, svoboda, sodelovanje z vsemi, dviganje življenjske ravni — iste kot naše in iste kot želje vseh miroljubnih narodov na svetu.

Že mesec dni pozneje smo pa bili mi gostitelji poljskih kolegov, inženirjev in tehnikov, ki so nam vrnili obisk. Najbolj razveseljivo za nas je priznanje poljskih gostov, da so videli v Jugoslaviji zavidljive uspehe v gospodarstvu v dviganju življenjske ravni in — da so se na lastne oči prepričali o resničnosti vsega, kar smo jim pripovedovali, in da so videli in doživeli še več dobrega in lepega, kot so pričakovali.

Vilko Kovač, Trbovlje

EKSPLOZIJA

(ODLOMEK IZ ROMANA »KRALJ PREMOG«)

Ameriški pisatelj Upton Sinclair je orisal v romanu »Kralj Premog« življenje delavstva v mnogih neorganiziranih ameriških rudnikih. Kraja ni navedel, toda takšne razmere, kakor jih opisuje, so v raznih bolj odročnih rudnikih ZDA. Pisatelj je prepotoval te kraje tik pred veliko rudarsko stavko 1913-14 in je bil priča dogodkov, ki jih je nato vestno opisal v svoji knjigi. Roman je zaključil z besedami, ki jih bo znal naš rudar v svobodni državi prav posebno ceniti: »Ameriški industrijski delavci ne bodo nikoli dosegli svobode in ne bodo zadovoljni vse dotlej, dokler ne pade sistem »produkcije na dobiček«. Svoj cilj bodo dosegli šele tedaj, ko bo dobil delavec namesto mnogih slabih sistemov svoje pravice, ne samo v politiki, marveč tudi v industriji: — oblast ljudstva — s pomočjo ljudstva, za ljudstvo!«

»... Pomislite na tiste uboge siromake, ki se potè pod goro, ki podnevi in ponoči izpostavljajo svoje življenje, da preskrbe premog za kurivo meni in nam in nam poganjajo kolesa industrije...«

To so bile poslednje besede, ki jih je izgovoril Hull, vsakdanje, trenutku prikrojene besede; kadar se jih je pozneje spomnil, so se mu zdele kar izredne. Kajti, ko je takole klepetal, so ubogi rudarji pod goro doživljali enega izmed tistih dogodkov, ki ustvarjajo romantiko in strahoto rudarskega življenja. Neki deček, ki je kljub vsem zakonitim predpisom o varstvu otrok delal v nedrjih zemlje, je bil »zavirač« in je moral vtikati kol med kolesa napolnjenih vozičkov, da jih je zadrževal. Bil je majhen deček in ko je vtaknil kol v kolo, je bil voziček že mimo, dečka je vrglo ob steno, tovor premoga pa je zdrvel nizdol; kakšnih šest mož je steklo za njim, a prepozno. Vse bolj in bolj je hitel voziček, skočil s tira na ovinku, se zaletel v podpornike in jih zrušil. Oporniki so se pri padcu dotaknili deset in desetletja starega premogovega prahu; električna žica se je dotaknila vozička in tedaj se je zabliskalo.

Tako se je v Hullovem pogovoru z upraviteljem rudnika iznenada zgodilo nekaj, kar sta bolj občutila kakor slišala, ozračje v sobi je postalo živo, kakor da se je zgostilo, nato pa je Hulla udarilo in se je zleknil po tleh. Okna so popokala ob tresku, v sobi je začel padati strop.

Ko je hotel Hull napol gluh vstati, je videl tudi upravitelja ležati na tleh; oba sta se prestrašeno spogledala. Še se nista mogla zbrati, ko jim je zabobnelo nad glavo; pol strehe se je zrušilo, veliki tram se je zvalil dol. Grmelo je in pokalo na vse strani, kakor na sodni dan.

Planila sta, toda komaj sta bila pri vratih, že se je neki tram zvalil v hodnik. Brž sta se umaknila.

»V klet!« je kriknil upravitelj rudnika in hitel po zadnjih stopnicah nizdol. Komaj sta bila spodaj, je vse prenehalo.

»Kaj se je zgodilo?« je jecljal Hull brez sape.

»Eksplozija v rudniku!« je odgovoril Cutton; po nekaj minutah sta spet pohitela k vratom.

Pred njunimi zaslepljenimi očmi se je dvigal do neba steber premogovega prahu in dima, bolj in bolj se je širil, dokler ju ni zajela tema. Nekakšen droban dež prahu in peska je počasi škropil na naselje in ko sta se lahko razgledala, sta videla, da je poslopje pri rudniškem oknu št. 1 izginilo.

»V zrak ga je vrglo, sveti bog!« je vzkliknil upravitelj rudnika. Oba sta se napravila po cesti, se ozrla in opazila, da se je del strehe na Cuttonovi pisarni podrl.

Peščeni dež je prejenjal, a nad naseljem so se dvignili gosti oblaki prahu in je črni prah posul oba moža; oblaki so bili vedno gostejši, da naposled nisi videl niti prsta pred očesom. S temo pa je nastopila velika tišina, ki je bila po grmeči eksploziji in podiranju poslopij podobna smrtnemu dihu.

Hull je stal nekaj trenutkov gluh, opazil je množico odraslih in otrok, ki so se pehali iz rudnika; po vseh cestah so prihajale žene, starke, dekleta, ki so pustile kuho na ognjišču in dojenčke v zibelkah. Otročad se je jokaje lovila materam za krilo in vsi so se gnetli v gostih vrstah v oknu rudnika, ki je bilo podobno kadečemu se žrelu ognjenika.

Glavni nadzornik Chartwig je hitel proti poslopju za zračenje; Cutton ga je poklical in Hull jima je sledil.

Poslopje za zračenje je bilo vse razdejano, a velikanske pahljače so ležale sto korakov daleč razmetane po tleh. Hull ni bil izkušen v rudarskih rečeh, da bi mogel razumeti, kaj to pomeni, videl je samo, kako sta se upravitelj in nadzornik strmo pogledala in ju je slišal resno mrmrati:

»Zdaj je vse končano!«

Chartwig je stisnil debele ustne in molčal, s strahom v očeh.

Oba sta pohitela k vhodu v rudnik, kjer se je kadilo, in Hull jima je sledil. Sto, dve sto ženà se je stiskalo ondi, vzklikale so si razna vprašanja. Obdale so rudniškega upravitelja, nadzornika in celo Hulla, histerično so vpile po poljsko, češko in grško. Ko pa je Hull odkimal, češ da ne razume, so v dvomu utihnile ali pa zatulile. Nekatere so obupano gledale v rudniško okno, nekatere pokrile oči ali padle na kolena, pa ihtele in na glas molile.

Polagoma se je Hull zavedel vse strahote katastrofe v rudniku. Ne hrup, dim in tema, ne polblazne vpijoče žene, ne to, kar se dogaja tu gori na zemlji, marveč tisto notri pod zemljo, sredi dima v rudniku! Tam doli so bili ljudje. Ljudje, ki jih je Hull poznal, se z njimi šalil in se smejal in že prav dobro poznal njih vsakdanje življenje. Mnogo, morda sto jih je bilo pod njegovimi nogami, mrtvih, ranjenih, zdrobljenih. Kaj bodo ti tu gori storili zanje? Hull je hotel pristopiti k Cuttonu, da bi ga vprašal, toda upravitelj je bil obkoljen, zaposlen. Ženske je rinil nazaj:

»Pojdite! Pojdite domov!« je vpil nad njimi. Kako? Domov naj gredo? A njihovi možje so doli v rudniku! Še bolj so se zgrnile okoli upravitelja, prosile in ihtele.

»Pojdite, pojdite!« je ponavljal kar naprej. »Prav ničesar ne morete storiti. Za zdaj ne more nihče prav nič. Pojdite!« Na vso moč jih je moral odrivati, da ne bi v gneči koga pahnili v rudnik.

Kamorkoli je Hull pogledal, vsepovsod je videl zaskrbljene in žalostne ženske prikazni; nekatere so stale negibne z razprtimi očmi, kakor hiptnotizirane, druge so sedele na tleh in pozibavale z životom, tretje pa so klečale in molile, z obrazom uprtim v nebo; prestrašena otročad je prijemala matere za krila. Hull je videl neko Avstrijko, žalostno, bledo, mladostno bitje, glavo pokrito z nekakšno raztrgano sivo ruto, roke je iztegnila in vpila:

»Moj mož! Moj mož!« — Nato je zakrila obraz in njeno vpitje je utihnilo kakor neslišno šepetanje v obupu: »O, moj mož! O, moj mož!« — Obrnila se je in se zamajala kakor tisti, ki je dobil smrtni udarec. Hullove oči so bile kakor prikovane na njej; njeno ječanje, ki se je kar naprej ponavljalo, je bilo kakor glavni motor v tej simfoniji groze.

Že dostikrat je bral o nesrečah v rudnikih; a tu je bila katastrofa živa, beseda je postala kri in meso. Njegova nemoč in nemoč vsega sveta, ki se mu je vse bolj razodevala ob Cuttonovem vzklikanju in odgovoru rudarjev, je bila neznosna. Grozno je bilo, naravnost nerazumljivo — in vendar je bilo tako. Dobaviti je treba nove pahljače za zračenje, nič drugega ni mogoče storiti, kakor počakati na dobavo; a preden jo postavijo in bo začela obratovati, bo treba čakati mnogo ur, dokler ne preženo plina iz glavnih rovov v rudniku; dotlej ni mogoče ničesar storiti, prav ničesar. Možje so ostali v rudniku. Tisti, ki jih ni takoj ubilo, se bodo splazili v najbolj oddaljene predele in se zabarikadirali pred pošastjo smrti; brez hrane in vode bodo čakali v tem dušečem ozračju — čakali in čakali, dokler ne pridejo reševalci.

V tej zmedi splošne zgroženosti se je skušal Hull spomniti, kdo izmed njegovih znancev je delal v rovu št. 1. On sam je delal v rovu št. 2, je pa seveda poznal tudi rudarje iz prvega rudnika: starega Refertija, očeta Mary Burkove, nadalje člana »skupine, ki je nadzorovala tehtnico«, Zamierovskega. Hullu se je zdelo, da je zdajci zagledal obraz potrpežljivega malega Poljaka, ki se je tako dobrodušno smejal, kadar so si Amerikanci lomili jezik z njegovim imenom. Stari Referti pa si je z vsemi drugimi malimi Refertiji tolikanj prizadeval, da ne bi zapravil nadzornikove milosti. Pa stari Burke, ki ga Hull ni videl nikoli treznega, a je tokrat prav gotovo trezen — če je sploh še živ.

V gruči je naletel Hull na Minettija in je zvedel, da je bil tudi Firenza, tisti, ki ga je »fanciulla« pustila na cedilu, v tem rovu, pa tudi Juda Apostolikos je odnesel svojih trideset srebrnikov v smrt.

Tudi drugi so, kakor Hull, zapisovali, kdo vse je še notri. Nekaj kratov so namah prečrtali kakšno ime in tedaj je kakšna žena, ki je dotlej držala robec na obrazu, zavpila in padla komu v naročje. Hullu pa se je zazdelo, da vidi prikazen, ko je nekje v gruči zagledal Petra Burka. Pristopil je k njemu in poslušal, kar mu je starec pripovedoval. Neki laški malopridnež mu je ukradel podpornike in stari je šel iz rudnika po nove in si je tako rešil življenje, malopridnež pa je ostal spodaj — kazen usode za malopridne rudarje. Hull je vprašal Burka, ali je obvestil svojo družino. Da, stekel je bil domov, a doma ni bilo nikogar. Nato se je začel Hull prerivati skozi množico, da bi našel Mary, Jeanne ali njunega brata Tommyja. Trudil se je in jih iskal, čeprav se je vprašal sam pri sebi: ali bo družina nepoboljšljivega pijanca hvaležna usodi, ki mu je prizanesla?

Srečal je Olsena, ki se je komaj, komaj rešil; zaposlen je bil pri oraznih koših. Vse to ni bilo nič novega njemu, organizatorju, ki dela v rudnikih že od osmega leta in je ta čas preživel že preneko katastrofo. Hullu je začel suho opisovati ves dogodek. Zakon določa, da mora biti v vsakem rudniku več izhodov, celo tudi lestva za primer nesreče. Toda kopanje tolikih rovov bi bilo drago.

Vzrok eksplozije to pot ni bil znan, vendar so vedeli po oblakih koksovega prahu, da je bil prah vsega kriv. Vsakdo, ki je delal v rudniku in videl, kako suh je bil prah, si je lahko mislil, kako silna je bila eksplozija in kako je zdaj tam doli. Seveda bi bili morali redno posipavati drobni opečni prah, toda nadzorniki so imeli o tem svoje nazore.

Hull je komaj mogel slediti tej razlagi, vse je bilo zanj tako novo, vse tako strašno. Kako je zdaj s tem, kdo je kriv nesreče? Zgodilo se je, in zdaj je treba pomagati. Glasneje kakor Olsenove besede mu je zvenelo v ušesih zapomaganje mož v rudniku, ki se duše v temnem peklu — to vpitje mu prihaja na uho, kakor valovi, ki udarjajo ob breg in preglašajo ihteče žene in tihe vzklike:

»O, moj mož! O, moj mož!«

IZ BELEŽNICE:

NA RELACIJI: DELOVNA DISCPLINA

Avgusta in septembra so organi samoupravljanja obravnavali polletne zaključne račune gospodarjenja. Splošna sodba občinskih sindikalnih svetov je, da so letos samoupravni organi mnogo resneje, poglobljeno in kvalitetno obravnavali dosežene uspehe, predvsem pa posvetili dobršen del razprav nekaterim slabostim in pomanjkljivostim, ki so se razbohotile v kolektivih. Skratka: zdi se, da so enkrat za vselej minili časi, ko so delavski sveti samo načelno govorili o polletnem zaključnem računu, ne da bi se poglabljali v posamezne probleme, jih osvetlili z vseh strani in dali priporočila ter predloge za izboljšanje rezultatov v gospodarjenju.

Še več: videti je, da so se razprave »prenesle« tudi v delovne kolektive. Kajti v mnogih podjetjih so o doseženih rezultatih prvega polletja dosti govorili; delavci so prinesli celo vrsto predlogov, ki naj vodstvom ali delavskim svetom podjetij pomagajo urediti posamezna vprašanja. To kaj nazorno kaže zrelost vrste kolektivov, ki spoznavajo, da so dejanski gospodarji podjetij in da so odgovorni za razcvet gospodarjenja, ki jim hkrati prinaša večje koristi. Kajpak imamo še kolektive, kjer prepuščajo gospodarjenje in upravljanje zgolj delavskim svetom. V takih podjetjih je zavoljo tega tudi največ pripomb na račun dela delavskih svetov, ker pač kolektivi sodijo, da so sami eno, organ samoupravljanja pa drugo.

Obravnavanje polletnih zaključnih računov je bilo dejansko priložnost za razpravo o vseh vprašanjih gospodarjenja. In ker so v številnih zasavskih podjetjih na teh razpravah dosti govorili o potrebi utrjevanja delovne discipline, bo prav, da pokramljamo o tem vprašanju. Podoba je, da imamo v vrsti podjetij opravka s slabo delovno disciplino, predvsem uhajanjem z dela, zlasti tam, kjer jim sistem delovnega procesa in nagrajevanja še omogoča te slabosti, da so se v nekaterih podjetjih vgnezdile kaj čudne navade, da smejo nekateri vse, drugi ničesar, in podobno. Zaradi slabe delovne discipline so imeli ponekod celo težave s proizvodnjo, ki se kaže v kakovosti izdelkov, spet drugod pa celo niso mogli doseči predvidenih polletnih rezultatov, zavoljo teh in še drugih pomanjkljivosti.

Ko so o polletnem zaključnem računu govorili v Industriji elektroporcelana in keramičnih izdelov na Izlakah, so ugotovili povečanje tako imenovanih škartnih izdelkov. Ko so iskali krivce, so ugotovili, da delavci ne pazijo dovolj pri oblikovanju dokončnih izdelkov, razumljivo je pa, da ima podjetje zavoljo tega precej škode. Vsekakor bi morala sindikalna organizacija opozoriti članstvo na ta pojav in ga zatreti. V Lesnopredelovalnem podjetju v Zagorju so ugotovili, da vrsta delavcev ni hotela nadurno delati, zato plana v nekem obratu niso dosegli. Seveda je vprašanje, ali je moč ta pojav prištevati med delovno disciplino, ker je to pač vprašanje zavesti zrelosti kolektiva in razumevanja za težave. V nekaterih drugih podjetjih zagorske občine ugotavljajo še vedno slabe medsebojne odnose.

Slabi odnosi pa občutno vplivajo na delovno disciplino in celo na doseganje dobrih proizvodnih rezultatov. Vodstva podjetij še vedno ugotavljajo, da posamezni delavci med delovnim časom uživajo alkoholne pijače in da ni tako redek pojav, da določeni delavci hodijo z delovnega mesta v gostilne, kjer se dolgo zamujajo. Ugotovljeni so celo poskusi upiranja dobro premišljenim ukrepom vodstev podjetij za določene zadeve. Sledijo tudi neupravičeni izostanki od dela in podobno.

Zdi se mi zelo pravilno, da so delavski sveti obravnavali tudi delovno disciplino. Samo hkrati se mi zdi, da ne bo dovolj, če bodo organi samoupravljanja govorili o teh stvareh samo enkrat, dvakrat, na leto. Razen tega je zmotno pričakovati izboljšanje delovne discipline, če samoupravni organi ali vodstva podjetij in sindikalne organizacije ne bodo naglo ukrepale, pač vselej tedaj, ko je to potrebno. In ne bo pravih rezultatov, če delavcem ne bodo stalno predočevali posledice, ki utegnejo nastati zaradi kršitve osnovnih pravil vsakega delovnega procesa. Delavce je treba pač znati pridobiti za določene stvari, jim prikazati kvarnost dejanj zavoljo nediscipline in podobno. Mislim, da je največ težav v podjetjih predvsem zato, ker pozabljajo, da imajo urejene poslovnike, ki predvidevajo ukrepe, ki nastanejo oziroma morajo slediti takim pojavom. Toda v današnji stvarnosti moramo storiti vse, da ljudem prikažemo, da ne ravnajo prav, če s svojimi dejanji povzročajo motnje v proizvodnji ali na deloviščih.

Organi samoupravljanja bodo morali še dostikrat govoriti o teh vprašanjih. Ne samo govoriti v ozkem krogu, pač pa na sestankih kolektivov. Boljše je stalno opozarjanje na določene slabosti, kot pa pustiti, da gredo stvari svojo pot.

(v)

80-191 kliče 02

81—191 KLIČE 02
LITIJA 02

V ponedeljek, 19. septembra je ob 14. uri vozila po cesti III. reda Gabrovka—Tihaboj kolesarka Marta Rogelj iz Pačic pri Gabrovki. Pred njo je šel po cesti pešec Alojz Voje, delavec iz Tihaboja. Pešec je hodil po levi strani ceste, kolesarka je zvonila, vendar se pešec ni umaknil. Zato ga je mislila prehiteti po desni strani ceste; v trenutku, ko je privozila tik pred pešca, se je le-ta premaknil z leve na desno stran ceste. Pešec in kolesarka sta padla, kolesarka je bila pri padcu hudo telesno poškodovana, pešec se je le malenkostno poškodoval. Kolesarko so morali prepeljati v bolnišnico.

V četrtek, 16. septembra, se je v popoldanskih urah peljal Franc Vrbajs iz Moravč z dvokolesom iz Gabrovke proti Moravčam. Na ovinku med vasema se je sam prevrnil (verjetno zaradi prehitre vožnje). Pri padcu se je hudo telesno poškodoval in so ga prepeljali v bolnišnico.

V sredo 21. septembra, so v zgodnjih večernih urah pod Kresniškim vrhom organi LM iz Litije aretirali sezonskega delavca Ivana Lisca, ki je v noči od 21. na 22. avgust abstrelil Frančiško Kukovica iz Kresniških poljan. Pred tem dejanjem je bil Lisec kot sezonski delavec v Kresniški industriji apna v Kresnicah, potem je pa zbežal in se vse do aretacije skrival.

V sredo, 21. septembra, se je pripetila ob 12,30 uri prometna nesreča na cesti II. reda v Litiji. Motorist Fran Brčan iz Obolnega je pri prehitevanju podrl kolesarja Viktorja Mlakarja iz Litije. Po nesreči, v kateri je bil kolesar hudo poškodovan, je motorist Fran Brčan pobegnil.

V četrtek, 22. septembra, je ob 14,45 uri začelo goreti v poslovalnici »Delikatesa« trgovskega podjetja »Preskrba« v Litiji. V poslovalnici kuhajo na električnem kuhalniku klobase in slanino. Preden je ob 12. uri odšla domov, je uslužbenka Frančiška Znidar pozabila izključiti električni kuhalnik. Potem, ko je voda povrela, je pričelo goreti. Na inventarju in živilih je za nad 85.00 din škode. (Op. uredništva: v prihodnje več previdnosti pri ravnanju z električnimi napravami.)

ZAGORJE OB SAVI 81—002:

V petek, 23. septembra, je vozil ob 19. uri po cesti iz Stop proti Lokam z osebnim avtomobilom S-13130 Ivan Vovk. Zaradi prehitre vožnje ga je začelo zanašati, končno se je pa zaletel v ograjo pri strojnici v Kisovcu. Škode je za okoli 30.000 din.

V soboto, 24. septembra, sta se na Cesti zmage v Zagorju ob Savi zaletela motorist Slavko Spolenak, ki je vozil motorno kolo S-139933 in kolesar Božo Rozina. Kolesar je ostal nepoškodovan, motorist je pa dobil lažje telesne poškodbe. Na motorju je manjša škoda.

V nedeljo, 25. septembra, je ob 18,35 uri pripeljal po cesti za Savo proti Zagorju motorist Anton Zagorc iz Ljubljane z motornim kolesom S-24202. Med mostom čez Savo v Zagorju in podvozom železnice je nenadoma skočila pred motorno kolo Martina Lenart iz Hrastnika. Pri padcu so dobili motorist Anton Zagorc, sopotnica Dora Skubic in Martina Lenart lažje telesne poškodbe. Na motornem kolesu je neznatna škoda.

RADEČE 81—002:

V torek, 20. septembra, je okoli 15,15 ure peljal premog iz Zidanega mosta proti Radečam na tovornjaku, last radeške Papirnice, šofer Anton Knez. Pri srečanju z avtobusom, last avtoprevoznika Medveška, se je Knez s tovornjakom umaknil preveč na desno; pri tem je zadel ob dvojni telefonski drog, ga podrl in se prevrnil okoli 10 metrov pod cesto na breg Save. Tam se je vozilo spet postavilo na kolesa. Šofer Anton Knez je pri prevračanju tovornjaka padel iz kabine in se lažje telesno poškodoval. Na tovornjaku je za okoli 100.000 din škode, zaradi 22 potrganih telefonskih žic (ko je šofer s tovornjakom zadel v dvojni telegrafski drog in ga prevrnil) je bila telefonska zveza nekaj časa pretrgana.

TRBOVLJE 02:
HRASTNIK 81—002:

Na območju postaj LM v Trbovljah in Hrastniku v zadnjem času ni bilo nesreč.

Osem let plodnega dela

PEVSKA SEKCIJA SVOBODE TRBOVLJE II JE POLAGALA OBRAČUN SVOJEGA DELA

Pred dnevi so se zbrali pevci in pevke Svobode Trbovlje II ter pregledali na svojem sekcijskem občnem zboru obračun pevskega dela.

Čeprav je ta dan močno deževalo, sem se namenil obiskati kino predstavo v Svobodi II, kar sem tudi storil. Vstopnice pa so bile že vse razprodane. Preostalo mi ni drugega, kot da grem domov. Tu sem pa pred vhodom v dom srečal predsednika pevske sekcije tov. Alojza Gornika, s katerim se osebno poznava.

— Srečno! — je bil najin pozdrav ob snidenju. — Oprosti — mi je dejal — nimam dosti časa samo petnajst minut še manjka do 19. ure.

— Kaj pa imaš tako važnega ob tem času? — sem ga vprašal.

— Občni zbor pevske sekcije. Če te zanimajo naši problemi, pa stopi z menoj v pevsko sobo.

Po kratkem premisleku sem se odločil in odšel z njim V pevski sobi je bilo živo kot v mravljišču. Vsi so se pridno pripravljali na slovesen trenutek.

— Koliko članov pa šteje vaš mešani pevski zbor? — sem mimogrede vprašal predsednika.

— Petinpedeset je vseh skupaj — mi je odgovoril — in danes so skoraj vsi prisotni.

— No, to je pa zares pohvalno — sem si mislil. Med vrvežem sem se prerinil tudi do dolgoletnega in požrtvovalnega pevovodje tov. Staneta Ponikvarja.

— Stane, oprosti mi, rad bi te nekaj vprašal.

— O, prosim , kar vprašaj — mi je prijazno odgovril pevovodja.

— Veš, zanima me, kako dolgo že obstaja vaš zbor?

Videl sem, da mu moje vprašanje ni bilo odveč. Tako mi je začel pripovedovati:

— Ustanovni občni zbor je imela sekcija spomladi 1953. leta. V začetku je zbor štel le 20 članov, po prvem uspelem koncertu jih je pa bilo vedno več. Do petja imajo vsi posebno veselje, ker drugače bi bilo težko obdržati enotnost. Leta 1955 smo nasopili na republiški reviji pevskih zborov v Velenju, ker so nam prisodili prvo mesto. Še tisto leto smo nastopili na zvezni (rudarski) reviji v Krekiju ter dosegli drugo mesto med mešanimi zbori. Dvakrat smo pa že nastopali na republiški reviji pevskih zborov v Kranju.

— Kako je pa s proslavami? — sem ga spet nadlegoval.

— Pri vseh proslavah redno sodelujemo in kjer koli nas zahtevajo, se prav radi odzovemo.

— Kakšen ste pa imeli oziroma imate izbor repertoarja?

— Pesmi izbiramo v glavnem iz sodobne glasbene ustvarjalnosti. Lahko trdim, da smo prepeli vse, kar je izšlo po osvoboditvi. Pri našem delu nam je v veliko pomoč revija »Naši zbori«, žal samo, da neredno izhaja. Razen tega imam stalne osebne stike s skladatelji, konkretno s tov. Slavkom Mihelčičem, Radovanom Gobcem, Radom Simonitijem, ki so mi pri mojem pevovodskem delu v veliko pomoč. Za letos pripravljamo nov program, ki obsega največ pesmi Danila Bučarja, makedonskega skladatelja Todora Skalovskega in pesmi tujih narodov, ki nam jih je iz prizadevnosti odstopil dirigent radijskega komornega zbora tov. Milko Škoberne.

— Ali naletiš pri delu tudi na posebne težkoče?

— O, pa še na velike! — mi je s smehom odgovoril. — Trenutno manjkajo zboru tenorji, kar je pereč problem tudi pri ostalih trboveljskih pevskih zborih.

— Ali nudi pevcem upravni odbor Svobode II kakšno razvedrilo?

— Temu ne morem oporekati. Letos na primer nam je upravni odbor društva odobril finančna sredstva za skupni tridnevni izlet v Piran, pomaga nam pa tudi pri nakupu raznega materiala itd.

Občni zbor se je pričel, zato sem se obema tovarišema prav lepo zahvalil, pevcem Svobode II sem pa ob slovesu poželel veliko uspehov, v njihovem nadaljnjem delu.

R. Č.

Ekonomsko močnejše kmetijske zadruge

Na zadnjem razširjenem plenumu občinskega odbora Socialistične zveze v Litiji so razpravljali o nalogah v kmetijstvu. Ena izmed najvažnejših nalog prihodnjega obdobja je vsekakor ustanavljanje gospodarsko močnejših kmetijskih zadrug, ki bodo kos izvršiti vse naloge, ki jih predvideva tako družbeni plan kot petletni perspektivni načrt gospodarskega razvoja v kmetijstvu. Sedaj je na območju litijske občine osem kmetijskih zadrug, po reorganizaciji jih bo pa samo pet. Te kmetijske zadruge bodo pa ekonomsko dovolj močne, da bodo lahko v celoti uspešno izvrševale vse naloge.

Med najvažnejše naloge KZ v prihodnjem obdobju je šteti vsekakor ustanavljanje lastnih proizvajalnih obratov kmetijskih zadrug. Za to so dani pri kmetijskih zadrugah v litijski občini vsi pogoji. Prvi koraki v tej smeri so že storjeni. Kmetijska zadruga KRESNICE je pričela urejevati sadjarski zadružni obrat na površini približno 30 hektarov. Razmišljajo pa tudi že o tem, kako zvišati tudi ostalo kmetijsko proizvodnjo na območju te zadruge. Na področju kmetijske zadruge DOLE PRI LITIJI pripravljajo ustanovitev živinorejskega obrata, kjer naj bi vzrejali tako imenovane »baby beef« (približno 80 glav). Dolska kmetijska zadruga je uspešno organizirala sodobno pridelovanje krmskih rastlin. V načrtu imajo še postopno razširitev zadrug.

Kmetijska zadruga GABROVKA ima že sedaj več hektarov sadnih nasadov, v prihodnje pa nameravajo urediti tu nasade še na nadaljnjih 60 hektarih. V načrtu imajo še izvršitev melioracije na 80 hektarih in organizirati živinorejski obrat za 100 glav živine. Sicer je pa to samo nekaj podatkov o tem, kako so se kmetijske zadruge na področju litijske občine lotile ustanavljati lastne proizvajalne obrate.

Z reorganizacijo in okrepitvijo bodo pa prevzele kmetijske zadruge odgovorne naloge tudi na področju gozdarstva. Pri vseh kmetijskih zadrugah bodo organizirali gozdne obrate; tako se bo gozdarska služba kar najbolj približala neposredno kmečkim proizvajalcem.

Zadnje razširjeno zasedanje plenuma ObO SZDL Litija je razpravljalo tudi o ukrepih, ki naj bi bili sprejeti na osnovi minimalnih agrotehničnih ukrepov za pridelovanje pšenice v Jablaniški dolini. Plenum je osvojil stališče odloka in priporočil vsem kmetijskim zadrugam na območju litijske občine, da pripravijo vse potrebno, da se omogoči uvedba enakih ukrepov, zlasti še za dosego večjih donosov v travništvu, ki so osnova za dvig živinoreje. V ta namen bo litijski ObLO sprejel ustrezen odlok. Pripomniti velja, da so dali v kmetijski proizvodnji v občini poudarek zlasti živinoreji in sadjarstvu.

Plan pogodbenega pridelovanja je za področje litijske občine predvideval vključitev vsaj 20 odstotkov vseh obdelovalnih površin v pogodbeno sodelovanje. Po analizi, ki jo je obravnavalo razširjeno zasedanje plenuma, so ugotovili, da je od skupnih obdelovalnih površin na območju občine doslej vključeno v pogodbeno pridelovanje le 17,5 odstotka obdelovalnih površin. Plenum je priporočil, da kmetijske zadruge ponovno začno akcijo za čimvečjo vključitev obdelovalnih površin v pogodbeno pridelovanje in da plan (20 dost. vseh obdelovalnih površin) ne samo dosežejo, ampak tudi prekoračijo. V zadnjih dneh so bili zato številni posveti članov zadružnih svetov, z zadružniki in kmetijskimi proizvajalci, na katerih so predvsem razpravljali o tem, kaj bi bilo treba storiti, da bi se kmetijska proizvodnja povečala.

Velja poudariti, da so litijski občinski ljudski odbor in njegovi organi skupno s kmetijskimi zadrugami in Kmetijsko gozdno poslovno zvezo iz Litije storili vse, da bi se uresničile sprejete obveze za povečanje proizvodnje v kmetijstvu, saj je znano, da predvideva petletni perspektivni načrt gospodarskega razvoja vključitev vse več obdelovalnih površin v pogodbeno pridelovanje. Naj še omenimo, da predvidevajo, da bo v letu 1965 doseženo pogodbeno pridelovanje na najmanj 50 odstotkih obdelovalnih površin.

HOTEL S SONČNIM OGREVANJEM

V sončnem mestu Perpignanu v jugozahodni Franciji so v nekem hotelu namestili naprave, ki bodo omogočale izkoriščanje sončne energije za stalno ogrevanje vode. Te naprave sestoje iz 25 ogledal v velikosti 2 kv. metrov. Ta ogledala so postavljena pod kotom 45 stopinj in bodo absorbirala infrardeče žarke ter ogrevala rezervoar za 5000 litrov vode. Ko bodo te naprave izpopolnjene bodo z njimi lahko grели 80 odstotkov potrebne tople vode.

OBVESTILO BRALCEM

Zaradi tehničnih ovir je odpadlo v današnji štev. nadaljevanje podlistka »Na dnu Pariza«.

Uredništvo

Bralci nam pišejo

IZ LITIJE IN OKOLICE

10-letnico delavskega samoupravljanja so proslavili. — Kakor drugod po Zasavju, so tudi v nekaterih organizacijah v litijski občini, ki jih letos že deseto leto upravljajo organi delavskega samoupravljanja, proslavili ta jubilej. Proslave in prireditve so imeli v Tovarni usnja in krzna v Šmartnem pri Litiji, v Lesni industriji Litija in v Predilnici. Ob tej priložnosti so pregledali uspehe dosedanjega dela in govorili o nekaterih najvažnejših smernicah za nadaljnji razvoj.

V Litiji bodo ustanovili Društvo inženirjev in tehnikov. — V litijski občini pripravljajo ustanovitev Društva inženirjev in tehnikov. Imenovan je že iniciativni odbor za ustanovitev društva; računajo pa, da bodo izvedli ustanovni občni zbor v času splošne republiške manifestacije, v »Mesecu tehnike«, od 15. oktobra do 15. novembra.

Sestanki članstva Socialistične zveze v litijski občini. — Te dni so po vseh dosedanjih osnovnih in vaških organizacijah Socialistične zveze v litijski občini sestanki, na katerih seznanjajo članstvo SZDL o novih metodah dela, hkrati pa razpravljajo o pripravah na bližnje letne konference novih krajevnih organizacij Socialistične zveze. Te bodo — kakor računajo — izvedli v mesecu oktobru. V petek je pa bila tudi seja izvršnega odbora občinskega odbora Socialistične zveze Litije, na kateri so pregledali dosedanje delo v zvezi s pripravami na letne konference krajevnih organizacij SZDL in govorili o nalogah, ki jih še čakajo.

Tečaj za mopediste. — Avto-moto društvo Litija je spet pripravilo tečaj za mopediste. Tečaj je v litijski osnovni šoli, pričel se je pa v sredo, 21. septembra.

56 članov delovnega kolektiva Lesne industrije iz Litije je letovalo v Selcah. — Letos je letovala tretjina članov delovnega kolektiva Lesne industrije iz Litije v Selcah, kjer ima podjetje v campingu Lesne industrije Slovenije skupaj z ostalimi podjetji 2 weekend hišici s 6 ležišči. Dnevna oskrba stane 300 din, sindikalna podružnica in podjetje pa prispevata sredstva za vzdrževanje investicij. Tako je članom delovnega kolektiva omogočeno ceneno letovanje.

Kakor smo že omenili, je letovalo letos 56 članov delovnega kolektiva v Selcah, med njimi je bilo tudi sedem delavcev, ki so šli v Selce na preventivno zdravljenje, kar sta jim omogočila občinski sindikalni svet in zavod za socialno zavarovanje.

Glede na to, da želijo nekateri člani delovnega kolektiva Lesne industrije iz Litije letovati v planinah, že razmišljajo v sindikalni podružnici, da bi nekje na Gorenjskem (ali v Bohinju ali na Pokljuki) postavili še eno weekend hišico.

IZ ŠENTGOTARDA

Z OBČNEGA ZBORA PROSVETNEGA DRUŠTVA

Dne 18. t. m. je domače prosvetno društvo položilo račune svojega dela v preteklem obdobju. Kulturnozabavno življenje je bilo v kraju precej razgibano, posebno v prvih mesecih. Domača igralska družina je naštudirala nekoliko žalostno socialno komedijo »Košček sreče«. Delo smo dvakrat odigrali doma, trikrat pa gostovali (v Motniku, Čemšeniku in na Izlakah). Na gostovanju pri nas smo vabili tudi sosedna društva. Vabilu so se odzvali Lukovčani ter Motničani in gledališčniki iz Prebolda. Z uspehom je nadalje gostoval pri nas pevski kvartet iz Zagorja ter Veseli revirčani. »Beneški fantje« in Zabavna skupina iz Maribora pa zaradi premajhne udeležbe niso izvedli programa.

Pri nas ljudje še najraje gledajo gledališke igre, zato se bo prosvetno društvo tudi v bodočem letu največ ukvarjalo s to zvrstjo umetnosti. Verjetno bomo poživili naše delovanje še s kratkimi razgovori o igranju, dramatiki nasploh in o slovenski drami ter tako pristali nekje v sredini med tradicijo in sodobnejšimi klubi.

Tudi za film vlada pri nas večje zanimanje. Potujoči kino z Izlak je bil letos slabo obiskan, predvsem zaradi slabe reklame. Ljudje radi prihajajo na prireditve, za katere vedo, da bodo. Na potujoči kino so se pa doslej le težko zanesli. Vemo pa, da so imeli tudi Izlačani težave s prevozom kinoprojektorja itd.

Slišati pa je, da bodo dobili na Izlakah stalni kinoprojektor in da namerava dati svet Svobod dosedanji potujoči kinoprojektor enemu izmed vaških prosvetnih društev. Šentgotardčani bi bili zanj resni reflektanti. O njem se pri nas že precej govori in na seji SZDL so željo prosvetnega društva podprli. Na ta način bi kulturnozabavno življenje pri nas izdatno poživili, posebno v poletnih mesecih.

Igralska družina namerava letos naštudirati vsaj eno gledališko delo. Dokončna odločitev bo izrečena v kratkem. Izbrali bomo med F. Bevkovo dramo »Materin greh« (pozneje »Krivda«), Šketovo »Miklovo Zalo« in Držičevo komedijo »Tripče de Utolče«. Še vnaprej pa bomo na široko odprli vrata vsem, ki bi želeli pri nas gostovati, saj se s primerjanjem posameznih del in uspehov igralskih družin naučimo precej več kot pa z zapiranjem med štirimi stene naše vlažne dvorane.

n-r.

S SEJE VAŠKEGA ODBORA SZDL

Na Šentgotardskem ni urejen odkup viškov poljskih pridelkov in sadja. Ti sicer niso obilni, vendar še tisto, kar je, ostane neprodano in ne popolnoma izkoriščeno. Marsikdo bi želel prodati zgodnje sadje, a ga mora ponujati od hiše do hiše. Tako je tudi s krompirjem in zeljem. Imamo trgovino, ki je bila do nedavnega last KZ Čemšenik, sedaj pa trgovino upravlja zagorsko trgovsko podjetje »Potrošnja«. Odkup poljskih pridelkov že prej ni bil urejen, sedaj pa kaže za ureditev tega vprašanja še slabše. Za sedanjo trgovino bi lahko rekli, da ne ustreza popolnoma našim potrebam. S prehrambenimi proizvodi je bolje založena, odpadla je pa prodaja železnine. Trgovina nima nobenih steklenih izdelkov in tudi v tekstilu je premajhna izbira. Šentgotardčani bi tudi želeli da bi trgovina kdaj pa kdaj imela tudi kakšno zelenjavo, nadalje zlasti kruh. Prepričani smo, da kupcev ne bi bilo malo.

Na seji Socialistične zveze smo razpravljali tudi o pogodbenem sodelovanju. Nekateri so bili mnenja, da bi moral biti vpliv kmetijske zadruge na kmete — proizvajalce bolj občuten. V trojanski zadrugi so zaznamovali menda na tem področju že večje uspehe predvsem zato, ker je njihova KZ trdneje povezana s kmetovalci, posestnike iz šentgotardske okolice pa vežejo na čemšeniško zadrugo precej rahle vezi, ki se bodo zdaj, ko je edino trgovino v kraju prevzela »Potrošnja« iz Zagorja, še bolj zrahljale.

n. r.

IZ ZAGORJA OB SAVI

OBČNI ZBOR DPD »SVOBODA« ZAGORJE OB SAVI. — Člane delavsko prosvetnega društva »Svoboda« Zagorje ob Savi in ostalo prebivalstvo Zagorja ob Savi obveščamo, da bo redni letni občni zbor društva v torek, dne 4. oktobra, ob 18. uri v stekleni dvorani novega Delavskega doma.

ŽE PRIHODNJI TEDEN PRIČETEK VEČERNE POLITIČNE ŠOLE. — V Zagorju ob Savi se bodo že v prihodnjem tednu začela prva predavanja v okviru Večerne politične šole. Le-ta bo imela dva oddelka. Razen tega bodo pa organizirali še vrsto raznih predavanj in tečajev za vzgojo in nadaljnjo izpopolnitev članov Zveze komunistov.

TRGOVINO »KRIŽIŠČE« SO PRICELI PREUREJATI V SAMOPOSTREŽNO TRGOVINO. — S ponedeljkom, 26. avgustom, so na Cesti 9. avgusta v Zagorju ob Savi zaprli poslovalnico trgovskega podjetja »POTROŠNJA« Zagorje »KRIŽIŠČE«. V spodnjih prostorih stavbe bodo namreč uredili samopostrežno trgovino. Potrošniki, ki so doslej nakupovali v tej trgovini, lahko dobijo potrebno v poslovalnicah trgovskega podjetja »ZAGORJE« in »DOLENJA VAS«.

OB POŽARNO VARNOSTNEM TEDNU V ZAGORJU

Gasilska organizacija posveča iz leta v leto vse večjo pozornost požarni varnosti. Zaradi tega organizira gasilska zveza LRS vsako leto ob koncu meseca septembra »Požarno varnostni teden«.

Tudi Občinska gasilska zveza se je dalj časa pripravljala, da bi čimbolje izvedla to akcijo. Pri Občinski gasilski zvezi v Zagorju je bila imenovana posebna komisija, ki je imela nalogo pripraviti program dela za čas požarno varnostnega tedna. Komisija je izdelala obširen program. Zaradi tega je pa predlagala gasilskim društvom, ki jih je 14 po številu, da sestavijo plane dela. Društva so te načrte dobro pripravila. Vsa društva bodo v tem tednu pregledala dimne in električne naprave v gospodarskih poslopjih in podjetjih, pripravila razna strokovna predavanja za članstvo in ostalo prebivalstvo, organizirala strokovne ekskurzije k poklicnim gasilcem, uredila orodjarne in gasilske domove, izvršile suhe in mokre vaje, pregledala in popravila orodje in opremo. Na predvečer tedna bodo pa društveni člani zakurili kresove. Zraven tega bodo imela društva slavnostna zborovanja članstva. V merilu Občinske gasilske zveze bodo pa pripravljene sektorske vaje, mladina bo pisala v šolah naloge o požarni varnosti. Za najboljše spise je razpisanih več lepih nagrad.

V kolikor bo akcija v celoti uspela je računati, da bo požarna varnost v zagorski dolini še boljša in da bo tudi na ta način gasilska organizacija pridobila mnogo več simpatizerjev in novih članov, zlasti iz vrst pionirjev in mladine. Teh je namreč iz leta v leto v gasilskih vrstah manj.

R. B.

IZ TRBOVELJ

Servis že dela. — Pri stanovanjski skupnosti Trbovlje — Center prične redno poslovati servis za usluge hišnim svetom s 1. oktobrom t. l. Servis bo izvrševal vsa potrebna manjša zidarska, mizarska, kleparska in vodovodno instalaterska dela ter ostale usluge v gospodinjstvu.

Stroji za STT že prihajajo. — Prejšnji teden so prispeli prvi stroji iz uvoza od 13, ki so predvideni, da dospejo še v letošnjem letu v Strojno tovarno Trbovlje za ureditev strojne opreme.

Občni zbori trboveljskih Svobod. — Po izvršenih občnih zborih prosvetnih društev v Čečah in na Partizanskem vrhu so sedaj občni zbori Svobod tudi v centru Trbovelj. V sredo, 28. septembra, bosta imela občni zbor Svoboda—Center in Svoboda-Zasavje, medtem ko bo občni zbor Svobode Trbovlje II v soboto, 1. oktobra ob 18. uri. Značilnost letošnjih občnih zborov je predvsem, da so Svobode vključile v svoje delo veliko število mladine, pionirjev, in navezali najtesnejše sodelovanje s šolami.

Tudi v kinu Delavski dom matineje ob nedeljah. — Redno so filmske predstave ob nedeljah za mladino že v kinu Svobode Trbovlje II in v kinu Svoboda-Zasavje. To nedeljo je pa pričel s predstavami za mladino tudi kino Delavski dom, ki je otvoril sezono matinej s slovenskim filmom »Kala«.

Samopostrežna trgovina v Trbovljah. — V Zg. Trbovljah so v trgovini Podlesnik, ki jo upravlja trgovsko podjetje »Prvi junij«, pričeli prejšnji teden s preurejevanjem lokala, v katerem bo prva samopostrežna trgovina v Trbovljah.

Sportni mladinski aktiv na trboveljski gimnaziji. — Na pobudo mladinskega aktiva LMS na trboveljski gimnaziji so prejšnji teden ustanovili mladinski športni aktiv. Naloga tega aktiva bo, da poživi športno dejavnost na gimnaziji in da se čimvečje število mladine izživlja v športnem delu.

IZ HRASTNIKA

Kako je z vodovodom v Brnicah? — Sanitarna inšpekcija občinskega ljudskega odbora Hrastnik je te dni prepovedala še nadalje uporabljati vodo na Brnicah. Tako so sedaj prebivalci Brnic brez dobre pitne vode. Zato že občinski ljudski odbor razmišlja, kako bi preskrbel Brničanom zdravo pitno vodo. Računajo, da bi naredili priključek z dolskega vodovoda, ali pa da bi istočasno napeljali vodo skozi Brnice na Frtico (tudi tu je problem z vodo in stane električni tok za črpanje 60.000 din).

Dogradili bodo Zadružni dom na Prapretnem in prosvetni dom na Marnem. — Hrastniški občinski ljudski odbor je najel posojilo v višini šest in pol milijona din za dograditev zadružnega doma na Prapretnem, kjer bo eno stanovanje, in prosvetnega doma v Marnem, kjer bo prav tako eno stanovanje.

Dolska kmetijska zadruga bo uredila nov obrat za pitanje živine. — Kmetijska zadruga z Dola pri Hrastniku bo že v kratkem uredila nov obrat za pitanje živine na Dolu. Ta kmetijska zadruga ima že sedaj tak obrat v Širju. Ker bodo pri pitanju živine potrebovali večje količine močnih krmil, je občinski LO Hrastnik dal garancijsko izjavo za najetje posojila v višini 9 milijonov din.

Gozdove, last SLP, bodo upravljala gozdna gospodarstva. — Na zadnji seji je hrastniški ObLO sprejel sklep da se gozdne parcele, last SLP, z območja občine Hrastnik dodelijo gozdno gospodarskim organizacijam. Tako je dobilo Gozdno gospodarstvo Brežice v upravljanje 31 ha gozdov in Gozdno gospodarstvo Ljubljana 57 ha.

IZ RADEČ

Papirnica iz Radeč gradi na Njivicah trgovski paviljon. — Papirnica iz Radeč, ki vseskozi pomaga pri urejanju komunalnih in drugih vprašanj v kraju, je pred časom sklenila na Njivicah sezidati trgovski paviljon, ki bo služil delavcem in uslužbencem tovarne, katerih večji del stanuje na Njivicah. Gradbena dela so v glavnem že končana, trgovski paviljon čaka sedaj le še inštalaterje in pa opravo.

V trgovskem paviljonu na Njivicah bo trgovina z mešanim blagom, mesnica, mlekarna in frizer. Upajo, da bodo z deli pri gradnji trgovskega paviljona na Njivicah gotovi že prihodnji mesec.

Papirnico iz Radeč bo stala gradnja in oprava trgovskega paviljona na Njivicah okoli 20 milijonov dinarjev. Velja pozdraviti pobudo tovarne, ki tako pomaga pri reševanju problemov preskrbe delavcev in uslužbencev, ki so v tovarni zaposleni in so imeli sedaj več kot pol ure do najbližje trgovine.

Aktivnost sindikalne podružnice »Mehanike«

Sindikalna podružnica v Mehaniki v Trbovljah je za čim tesnejše medsebojno sodelovanje kolektiva organizirala članske sestanke s posamezimi delovnimi enotami.

Na takih sestankih delavci in delavke laže obravnavajo problematiko, ki je specifična za posamezne proizvodne skupine, na katerih izrazijo ljudje svoje mišljenje in težave, katera vprašanja se potem skupno rešujejo. Doslej so imeli v podjetju 4 kolektivne sestanke in tudi sestanek celotnega kolektiva, na katerem sta direktor podjetja ter predsednik sindikalne podružnice poročala o stanju na tržišču in vplivu tega na proizvodnjo. Na sestankih po delovnih enotah pa razpravljajo o proizvodnji, o rezultatih posameznih ekonomskih enot ipd.

Sedaj pripravljajo v podjetju polletno konferenco, na kateri bo upravni odbor sindikalne podružnice podal obračun dela od občnega zbora do sestanka konference, na kateri bo sprejel konkreten program dela za zimsko sezono.

REZERVIRANO ZA ŠPORT

NOGOMETNO PRVENSTVO SLOVENIJE

Rudar na predzadnjem mestu

SOBOTA : RUDAR 2:0 (0:0)

V drugem kolu je Rudar nastopil v Murski Soboti, kjer je pa doživel poraz. Tekma sicer ni bila posebno zanimiva, saj sta oba nasprotnika prikazala le povprečen nogomet. Rudarjevci so zaigrali požrtvovalno in bili tako povsem enakovredni svojim nasprotnikom, le da v napadu niso uspevali. Tako je o končnem izidu odločala le športna sreča, ki je pa bila bolj naklonjena domačim. V prvem polčasu so gostje imeli kar tri izredne priložnosti, ki so pa ostale neizkoriščene. Tudi drugi del je potekal v enakovredni igri, toda domači so iznenada prodrli po krilu in dosegli »dvomljiv« gol. Stranski sodnik je dvignil zastavico za offside, toda glavni sodnik je zadetek registriral kot regularen gol. Drugi gol so pa domači dosegli iz enajstmetrovke. — Po igri sodeč bi Rudar zaslužil vsaj eno točko, saj so se gostje trudili in tokrat zaigrali bolje kot v prvem kolu. Žal je pa napad zaradi poškodbe nekaterih igralcev bil precej okrnjen in je tako zmagala Sobota.

V predtekmi so mladinci izgubili z domačo Soboto z 3:1. Zmaga domačih gre predvsem na račun obeh stranskih sodnikov, ki sta s stalnimi offside pozicijami povsem onemogočila napadalce. Takšni dogodki nikakor ne sodijo na igrišča, še posebno sedaj ko mlade nogometaše učimo o vsem, kar zadeva nogometni šport in tudi — objektivnost.

Rudar četrti

SVOBODA (LJUBLJANA) : RUDAR 61:65 (22:36)

Zadnja tekma republiške lige je Rudarju na tujem igrišču prinesla zasluženo uspeh in tako četrto mesto v končni razvrstitvi republiške lige. Rudar je zaigral s poletom in si v začetku pridobil precejšnjo prednost. Proti koncu je pa šlo teže, ker so zaradi osebnih napak nekateri igralci morali iz igre ter so tako le z veliko požrtvovalnostjo obdržali toliko prednosti, da je zadostovalo za obe točki, ki sta tudi odločali o četrtem mestu. Koše so dosegli: Virt 7, Ščurk 16, Pintar 1, Otopal 27, Velkovrh 6, Poličnik 8. Pri domačih so pa bili najboljši Repanšek 27, Sešek 15 in Gaberšek 9.

POLFINALE LRS V ROKOMETU

RUDAR : ODRED 28:27 (23:23)

Pokalna tekma je na stadion privabila več kot 800 gledalcev, ki so spričo nedeljske zmage domačih in za igro ugodnejših pogojev (tokrat brez dežja) pričakovali lep rokomet. V tem gotovo niso bili razočarani, saj je bila tekma obeh, trenutno najboljših slovenskih moštev polna duhovitih in učinkovitih akcij, hitra in do skrajnosti razburljiva in napeta. Gostje so nastopili s svojimi najboljšimi močmi in zato je imela domača obramba dosti dela.

Rudar je pa tokrat nastopil brez vratarja Lopana, ki ga je zamenjal mladi in povsem neizkušeni vratar Baš. Sprva je nekajkrat uspešno posredoval, nato je pa bilo vidno, da nima še potrebne rutine, razen tega ga je pa delno onesposobila verjetno tudi tema, saj je bila to njegova prva tekma v ligaškem moštvu. Gostje so kmalu uvideli situacijo in tako s streli od daleč in z obeh kril napadali domača vrata. Kljub boljši igri Rudarja se je rezultat doseženih golov spreminjal — sedaj v korist domačih potem spet v korist Odreda: vprašanje — kdo bo zmagovalec, je bilo vse do konca tekme odprto. Napetost se je stopnjevala zlasti v zadnjih minutah regularne tekme, ko so imeli gostje gol prednosti. Toda Ačkunu je uspelo izenačiti in po propozicijah sta morala nasprotnika igrati še 2x5 minut.

V podaljšku je Rudar zaigral še bolje in tako tik pred koncem vodil za dva gola, toda do konca so gostje znižali razliko na 1 gol in tako je Rudar — sicer tesno ampak zasluženo zmagal.

Sodnik Mihajlovič je imel precej težko delo, ki ga je pa dobro opravil. Gole so dosegli: Papež 9, Pavčič 6, Sever 7, Cretnik 4 in Juvan 1 za Odred, za rudarja pa: Škrinjar 10, Ačkun 8 First 1, Jekoš 3, Klančišar 4 in Zagar 2. Odred je proti registraciji te tekme vložil protest, češ da prvi polčas ni bil pravočasno zaključen, zato bodo o vprašanju razpravljali še v Ljubljani za zeleno mizo. Verjetno je pa, da s tem ne bodo uspeli, ker je sodnik zaradi defektne žoge podaljšal igro za 2 minuti in o tem takoj obvestil tudi časomerca in kapetana obeh moštev.

REPUBLIŠKA ROKOMETNA LIGA

RUDAR : BRANIK 23:18 (15:7)

Zanimivo tekmo z močnim nasprotnikom si je ogledalo okrog 800 gledalcev, ki pa z igro domačih rokometašev niso bili v celoti zadovoljni. To pa predvsem zaradi tega, ker le-ti v začetku drugega polčasa niso zaigrali tako, kot smo jih zadnje čase videli. Tako bi to tekmo lahko razdelili v nekako tri dele — premoč domačih, odlična igra Branika in ob koncu enakovrednost obeh nasprotnikov.

Prvi del je vse do konca polčasa potekel v premoči Rudarja; gostje so sicer pokazali tehnično zelo dobro igro, tako v napadu kot v obrambi, toda domači so bili hitrejši in spretnejši in tako stalno večali razliko golov v svojo korist. Rezultat 15:7 je dal slutiti visok poraz gostov, zato smo radovedni pričakovali drugi polčas. Toda začetek je bil razmeroma zelo slab. Domači so vodo popustili v obrambi, tako da so prodorni gostje zlahka dosegali gole in že močno znižali razliko iz prvega polčasa. To pa jim je dalo tudi novega poguma. Igrali so vedno bolje ter tudi v obrambi s taktično in požrtvovalno igro nudili domačim močan odpor. Šele po rezultatu 17:14 v korist Rudarja so se domači malo bolj zbrali in so njihovi napadi bili vse bolj učinkoviti. Bil je pa menda že skrajni čas, da je moral tudi sicer odlični vratar gostov Marguč nekajkrat kapitulirati. Tako so pa domači z boljšo igro v napadu ob koncu tekme še malo povečali prednost in zasluženo osvojili obe točki.

Branik se je predstavil kot homogeno in tehnično dobro moštvo in se bo s tako igro gotovo lahko potegoval za visoko mesto v republiški lestvici. Prav zato pa podcenjevanje take ekipe ni umestno.

Sodnik Mihajlovič ni imel najboljši dan, saj je sodil z nekaterimi napakami, sicer je pa zaslužil oceno — dobro.

Za goste so bili uspešni Gornik 2, Novak 1, Vogrin 2, Vauhnik 1, Gaube 3, Gržina 3, Kancler 6, za Rudarja pa Klančišar 3 Škrinjar 7, Zupančič 2, Ačkun 10 in Jekoš 1.

—

V predtekmi je ženska ekipa Rudarja v tekmi republiške lige doživela visok poraz z rutiniranoekipo »Drave« iz Ptuja z rezultatom 16:3 (10:2).

—

Zasavska liga — Rudar II : Partizan (Radeče) 20:20 (9:7).

Ostali izidi s tekem zasavskih športnikov

Nogomet:

V Trbovljah: Rudar I : Proletarec I 3:1 — pionirji;

v Hrastniku: Bratstvo I : Proletarec II 3:0 — pionirji;

v Ljubljani: Slovan II : Proletarec II 7:3 — člani.

Košarka:

V Zagorju: Proletarec : Koper 68:47 (33:22) — II. republiška liga člani; Proletarec : osn. šola Zagorje 24:16 — pionirji;

v Litiji: Litija : Novo mesto 64:49 — (33:22) — podzvezo liga — moški; Smartno : Svoboda (Kisovec) 61:41 (34:19) — podzvezna liga — moški.

Odbojka:

V Litiji: Litija : Zagorje 3:2 — člani.

Slabo za Proletarca

DUPLICA : PROLETAREC 3:2 (3:1)

Po nedeljski zmagi nad Olimpijo v Zagorju smo v Duplici kaj več pričakovali od nogometašev zagorskega Proletarca. Pa se naša pričakovanja niso izpolnila. Moštvo Duplice je premagalo Proletarca z rezultatom 3:2 (3:1), zraven tega je pa zastreljalo še enajstmetrovko, ki jo je dosodil sodnik Zec iz Ljubljane, ki je dobro vodil tekmo.

Igralci Proletarca so se šele v zadnjih 15 minutah tekme spomnili, da je treba igrati skozi vso tekmo. Ni pa bilo odločnega strelca na vrata domačih. Proletarec s tako igro, kot jo je prikazal v Duplici, ne bo zmagoval. Treba je več požrtvovalnosti, iznajdljivosti in povezanosti v napadu, sicer...

Na tekmi sta bila uspešna za Proletarca Tomše (v 10. minuti) in Prašnikar (v 83. minuti), za Duplico pa Semprimožnik (v 20. in 40. minuti) in Koželj (v 44. minuti). V predtekmi so pa mladinci Proletarca premagali mladince Duplice s 5:3 (2:3). Za Proletarca so bili uspešni Hazanžilović (2-krat) Kovač (2-krat) in Blažič.

PRVENSTVO LJUBLJANSKE NOGOMETNE PODZVEZE

Zmagoviti hrastniški rudarji

RUDAR : LITIJA 2:0 (1:0)

V drugem kolu tekmovanja ljubljanske nogometne podzveze je v nedeljo enajstorica hrastniškega Rudarja po boljši igri premagala goste iz Litije z 2:0. Tekma v Hrastniku je bila izredno živa in hitra ter je zmaga Rudarja zaslužena.

Že takoj v začetku igre so imeli domači lepo priložnost za dosego gola, toda nespretni napadalci Rudarja niso znali izkoristiti številnih prilik. Igra je bila zelo razgibana ter je imel Rudar v njej terensko premoč. Zlasti se je izkazala obramba domačih s Kralijem in Seljakom na čelu.

V 40. minuti je bil storjen nad Zorčičem grob prekršek, nekako 25 metrov od gola. Prosti strel je izvedel Zorčič, ki je poslal pravo bombo v spodnji desni kot in povedel Rudarja v vodstvo.

V drugem delu igre sta si oba nasprotnika prizadevala doseči gole, toda številne prilike so ostale neizkoriščene, zlasti desno krilo Rudarja (Vrtačnik) je zapravilo vsto lepih priložnosti za povišanje rezultata. Igralci »Litije« so se v tem delu pretežno branili. V 81. minuti je bil ponovno grobo zrušen Zorčič. Prekršek je iz daljine 20 metrov realiziral Kovač in povišal rezultat na 2:0. Toda kljub temu Litijani niso popustili ter upriorili proti koncu igre pravcato ofenzivo na gol Rudarja, saj so izsilili kar 6 kotov, toda zadetka niso uspeli realizirati.

Okrog 800 gledalcev je bilo priča zanimivi borbeni in hitri igri obeh moštev. Sodil je z manjšimi napakami Virt iz Trbovelj pomagala sta mu pa Blatnik in Kušar kot stranska sodnika.

V predtekmi so mladinci Rudarja izgubili proti Litiji z 2:1. Pionirji Rudarja Hrastnik so pa igrali s svojimi sovrstniki od Rudarja II in končali tekmo neodločeno 4:4.

V odbojki so igralci Rudarja izgubili proti Olimpiji II s 3:1.

Na Rakeku: člani: Javornik : Bratstvo (Hrastnik) 1:1;

mladinci: Javornik : Bratstvo (Hrastnik) 0:10.

PIONIRSKI KOTIČEK

REŠITEV NAGRADNE UGANKE IZ 38. ŠTEVILKE

Na šaljivo nagradno uganko, ki smo jo prinesli v predzadnji številki, kaj je namreč pri jedi najbolj potrebno, smo dobili od pionirjev številne odgovore. Neki pionir je dobro odgovoril, da je najbolj potreben tek, spet drug, da je najbolj potrebna roka, tretji, da je najbolj potrebno jedilno orodje in lačen želodec. Pokojni Valentin Vodnik, ki je prinesel to uganko in smo jo po njem povzeli, pa pravi, da so najbolj potrebna: USTA.

Ker ni nihče pravilno rešil uganke, podelitev nagrade tokrat odpade. — Pionirjem pa za njihove dobre odgovore prisrčna hvala!

UREDNIŠTVO

NOV NAGRADNI MAGIČNI KVADRAT ZA PIONIRJE

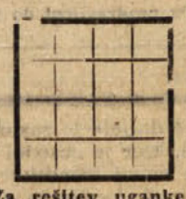

BESEDE (vodoravno in navpično: 1. križanec osla in kobile; 2. ušesni okras; 3. nestrpovnjak (tujka); 4. druga oblika ženskega imena Ana.

ČRKE: AAAAA, H, I, KK, LL, M, NN, UU.

Za rešitev uganke imamo spet pripravljeno lepo knjižno nagrado. Rešitev uganke pošljite čimprej na uredništvo našega tednika. — Ko nam boste pisali, ne pozabite navesti razen svojega imena in priimka še razred šole, ki ga obiskujete, nadalje pošto in kraj, kjer ste doma.

Vsem mladim bralcem prisrčne pozdrave!

UREDNIŠTVO

OD SREDE DO SREDE

RADIO

SREDA, 28. septembra

8.05 Poje zbor Slovenske filharmonije p. v. Rada Simonitija, 9.00 Radi bi vas zabavali (spored zabavne glasbe), 11.30 Družina in dom, 12.00 Polke, valčki in koračnice Silva Tamšeta 12.25 Pet pevcev — pet popevk, 13.50 Zabavni orkester RTV Beograd, 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — Za vašo varnost (ponovitev), 15.40 Priljubljeni pevci jugoslovanske zabavne glasbe, 16.00 Novost na knjižni polici, 17.20 Parada plošč, 18.45 Radijska univerza — dr. Stevan Jankovič: Sodobna dognanja o dogajanjih v morjih in oceanih, 23.10 Za ljubitelje sodobnih popevk in ritmov.

ČETRTEK, 29. septembra

8.25 Naši glasbeni uspehi v preteklem letu 9.25 Od tanga do rumbe, 10.10 Med lepimi melodijami, 11.30 Oddaja za cicibane, 12.00 Slovenske narodne pesmi poje Roman Petrovčič, na harmoniko spremlja Avgust Stanko, 13.50 Glasba za razvedrilo, 15.40 Radijski tečaj za fotoamaterje, 16.00 Iz svetovne književnosti — Paul Gilson: Karneval spominov, 16.20 Parada plošč 17.10 Petdeset minut turizma in melodij, 18.30 Športni tednik, 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov, 22.15 Plesna glasba z vsega sveta.

PETEK, 30. septembra

8.30 Za vsakogar nekaj, 9.00 Glasbeni varieté (ponovitev) 10.00 Zvočna mavrica, 11.00 Za prijetno dopoldne igra trio Slavka Avsenika 12.00 »Dobra volja je najboljša«, 12.25 Majhni zabavni ansambli, 12.40 Domači napevi izpod zelenega Pohorja, 13.30 Melodije po vašem okusu, 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — Pojte pesmi..., 16.00 Humoreska tega tedna — Jaroslav Hašek: Cesarjeva slika, 16.40 Od popevke do popevke, 17.10 Razgovor z volivci, 18.15 Trio Andreja Blumauerja 20.00 Pesmi Poljske, 20.15 Tedenski zunanjepolitični pregled.

SOBOTA, 1. oktobra

8.05 Italijanska pevka Miranda Martino, 8.40 Žumberške narodne poje Ženski vokalni kvartet, 9.25 Za prijetno razvedrilo, 10.10 Od tu in tam, 11.30 Pionirski tednik, 12.00 Po širni Makedoniji, 12.25 Zabaven opoldanski spored, 13.30 Z domačimi ansambli in pevci v sobotno popoldne 16.00 Na platnu smo videli, 17.10 Pesmi in plesi iz Armenije, 18.00 Poje Moški komorni zbor iz Celja p. v. Egona Kuneja, 18.45 Okno v svet, 20.00 Pojdimo na Štajersko..., 22.15 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 2. oktobra

7.15 Izletnikom na pot!, 8.00 Mladinska radijska igra — Aleksander Popovič: Povabilo na ples, 8.41 Z vedro glasbo v novi teden 10.00 Se pomnite, tovariši... — Ferdo Fišer: V okrožni tehniki »Krištof-Stane Ilc«, 10.30 Še nekaj melodij za vas, 11.00 Radi jih poslušate, 11.30 Nace Grom: Razcvet ob Vardarju (reportaža), 13.30 Za našo vas, 13.45 Koncert pri vas doma, 16.00 Vesela trgatev... (narodne in domače viže), 17.00 Sport in glasba 20.05 Glasbeni varieté, 21.00 Športna poročila, 22.15 Ples ob radijskem sprejemniku.

PONEDELJEK, 3. oktobra

8.05 Četrt ure z zabavnim orkestrom Raphaele, 9.00 Zvočni mozaik, 10.10 S sprejemnikom na dopustu!, 11.15 Naš podlistek — Življenje admirala Nelsona — I., 12.00 Zadovoljni Kranjci pred mikrofonom, 12.25 Zabaven opoldanski spored, 13.30 Narodne pesmi in plesi iz Slavonije, 15.40 »Na vrtu« — Slovenske pesmi poje Mariborski zbor p. v. Rajka Sikoska, 16.20 Parada plošč, 17.10 Soferjem na poti, 18.40 S knjižnega trga, 20.00 Trikrat deset (spored zabavne glasbe).

TOREK, 4. oktobra

8.05 Popularne orkestralne melodije, 8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo — Marjan Kunej: Elektrika pred sodiščem, 9.40 Planinski oktet iz Maribora, 11.20 Plesni orkester Max Gregor 12.00 Starejša slovenska zabavna glasba, 12.25 Poje Dušan Jakšič, 12.40 Pisani zvoki z Dravskega polja, 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — Imel sem jih rad, 14.35 Zvočni kalejdoskop, 15.45 Iz folklorne beležnice Tončke Maroltove, 17.10 Razgovor z volivci, 18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike, 18.15 Od plesišča do plesišča, 18.50 Človek in zdravje, 20.00 Poje akademski pevski zbor »Tone Tomšič« p. v. Janeza Boleta.

Rojstva

BREŽICE: Jožefa Hlede, Videm-Krško sina; Majda Bajec, Velika vas, hčerko; Kristina Cerjak, Ravne 37, hčerko; Rozalija Toporišič, Harmica 8, sina; Marica Skomrak, Trstenik 21, sina; Ruža Vrabec, Kraljevec, hčerko; Marija Hotko, Globoko 21 hčerko; Karolina Koritnik, Kapele 26, sina; Frica Ledinski, Savski Marof, hčerko; Anica Zlobko, Črešnjice 48, sina; Angela Ivanšek, Cundrovec 6, sina; Danica Gerek, Tuheij 4 sina; Amalija Hudina, Kostanjk 26, hčerko.

TRBOVLJE: Angela Vizlar, Trbovlje, sina; Antonija Vajdič, Trbovlje hčerko; Rozalija Zupanec, Zagorje, sina; Ana Žibert, Trbovlje, sina; Alojzija Močilar, Zagorje hčerko! Zlata Perme, Trbovlje, hčerko; Marija Vozelj, Zagorje, sina; Breda Kos, Dobrna — Celje, sina; Marija Pusovnik, Trbovlje, hčerko; Marija Popotnik, Zagorje, sina; Štefanija Jakup, Hrastnik hčerko; Ana Čamer, Trbovlje, sina; Brigita Bogošalec, Trbovlje hčerko; Dragica Hribar, Trbovlje, hčerko; Elizabeta Učeničnik, Trbovlje, hčerko; Greta Planinc, Videm-Krško sina; Rozalija Lesar, Trbovlje, sina; Veronika Jazbinšek, Hrastnik, sina; Zdenka Ambrož, Hrastnik, hčerko; Marija Klopčič, Zagorje, hčerko; Majda Lenarčič Kisovec-Zagorje, sina; Karolina Dornik, Zagorje, hčerko; Marija Ramšak, Trbovlje, hčerko; Marija Galun, Trbovlje, hčerko.

HRASTNIK: Rozalija Maček, Turje 51, hčerko.

Poroke

ZAGORJE: Janez Slapar trgovski pomočnik iz Zagorja in Katarina Drobež, pom. šivilja iz Senigotarda.

HRASTNIK: Ladislav Podlesnik, rudar iz Trbovelj-Loke 13 in Ana Pikelj, gosp. pomočnica iz Podkraja; Stanislav Bukošek, rudar z Hrastnika, Studence 64 in Danijela Cretnik, delavka iz Hrastnika-Studence 64.

TRBOVLJE: Jožef Kalšek, vrtilec iz Trbovelj in Ana Vozel, uslužbenka iz Trbovelj; Jožef Zidarič, kjučavničar iz Trbovelj in Vida Valand, roj. Jamnik uslužbenka iz Trbovelj; Milan Vozel, dimnikar iz Trbovelj in Ana Kovač, gosp. pomočnica iz Trbovelj; Hinko Krmelj, rudar iz Trbovelj in Marija-Cvetka Guzej, delavka iz Trbovelj; Stjepan Koprivnjak, delavec iz Koprivnice in Rozalija Završnik, delavka iz Trbovelj; Janez Magister, delavec iz Trbovelj in Ivana Dobovišek, delavka iz Trbovelj.

Smrti

HRASTNIK: Marija Bastardi, roj. Rus Hrastnik 10, stara 85 let.

BREŽICE: Stanislav Ricijaš, kmetovalec, Lepoglavec 3, star 64 let; Matija Ivanuš, kmetovalec, Prosinac 5, star 56 let; Jožefa Gregoršanec, gospodinja, Srednje Arto 6, stara 69 let.

TRBOVLJE: Andrej Ham, upokojenec iz Trbovelj star 67 let; Rozalija Krajnc, roj. Krul; iz Trbovelj, stara 86 let; Marija Urankar, roj. Rošanec iz Zagorja, stara 56 let; Marija Blaznik, roj. Hribar iz Trbovelj, stara 76 let; Jožefa Dovč, roj. Vidmar iz Trbovelj, stara 68 let! Terezija Lukač, roj. Žibert iz Trbovelj, stara 57 let.

KINO

KINO »DELAVSKI DOM« TRBOVLJE: 28. in 29. septembra: italijanski film »Zaljubljeni«; 30. septembra in do 3. oktobra: ameriški barvni cinemascope film »Ponos in strast«; od 4. do 6. oktobra: italijanski film »Tatovi draguljev«.

KINO »SVOBODA« TRBOVLJE II: 28. septembra: ameriški barvni cinem. film »Areviderci Roma«; od 30. septembra do 3. oktobra: francoski vistavision film »Veliki poglavar«; v nedeljo, 2. oktobra: matineja češkega filma »Zvečer nastopamo« (vstopnina 20 din); 4. in 5. oktobra: francoski film »Otroci ljubezni«. V soboto, 1. oktobra, ni predstav zaradi občnega zbora DPD Svobode Trbovlje II.

KINO »SVOBODA ZASAVJE« V TRBOVLJAH: 28. septembra ameriški cinem. film »Pekel pod ničlo«; 29. in 30. septembra: ameriški barvni cinem. film »Rihard Levjesrčni«; 2. in 3. oktobra: ameriški barvni cinem. film »Osvajač«; 4. in 5. oktobra: ruski film »Nesmrtni garnizon«.

KINO »SVOBODA II« V HRASTNIKU: 28. in 29. septembra: ameriški barvni cinemascope film »Davek za krutost«; od 1. do 3. oktobra: italijanski cinem. film »Zdravniki in nadzdravniki«; 4. oktobra: italijanski film »Dekle z reke«; 5 .in 6. oktobra: italijanski film »Običajno nepoznani lopov«.

—

Kdor je izgubil oz. pozabil nov dežni plašč in nogavice, naj se zglasi v Obratu družbene prehrane, Trbovlje.

PREKLIC

Preklicujem žaljivke izrečene zoper Amalijo Mak, Dobrna 6, in se ji zahvaljujem, da je odstopila od tožbe. — Suzana Olfacius, Trbovlje, Dobrna 7.

Nova pridobitev gimnazije Trbovlje

Mladina in profesorski zbor Gimnazije Trbovlje sta na pobudo tov. Mihe Cestnika imela 23. t. m. ustanovni občni zbor srednješolskega športnega društva »Mladost« na gimnaziji v Trbovljah.

Telesna kultura ima velik družbeni pomen, ker bistveno prispeva h krepitvi zdravja ter delovne sposobnosti ljudi, in pomeni neločljiv del splošnih prizadevanj za socialistično vzgojo mladega rodu. Njena naloga je temvečja, ker je telesna kultura v sodobni družbi sestavni del življenjskega standarda. Po drugi strani je čas, ki ga mladina preživi v telovadnici, na športnem igrišču, čas, ki služi za njeno osveživitev, sprostitev in obenem za zabavo. Vse to je izredno široko izhodišče za pojmovanje in delo telesne kulture. Prav v tej smeri lahko šolska športna društva prinesejo korenito spremembo tudi na področju telesne vzgoje. Šola naj bi razširila telesno vzgojo tudi za šolsko mladino. Ustanovila naj bi v ta namen različne sekcije — tako je priporočil kongres telesne kulture.

Prav je, da je tudi trboveljska gimnazijska mladina prišla do tega sklepa, saj so srednješolci po nekaterih šolah Slovenije že ustanovili taka društva.

Skupščino je v imenu občinskega komiteja LMS Trbovlje pozdravil tov. Simo Radulović. Delo skupščine je bilo precej živahno, Pravilnik društva so dijaki sprejeli z navdušenim aplavzom. V sestavu novoustanovljenega društva bodo delovale naslednje sekcije: rokomet košarka, atletika, gimnastika ritmika, namizni tenis, streiska, smučarska in šahovska.

Predvideva se, da bo imelo novoustanovljeno društvo skupaj okoli 500 članov, od tega 200 članov, ki bodo aktivno delovali v sekcijah. V društvo nameravajo pritegniti tudi starše dijakov. Iz dijaških vrst in profesorskega zbora so izvolili prvi upravni odbor, nadzorni odbor in disciplinsko razsodišče. Za predsednika so z bučnim odobravanjem izvolili dolgoletnega ravnatelja gimnazije tov. Jožeta Turka. Le-ta se jim je v imenu novoizvoljenega odbora zahvalil za zaupnico in jim objubil pri delu vso pomoč.

Novoustanovljeno društvo bo sodelovalo v vseh športnih vejah na območju občine Trbovlje in okraju Ljubljana. Prvi tak obisk bodo napravili člani društva s športnim programom Industrijski šoli Papirnice Vevče. Za izpopolnitev kadra bodo prirejali posebne tečaje za sodnike in časomerce, pozimi smučarske, v poletju pa taborjenje, kjer bodo tekmovanja v plavanju in skokih v vodo.

Res, velike naloge so postavljene pred našo mladino, vendar smo lahko prepričani, da bo mladina te naloge častno opravila, zlasti še, če bo imel OLO Ljubljana razumevanje in mladini v ta namen v novem proračunu zagotovil potrebna finančna sredstva.

R. Č.

OBVESTILO VOLIVCEM TRBOVELJSKE KOMUNE

V četrtek, 29. septembra 1960, bo ob 8. uri zjutraj seja obeh zborov občinskega ljudskega odbora v sejni dvorani ObLO Trbovlje. Na sejah bodo odborniki obravnavali zadeve in vprašanja, ki so pomembna za našo občino.

Seje so javne in se jih lahko udeleži vsak državljan.

PRODAJA

Elektro-Trbovlje, Trbovlje p r o d a osebni avtomobil znamke DKW, starejšega tipa. Avto je v nevoznem stanju. Prodaja: za socialistični sektor dne 8. 10. 1960 ob 8. uri na upravi podjetja. Če iz socialističnega sektorja ne bo reflektantov, bo prodaja privatnikom dne 15. 10. 1960 ob 8. uri na upravi podjetja.

MOJSTRSKI IZPITI

Okrajna obrtna zbornica Novo mesto sporoča vsem zainteresiranim, da bodo prirejeni mojstrski izpiti v mesecu novembru 1960. Rok za vlaganje prijav je najpozneje 15. oktober 1960. Pred izpitom bodo pozvani vsi kandidati na razgovor zaradi obdelave predvidenega programa.

Okrajna obrtna zbornica Novo mesto

V A B I L O

Delavsko prosvetno društvo Svoboda Trbovlje II vabi članstvo in prijatelje na

REDNI LETNI OBČNI ZBOR

ki bo v soboto, 1. oktobra, ob 18. uri v domu Svobode II. — Po občnem zboru bo družabni večer članov društva.

Na udeležbo vabi ODBOR

VAŽNO OBVESTILO POTROŠNIKOM

Kmetijska zadruga Trbovlje sporoča vsem potrošnikom v Trbovljah, da bo organizirala prodajo mleka iz svoje ekonomije in od zadružnikov v lastnih poslovalnicah, pričenši 1. oktobra 1960. Naročila sprejema KZ Trbovlje.

DEKLICA SE JE ZADUŠILA V POSTELJI

V neki gorski vasi blizu Bocna se je med spanjem zadušila šestmesečna deklica, ki je po naključju vtaknila glavo v mrežo pri posteljici. Pomoč matere, ki je bila le malo časa odsotna, je bila ob povratku že brezuspešna.

Televizija

SREDA, 28. septembra

BEOGRAD: 16.00 Sestanek ob šestih — oddaja za mladino, 19.00 »Čas, ljudje in dogodki« — reportaža, 20.00 TV dnevnik; ZAGREB: 20.15 TV helikopter — reklamna oddaja, 20.30 Mladi pevci pred mikrofonom — zabavno glasbena oddaja; BEOGRAD: 21.30 Portret in srečanja — kulturna oddaja.

ČETRTEK, 29. sept.

LJUBLJANA: 18.00 Mladinsko tekmovanje, 18.30 »Mrs. Georges« TV film iz serije Interpol, 19.00 Atomska energija — I. —, 19.30 TV obzornik; BEOGRAD: 20.00 TV dnevnik; LJUBLJANA: 20.17 Dokumentarni film, 20.30 »Daphnis in Chloe« — prenos baleta iz ljubljanskega opernega gledališča.

PETEK, 30. septembra

BEOGRAD: 20.00 TV dnevnik; ZAGREB: 20.15 »Mikrofon je vaš« — prenos javne oddaje z Reke.

SOBOTA, 1. oktobra

BEOGRAD: 18.00 Krešo Kolman: »Moj prvi polet« — oddaja za mladino, 20.00 TV dnevnik, 20.20 TV reklame, 20.30 »Servisna postaja« — zabavna oddaja, 21.30 Serijski film.

NEDELJA, 2. oktobra

ZAGREB: 9.30 Kmetijska oddaja, 10.00 TV film o Lassie, Popoldne prenosi športnih dogodkov, 20.00 TV dnevnik, 20.20 »Črna mapa« — elegantni francoski film.

MARK TWAIN »DOGODIVŠČINE TOMA SAYERA«

Tomove prigode

Priredil: Ivan Abram

Riše: Milan Batista

101. — Tom pa ju je pozorno motril. Ko se je prepričal, da sta zaspala, je pobral nekaj velikih polkrožnih kosov belega, tenkega lubja in končno odbral dva, ki sta mu bila pogodu. Enega je zvil in spravil v žep suknjiča, drugega pa položil v Joejev klobuk in ga nekoliko odmaknil od lastnika. Potem je previdno odšel po prstih med drevesa, dokler ni čutil, da ga ne moreta več slišati, in se je spustil v tek, naravnost proti peščeni obali.

102. — Nekaj minut kasneje je bil Tom že v plitvi vodi in bredel po njej proti obali. Preden mu je voda segla do pasu, je prebredel že pol poti. Toda zdaj ga je začel tok spodnašati, nato se mu je pa prepustil v upanju, da bo preplaval ostalih sto metrov. Plaval je proti toku, vendar ga je le-ta odnesel dalje, kot je pričakoval. Končno je dosegel obalo, plaval ob njej toliko časa, da je našel plitvino in splezal na breg.

103. — Z njegove obleke je curljala voda. Malo pred deseto uro je prišel iz gozda do planote nasproti mestecu in zagledal spodaj v senci dreves zasidran parnik. Vse je bilo mirno in tiho. Splezal je do vode in po treh ali štirih sunkih dospel v čoln, ki je bil privezan ob parniku. Legel je pod klop, čakal in zadrževal sapo. Nenadoma je zapel zvonec in dal znamenje za odhod.

104. — Parnik je zastokal in potovanje se je pričelo. Tom je bil vesel svojega uspeha, ker je vedel, da je šel parnik tisti večer na zadnjo vožnjo. Čez kake pol ure so se kolesa parnika ustavila in Tom je s čolnom zdrknil v vodo, splaval v temi na breg in pristal kakih petdeset metrov nad mestecem, da bi se izognil morebitnim znanim ponočnjakom. Tekel je skozi prazne ulice in se znašel ob tetinem zadnjem plotu.

Divji prašiči so že tu

RANJENI DIVJI PRAŠIČ JE PLANIL V LOVCE . . .

Vse kaže, da bo letošnjo jesen in zimo v Zasavju precej divjih prašičev. V lanski lovski sezoni jih je bilo bolj malo, leto pred tem jih je pa bilo mnogo več in so v eni sami sezoni lovci okrog litijskih lovišč postrelili kakih 50 divjih prašičev.

Letos je koruza dobro obrodila in tudi krompirja je dovolj. Lovci sodijo, da bo divje prašiče privabil tudi divji kostanj, ki je v nekaterih gozdovih kar dobro obrodil. V takih jesenih in zimah, ko ima divjad dovolj hrane, se je zbere precej.

V dolini Reke-Gozda pod Trebeljevim so se divji prašiči zapodili v proso in oves kmeta Štrusa na Ščitu. Marsikaterega gospodarja so občutno oškodovali. Kmet Bučar mi je pravil, da letos na njivi zraven Reke-Gozda sploh ni sadil koruze, ker so mu jo v prejšnjih letih črnuharji uničili preveč in se mu delo ne splača.

Kako škodo napravijo v koruzni njivi požrešni nočni gostje, sem se sam prepričal te dni, ko me je pot zanesla na Vače.

Domačin Justin Kristan je bil na njivah na Gmajni, južno pod Vačami.

— Ali ste prišli cenit škodo, ki nam jo delajo divji prašiči? — je dejal in nas povabil na njive.

Tam, kjer so pred dnevi še rasla lepa, visoka koruzna stebla z dolgimi in polnimi štoki, je danes vse poležano, polomljeno in požrto. Stebla so tako potlačena in pomandrana, kakor da bi šla po njivah hunska vojska ali pa imela svoje vaje tankovska divizija.

— Vse noči smo na njivah in preganjamo lačne ponočnjake! Na robovih njiv korimo žaganje, pomešano s karbolejem, pa tudi stare škarpete. Ta smrad jih morda le odžene — so povedali.

— Najbolj je prizadeta Zajčeva njiva na Gmajni — je dejal Justin Kristan in nas popeljal še tja. Lastniku se mora trgati srce ob pogledu na tako razdejanje.

Potem nas je Justin povedel še na Moličnikovo njivo. Tudi tam je bila škoda precejšnja.

— Kje se zadržujejo požrešneži? — smo ga vprašali.

Pokazal nam je na skale pod Brinjem, kjer je v bližini kamnolom ob cesti Litija — Hotič — Vače. — Pa tudi v hosti se zadržujejo — je dejal in nam pokazal v smer proti Ljubeku, kjer so razvaline starega gradu ob potoku Vidrnici.

— Pred vojno nismo poznali te nadloge — je dejal Kristan — zdaj je pa teh živali toliko, da nam povzročajo res preveč škode. Eden od domačih lovcev je v zadnjem času ustrelil divjega prašiča in mladiča, ko je šel ponoči na lov.

— Če bi bili naši lovci bolj podjetni, bi jih več pobili ali pa pregnali v druge kraje — so dejali kmetje, ki so se zbrali k pomenku na opustošenih koruznih njivah v okolici Vač.

V zadnjem času so se pojavili divji prašiči tudi na koruznih njivah okrog hribovskih vasi Konj — med Svibnom nad Litijo, Hotičem, Vačami in Ponovičami. Dva lovca sta odšla na prežo in sta jih res zalotila v njivi kmeta Pivca. Bil je že večer, v prvi temi po oblačnem dnevu.

Navzoči lovec nam je pravil takole:

— Pred seboj sem začutil lomastenje tropa divjih prašičev. Bilo jih je kakega pol ducata. Precej velikega črnuharja sem dobil na muho in sem ga zadel s kroglo. Zadel sem ga in žival je klecnila, ostali so se pa razbežali. Čul sem ga, kako je hropel v gozdnati globeli. Kadar sem se mu približal, je puhnil vame. Ranjeni prašič je zmeraj nevaren.

Da bi ga laže pospravili, smo odšli k bližnjemu kmetu. Gospodinja je šla nama svetit z »lehtirno«. Ko pa smo spet prišli blizu ranjene zverine, je skočila proti nam. — Njen skok je bil gotovo dva metra dolg in je žival začela proti nam prhati. Kmetica se je ustrašila in zbežala.

Zato smo za tisto noč opustili zalezovanje. Naslednje jutro je odšel na naznačeno mesto lovski čuvaj litijske lovske družine tovariš Mirko Pinter iz Panović. S seboj je imel psa. Ko sta se približala kraju, kjer so prejšnji večer zadeli divjad, se je pes zapodil v prašiča. Dodobra sta se spoprijela. Ranjena žival je ždela v bližini potočka in si je hladila prestreljeni nogi. — Divji prašič se je odločil tudi za napad na lovca, vendar mu ta nakana ni uspela, ker ga je poprej podrl lovec z nekaj streli.

Ustreljeni divji prašič je tehtal okrog 150 kilogramov.

Odpeljali so ga v Litijo in očistili, nato so ga pa odpeljali v ljubljansko mesnico.

To pot se je spet izkazalo, da je ranjeni prašič nevaren vsem, ki se mu približajo. — Pred leti se je obstreljeni divji prašič pognal tudi proti lovcu Francetu Zapušku, vendar so ga še pravočasno podrli do kraja, da ni bil več nevaren lovcem, ki so bili tedaj na pogonu v dolini Ravbargrabna pri Litiji.

—Jžl—

Aktualni portreti

MINISTRSKI PREDSEDNIK LUMUMBA

DRŽAVNI PREDSEDNIK KASAVUBU

PREDSEDNIK SENATA ILEO

GOSPODAR V KATANGI MOISE COMBE

HUMOR

OTROŠKA USTA

Tetka: — Kako se počutiš doma, Jerica?

Mala nečakinja: — Hvala, dobili smo družinski prirastek.

Teta: — Kaj?

Mala nečakinja: — Da, očka se je včeraj zopet oženil.

ISKREN NASVET

Reza: — Svetuj mi, prosim, kje bi se mogla naseliti kot učiteljica petja?

Miha: — V gozdu tovarišica?

ODREZAL SE JE

Učitelj: — Že spet se nisi ničesar učil. Čemu pa imaš knjige?

Tonček: — Da ne nosim prazne torbe s seboj.

MED OTROCI

Lukec: — Ali tvoj oče tudi dinarje žre?

Pepček: — Tega pa res ne vem.

Lukec: — Moj oče jih pa. Mati mu je davi rekla, da je že desettisoč dinarjev požrl.

VARČEVANJE

Tine: — V pisarni imam dva pisalna stroja, toda obdržal sem samo eno strojepisko.

Tone: — Jaz sem pa oba pisalna stroja prodal, a strojepisko obdržal.

ZMAGAL JE

— Kaj se ti je primerilo Jožek, da si ves pobit? — ga vpraša tetka.

— Veš tetka, z Janezkom sva šla stavit, kdo bo bolj daleč zlezel na rob okna in jaz sem stavo dobil.

NI PRAVI

— Ali vas smem vprašati, tovarišica, koga čakate?

— Nekega drugega.

RAZLIKA

— Prvi: — Kakšna je razlika med gosjo in hotelskim gostom?

— Drugi: — Ne vem ti povedati.

Prvi: — Gos oskubijo, hotelskega gosta pa, če se postavi po robu.

S FILMSKEGA SVETA

Iz Rima v Karlovac. — Marija Tocinovski, ki se je mudila v Rimu kot štipendistka »Centro sperimentale«, je pretrgala šestmesečno šolanje v Rimu in se vrnila domov v Jugoslavijo, da odigra vlogo v filmu »Signal«. To je Mariji že sedma interpretacija v domačem filmu. Poznamo jo predvsem kot Katarino Cilko v »Miss Stone«, pa tudi kot Vido v filmu »Kapetan Leš«: — Nikoli poprej me ni bilo tako strah kot zdaj, — pripoveduje Marija. — Brez pretiravanja lahko rečem, da je vloga dr. Vinke Poljuga zame zelo težak problem. Kako ga bom rešila, še ne vem. V svojih dosedanjih filmih sem bila učiteljica, gostilničarka, grofica in učenka. V zadnjem filmu »Signal« sem pa zdravnica.

Anthony Perkins v Parizu. — Perkinsa prištevajo za enega izmed zelo talentiranih mladih ameriških filmskih igralcev, ki mu obetajo še lepo prihodnost. Igral je že v več filmih kot »Na obali«, »Osamljeni človek«, »Jez na Pacifiku« itd. — Naše kinematografsko občinstvo ga prav dobro pozna. V filmu »Ljubite Brahmsa« bo imel Perkins za partnerja Ingrid Bergman in Yvesa Montanda. Film bodo snemali v Parizu po istoimenskem romanu Françoise Saganove.

Kriza britanske kinematografije. — Stanje britanske kinematografije je nespremenjeno. V juniju letošnjega leta je bilo povprečno na teden v vseh kinematografih 8,4 milijona ljudi, medtem ko je bilo v istem obdobju lanskega leta preko 10,2 milijona kino obiskovalcev. Vsi britanski kinematografi imajo zdaj povprečno na leto 500 milijonov gledalcev, leta 1946 je pa to število presegalo milijardo in 600 milijonov. Od 1954. leta je prenehalo predvajati filme skoraj četrtina kinematografov.

Christian Jaque v Jugoslaviji. — Christian Jaque je v Trouvillu na francoski azurni obali končal scenarij za bilm »Madame Sans-Gene«: Pretežni del filma, predvsem zavzemanje Tuileriejev in atentat na Napoleona, bo snemal v Jugoslaviji in Rimu. Dialoge za film je napisal poznani francoski scenarist Henri Jeanson. Carlo Ponti, producent filma, je zelo zadovoljen s scenarijem: glavni ženski lik je zelo primeren za Sophio Loren, ki ga bo tudi odigrala. — Ne želim Sofijin lik Sofije, kakršnega so naredili Američani, pravi Christian. — Želim, da spet oživi mala prodajalka z »Neapeljskega zlata«. Po njegovi izjavi bodo s snemanjem tega filma pričeli že prihodnji mesec.

NA POLJSKEM UBITIH PET OTROK OB EKSPLOZIJI STARE GRANATE

Tudi na Poljskem je še marsikje kak nevaren ostanek orožja in municije iz zadnje vojne. V vasi Pole Rakowskie so otroci našli granato iz zadnje vojne. Niso se zavedali, s čim imajo opravka, in granata se jim je zdela zanimiva. Toda zgodilo se je, kar se mora skoraj zgoditi ob neprevidnosti pri takih predmetih: granata je eksplodirala in posledice so bile silno žalostne. Štirje dečki in neka deklica v starosti od 12 do 14 let so pri nesreči izgubili življenje.

PAKISTAN ZAHTEVA ZNIŽANJE CEN PETROLEJA

Pakistanska vlada je od družb Burmah Shell, Caltex in Standard Vacuum zahtevala ponovno znižanje cen surovemu petroleju. 7-odstotno znižanje družb sodi vlada za nezadostno, posebno zaradi povečanega pritiska na svetovnem tržišču, ki ga izvaja Sovjetska zveza s svojimi zelo ugodnimi pogoji za izvoz petroleja.

Perče pripoveduje...

Ko se mi je ondan zahotelo kruha, sem jo ubral proti Zg. Trbovljam, da bi si ga kupil v prodajalni »Veležitarja« pri Grenku. Čeprav je Zasavski tednik že pisal o stvari, namreč da bo celjski »Veležitar«, ki ima pekarno v Zagorju, odprl prodajalno kruha pri Grenku, še zdaj ni iz te »moke nič kruha«. Pa sem si mislil, da bi spil kozarec mleka. A tudi iz te reči ni bilo nič, ker ga je — zmanjkalo.

Nekaj pozneje sem se oglasil v vodenski restavraciji v Trbovljah. Tam so mi povedali, da so že pred letom dni naročili šipo za vrata pri steklarju, a je še sedaj niso dobili, ker steklar baje ne more dobiti nekega potrebnega materiala. Dokler tega ne bo, bodo naši štirinogati prijatelji, ki jih v Trbovljah ne manjka, skozi luknjo v vratah še vedno uhajali v veliko dvorano.

Na trboveljski železniški postaji sem »pohvalil« nakladalce krompirja in pa šoferje. Pri nakladanju je precej krompirja zletelo na tla, a ga ni nihče pobral in so ga raje povozili in pohodili. Povsem razumljivo: saj ga bo tako plačal potrošnik.

Na svojih poteh sem se oglasil v Smartnem pri Litiji. Tam so mi povedali, da v kruhu večkrat najdejo kake »domače« živali. Zadnjič se je celo zgodilo, da so domačini dobili celo pobarvan hlebec kruha. Pek je namreč »na brzo roko« kar s kopirnim svinčnikom delal luknje v pripravljeno testo, potem se je pa kopirno barvilo zaradi vlažnega testa razmazalo ter je skorja kruha dobila lepo modro barvo. Ker to ni higiensko, ampak celo zdravju škodljivo, ker je kopirno barvilo strupeno, sem sklenil, da bom tega moža tudi jaz v svojem pripovedovanju javno razmazal. Ko sem potem v Smartnem hotel kupiti zvezek, da bi v njem razmazal peka, sem zračunal, da so zvezki tamkaj za 20 dinarjev dražji kot drugod, čeprav imajo prav toliko listov in so tudi iste kvalitete.

Ko sem jo primahal v Litijo, sem se navdušen ustavil pred oglasno omarico domačega planinskega društva. Skoro sem se mislil tudi jaz priglasiti za izlet, pa sem na žalost ugotovil, da litijski planinci še v septembru vabijo ljudi na izlet v mesecu juliju.

Da se razvedrim, so mi domačini povedali, naj raje pridem v Colniše prihodnjo nedeljo. Takrat bodo namreč »žegnanje« združili z veselico, ki jo pripravlja odbor za gradnjo vodovoda. Zelo ginjen nad takim sodelovanjem sem opazoval v Zagorju, kako sta prejšnji petek zvečer dva fanta osvajala dekleta iz »Save« kar pri zadnjih oknih. Ko sem se naveličal gledanja, sem se hotel vrniti na Cesto zmage, a sem spotoma sfrčal v nezavarovan jašek kanalizacije in se precej potolkel. — Ker v Zagorju še nimajo mrliških vežic, sem se hotel v Trbovljah prepričati, če je v njih še kaj prostora, če bi me slavna »Matilda« nenadoma pobrala. Pa sem jo zelo indigniran popihal hitro iz te mrliške veže, ker sem v njej naletel na nekega moškega in žensko ravno pri »poganskem obredu«... Da ta kraj za taka opravila ni primern, se menda pač vsi z mano strinjate.

Pa pozdravljeni do prihodnjič! Vaš Pepče

ROMAN V NADALJEVANJIH

Skrivnost dveh bratov

43

Leslie ni več čakala na odgovor. Hitro je odrinila hrastovo klado. Naslednjo sekundo je bila luknja v stropu odprta, zlezla je skozi njo in stopila v popolnoma temen prostor.

Tu jo je pa nekdo čvrsto zgrabil okrog pasu. Vsa omamljena in prestrašena je spoznala, da je nasedla nakani in da je bil ropot korakov in ostalega šuma samo pretveza. Še je držala puško v roki, toda preden jo je utegnila sprožiti, jo ji je Harry iztrgal iz rok. Zaropotala je in padla na kamnita tla. Vedno šibkejši je postajal njen odpor proti prijemom njegovih rok, v katerih je bila nadčloveška moč...

»Šla bova spet dol,« ji je Harry zašepetal na uho. »Oh — končno sem le zvedel resnico! Torej Dicka, svojega ljubega Dicka, si želiš?«

Tiho hehetajoč se, jo je nesel do vrhnje stopnice.

»Hočete iti, ali naj vas vržem dol?«

Z opotekajočimi koraki je Lesli šla navzdol po stopnicah, on ji je pa sledil tik za petami in se ustavil samo za trenutek, da s hrastovo klado spet zapahne lino v stropu.

»Sedite!« je dejal in pokazal na stol z visokim naslonjalom, ki je stal zraven mize. Leslie je ubogala, kakor ji je ukazal. Njen obraz je bil smrtno bled, zadnja iskrica poguma je ugasnila v njej.

»Ali se zavedate, kaj ste napravili, Leslie? Vi ste Harryja, osemnajstega grofa Chelforda, vicomta Carberyja, barona Alforda prezirljivo žalili! Konspirirali ste s tistimi, ki ga sovražijo. Tako ravnanje se lahko odplača samo s smrtjo!«

Njegov glas je trepetal. Leslie je zaslutila, da se Harryju v njegovi bolni, blazni duši smili in da mu je žal, da bo morala umreti. Proseče je stegnila roke proti njemu — on je pa tisti trenutek planil k njej. Pograbil jo je za vrat in začel daviti...

Nad njima so se začuli neki koraki. Nizek glas. Dick!

Takoj je Harry z levico segel po svetilki. Ugasnila je. In sedaj, v najhujšem obupu, se je Leslie posrečilo, da se je izvila iz njegovega strašnega prijema. Toda preden je zamogla zakričati in klicati na pomoč, je spet planil k njej. Spet so se njegovi prsti oprijeli vratu in jo davili. Potisnil jo je do mize, kjer je ležala kakor vkleščena. To je bila smrt! Po ušesih ji je začelo šumeti, a pred očmi so se ji začele utrinjati zvezde...

Takrat je pa začutila, da se je težka miza začela odmikati in drseti. Najprej počasi, potem pa vedno hitreje. Harryjeve roke na njenem vratu so popustile. Zaslišala je neki udarec, neki stok... Napravila je korak v — prazno. Globine, ki je zasijala pod njo, ni opazila. Čeravno se je trudila in lovila, da bi obdržala ravnotežje, se je začela kotaliti po stopnicah, ki so se pod njeno težo udrle. Zdrknila je navzdol, dokler niso njene noge začutile pod seboj nekaj mehkega.

58.

Neprodirna tema! Noben glas ni prodrl skozi strop — težak podstavek mize se je pomaknil spet nazaj v svojo prvotno lego prav tako eksaktno in natanko kot pred stoletji, ko je Črn opat uporabljal ta prehod.

»Če bi le imela kašno luč!« je vzdihnila Leslie. V glavo ji je šinila misel, da preišče negibnega moža, ki je ležal zraven nje. V žepu njegovega telovnika je našla škatlico z vžigalicami. Nato so pa njeni prsti začutili v žepu njegovega fraka neki trd, ploščnat predmet: Harryjevo žepno svetilko.

Ko je Leslie z njo posvetila, je videla, da sta oba ležala na vznožju nekih stopnic, ki so se zaradi preperelosti lesa pod njeno težo udrle.

V luknjah po tleh so stale mlake vode. Rahel up se je zganil v Leslie, ko je na levo in desno stran opazila dva ozka hodnika.

Svetlobni stožec se je ustavil na Harryju. Ali je bil mrtev? Z grozo v srcu je gledala njegove posinele ustnice in siv, krvav obraz. S tresočo roko je segla pod njegov telovnik: hvala bogu, srce je še utripalo!

Previdno je obrisala njegov obraz. Ko je Leslie s svilenim trakom, ki si ga je strgala z obleke, obvezala rano na njegovem obrazu, je Harry odprl oči.

»Kaj se je zgodilo, Leslie?«

»Miza je zdrknila stran, midva sva pa zletela skozi odprtino.«

Harry si je očala, ki jih je zgubil pri padcu, spet nataknil. Z njeno pomočjo je vstal in opazoval strop. Tesno zraven vrhnje stopnice sta moleli iz stropa dve leseni palici.

»To morata biti ročaja, s katerima je mogoče mizo od spodaj odriniti. Toda nič nama to ne koristi, Leslie! Štiri metre višine, stopnice so pa zlomljene! Nevoljno je gledal okrog sebe. »Najprej bova poskusila z levim hodnikom!«

Hodnik se je izkazal kot strma pot navzgor. Zavijala se je kot spirala. Naenkrat se je Leslie ustavila. Opazila je neki svetlobni pramen. Ko se je približala in pripognila, je opazila štirioglato luknjo, skozi katero je prihajala huč. Počasi je lezla dalje ter prispela do treh nadaljnjih lukenj. Skozi zadnjo je prihajal zrak. Ali so jo varale njene oči, ali je pa le res, da tamkaj visi neka vrv? Stegnila je roko skozi luknjo, da bi ujela vrv in jo potegnila k sebi. Toda vrv je zginila in svetlobni sij tudi. Torej je bilo to le varljiva slika njenih prenapetih živcev!

»Ne morem več dalje!« je zastokal Harry. Zapotekel se je proti steni in se zgrudil na tla, kjer je obsedel s sklonjeno glavo.

»Vas smem za nekaj trenutkov pustiti samega?« je vprašala Leslie.

Harry je prikimal. Leslie je naglo šla dalje, dokler ni prispela do nekega ravnega, tesnega rova, čigar stene so bile obložene s peščenimi ploščami. Vsa vesela je pospešila korak. Toda kaj je bilo to....? Čvrst zid se je pojavil pred njo in jo zaustavil. Ni mogla več dalje. Ni vedela in tudi ne bi nikdar uganila, da je stala pred tistim zidom, ki ga je dal napraviti neki maščevalni grof Chelford proti svojemu tekmecu, nosilcu kute.

Razočarana se je Leslie vrnila. Ko se je bližala kraju, kjer je zaostal Harry, je začula tih smeh.

»Leslie!« ji je zašepetal. »Niti ne sanja se vam, kakšno srečo sem imel.«

Njena ušesa so spet zaslišala glasove, med katerimi je spoznala Dickovega!

Spet tisti neznanski, blazni smeh.

»Opazil sem, da je vrv vzdrknila mimo odprtine in se pravočasno spomnil nato. Režeč se, ji je pokazal svoj nož.

Leslie je zastal dih. »Ali je kdo... visel na vrvi?«

Slovesno je prikimal.

»Da, največji sovražnik človeštva: Richard Alford!«

Ne da bi spregovorila besede, je Leslie hitela po hodniku navzdol, se sukala v krogu, da se ji je skoraj zvrtelo v glavi; pri spodnji luknji je pa pokleknila...

»Dick! Oprimite se moje roke!«

Sedaj ga je lahko videla! Njegov obraz je bil bled in spačen.

Porinila je roko skozi odprtino in prijela za njegovo zapestje. Na svojih ramenih je pa tisti trenutek začutila Harryjevo roko, ki jo je potegnila nazaj. Klokotanje vode je bil zadnji glas, ki ga je še slišala, preden se je onesvestila.

59.

Smrtna tišina je bila okrog nje, ko se je spet zavedla. Tipala je okoli sebe... Nič drugega kot skala. Naenkrat pa njeni prsti začutijo nekaj hladnega, gladkega. Bil je Harryjev žepni nož.

In spet se je ponovil prizor pred njenimi očmi: Dick je bil v ledeno mrzli vodi, boril se je s smrtjo — mogoče je že mrtev! Stisnila je pesti, da so se ji nohti zarezali v meso. Bolečina, ki jo je začutila, jo je obvarovala pred ponovnim onesveščenjem. Počasi je začela mirno misliti: Dick ni sam, njegovi spremljevalci so prav gotovo storili vse, da ga rešijo!

Ko je segla po robcu, da si obriše pot strahu in bojazni s svojega čela, je začutila med prsti škatlico. Toda bila je tako utrujena, da je trajalo precej dolgo, preden je lahko prižgala prvo vžigalico.

(Dalje prihodnjič)